

Sprawozdanie z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2022-2023

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
Departament Kultury i Dziedzictwa Regionalnego
ul. Żeromskiego 3, 45-372 Opole

Na stronie tytułowej: pałac w Mosznej po zakończeniu prac remontowo-konserwatorskich, projekt pn. Prace renowacyjne przy elewacji Zamku wraz z renowacją tarasu oraz izolacją fundamentów w ramach „Śląsk bez granic III – zamki i pałace”, realizowany w ramach programu Interreg VA Republika Czeska – Polska, fot. Iwona Solisz

Spis treści

1. Podstawa sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2022-2023	4
2. Metodologia przyjęta przy przygotowaniu sprawozdania	4
3. Kontekst programowy i obowiązujące regulacje formalno-prawne	5
3.1. Kontekst programowy	5
3.2. Regulacje formalno-prawne	7
4. Ochrona zabytków województwa opolskiego w latach 2022-2023	7
4.1. Rejestr zabytków województwa opolskiego	7
4.2. Pomniki Historii	8
4.3. Parki kulturowe	8
4.4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	9
4.5. Gminna Ewidencja Zabytków	10
5. Założenia Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023 ..	11
6. Realizacja Programu w latach 2022-2023	17
6.1. CEL STRATEGICZNY I – SKUTECZNA OCHRONA I OPIEKA NAD REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM	17
6.2. CEL STRATEGICZNY II – ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ŹRÓDŁO TOŻSAMOŚCI I WYZNACZANIA KIERUNKÓW ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO ...	28
7. Finansowanie działań w zakresie ochrony zabytków w latach 2020-2021	50
8. Charakterystyka działań dotyczących zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjętych w latach 2020-2021	75
9. Podsumowanie realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego z lat 2022-2023	82
10. Załączniki:	85
Załącznik Nr 1 Dane dotyczące finansowania prac w obiektach zabytkowych w ramach udzielanych dotacji oraz w obiektach będących własnością samorządów gmin w latach 2022-2023	85
Załącznik nr 2 Dane dotyczące izb regionalnych i twórców ludowych w poszczególnych gminach	88
Załącznik Nr 3 Dane powiatowe dot. zadań własnych oraz udzielanych dotacji	90
Załącznik Nr 4 Dotacje udzielone przez OWKZ w latach 2022 i 2023	91

1. Podstawa sprawozdania z realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2022-2023

Realizacja Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023 (dalej jako Program) wynika z zapisów Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 87 ust. 5 i 6 Zarząd Województwa ma obowiązek monitorowania realizacji działań zapisanych w wojewódzkim programie opieki nad zabytkami.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023 został przyjęty Uchwałą Nr XX/190/2020 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 lipca 2020 roku. Zgodnie z zapisami ustawowymi konieczny jest monitoring programu co dwa lata.

Monitoring (dalej jako Sprawozdanie) obejmuje ocenę rzeczową i finansową, podsumowującą realizację działań w ramach przyjętych celów strategicznych i priorytetów, a także analizuje i określa zasadność kierunków działań przyjętych w Programie w kontekście zmieniających się uwarunkowań prawnych, społecznych, gospodarczych na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym.

2. Metodologia przyjęta przy przygotowaniu sprawozdania

Sprawozdanie zostało opracowane na podstawie danych uzyskanych od departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Narodowego Instytutu Dziedzictwa Oddział Terenowy w Opolu oraz jednostek i instytucji kultury działających na terenie województwa opolskiego, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Opolskiego. Informacje o działaniach realizowanych przez samorząd województwa przekazały następujące departamenty:

- Departament Kultury i Dziedzictwa Regionalnego – nadzorujący i koordynujący zadanie,
- Departament Sportu i Turystyki,
- Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej,
- Departament Programowania Funduszy Europejskich,
- Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W opracowaniu ujęto również informacje przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego: gminy i powiaty. Odpowiedzi na rozesłane ankiety udzieliły 64 gminy (przy czym niektóre z ankiet były niekompletne) oraz 10 powiatów. Przekazane informacje zostały poddane analizie oraz częściowej weryfikacji i uzupełnieniu w przypadku posiadania danych zgromadzonych na etapie opracowywania Programu, a także syntetycznemu opracowaniu w celu prezentacji zaangażowania opolskich samorządów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego. W sprawozdaniu wykorzystano także dane dotyczące finansowania prac w obiektach zabytkowych przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego. Dodatkowo w załączniku zamieszczono kopię opublikowanego na stronie internetowej wykazu dotacji udzielonych przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

3. Kontekst programowy i obowiązujące regulacje formalno-prawne

3.1. Kontekst programowy

W ramach uwarunkowań wewnętrznych ochrony dziedzictwa kulturowego województwa opolskiego Samorząd Województwa Opolskiego kieruje się wytycznymi zawartymi w przyjętych i obowiązujących dokumentach planistycznych, strategicznych i programowych.

Motto Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023 brzmiało „Wiele kultur, jedno dziedzictwo”, stąd w okresie sprawozdawczym podejmowane były działania zmierzające do szerokiego spojrzenia na wielokulturowość regionu i na wyróżniające województwo opolskie aspekty dziedzictwa kulturowego. Działania programowe były osadzone w obowiązujących dokumentach, między innymi Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023 został opracowany z uwzględnieniem Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, który został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego Nr VI/54/2019 (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798).

Strategicznym celem polityki przestrzennej Województwa Opolskiego jest kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniała konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.

W ramach szczegółowych zasad gospodarowania przestrzenią wskazano na zasadę budowania tożsamości regionalnej poprzez zachowanie dziedzictwa kulturowego polegającą na pielęgnowaniu tradycji kulturowych regionu, dbaniu o materialną spuściznę historyczną, eksponowaniu krajobrazu kulturowego i przyrodniczego oraz zacieśnieniu więzi społeczności lokalnych.

Aktualne kierunki polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego obejmują:

1. zachowanie ciągłości dziedzictwa regionalnego,
2. umiejętne zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego,
3. kształtowanie tożsamości regionalnej i budowanie klimatu społecznej akceptacji dla ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.

Dla realizacji tych kierunków wytypowano następujące zasady, dla których zaproponowano działania je uzupełniające.

1. Poszanowania dla wartości zasobu kulturowego struktur zurbanizowanych.
2. Podporządkowania działań inwestycyjnych w historycznych terenach zurbanizowanych i ich otoczeniu ochronie wartości zasobu i jego ekspozycji.
3. Harmonizowania zabudowy i zagospodarowania w otoczeniu obiektów zachowanego dziedzictwa kulturowego z cechami architektoniczno-urbanistycznymi tych obiektów.
4. Porządkowania zabytkowych struktur urbanistycznych i ruralistycznych (eliminowanie obiektów niezgodnych z charakterem obszaru zabytkowego).
5. Zwiększania dostępności do zabytków dla mieszkańców, turystów i inwestorów.

6. Podnoszenia świadomości społecznej w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej.

Jednocześnie w ramach zasady prowadzenia polityki kształtowania atrakcyjności turystycznej przestrzeni województwa wskazano na zasadę ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

Główne działania w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego w obowiązującym PZPWO skupiają się na następujących kwestiach:

- kontynuacji rewitalizacji historycznych zespołów staromiejskich i układów wiejskich,
- odnowie zabytkowych zespołów wraz z adaptowaniem do nowych funkcji,
- rozwoju nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym systemu pomników historii i parków kulturowych.

W okresie sprawozdawczym rozpoczęto wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, która została uchwalona przez Sejmik Województwa Opolskiego w dniu 4 października 2021 r. Jednym z celów Strategii jest cel CENIONA MARKA REGIONU. W ramach tego celu przewidziane są następujące kierunki działań:

- dbałość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego (zintegrowane zarządzanie materialnym i niematerialnym dziedzictwem kulturowym; popularyzacja wiedzy o regionie i jego mieszkańcach pochodzących z różnych kręgów kulturowych: polskiego, niemieckiego, śląskiego, kresowego, czeskiego i romskiego; propagowanie i kultywowanie tradycji wyróżniających region oraz etosu pracy i solidności; upamiętnianie ważnych wydarzeń z historii regionu; promocja i rozwój dziedzictwa kulinarnego regionu; działania na rzecz zachowania i przystosowania zabytków do nowych funkcji użytkowych, w szczególności służących kulturze, turystyce, edukacji; wsparcie dla ustanawiania parków kulturowych);
- budowa wizerunku Zielonego Opolskiego (promowanie zielonych walorów i produktów regionu, wysokiej jakości życia w połączeniu z rosnącą świadomością ekologiczną mieszkańców, Opolskiego jako slow regionu, koncepcji inteligentnych wsi (tzw. smart villages); wsparcie wykorzystania car-sharingu, hulajnóg i rowerów);
- rozwój silnych produktów turystycznych (wsparcie działań służących tworzeniu nowych oraz wzmacnianiu już istniejących produktów turystycznych; wspieranie działań integrujących produkty turystyczne adresowane do konkretnych grup docelowych).

W omawianych latach w Departamencie Polityki Regionalnej i Przestrzennej trwały prace nad sporządzeniem audytu krajobrazowego województwa opolskiego. Opracowanie audytu jest obowiązkiem samorządu województwa, który wynika z ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, której zapisy ujęte zostały w artykule 38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa stanowi realizację zobowiązań wynikających z Europejskiej Konwencji Krajobrazowej z 2000 r., ratyfikowanej przez Polskę w 2004 r. Audyt krajobrazowy jest dokumentem uchwalanym przez sejmik województwa, stanowiącym podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu – jako akt wewnętrzny kierownictwa – na poziomie regionalnym.

Nie jest on aktem prawa miejscowego i nie wiąże swoją treścią decyzji w sprawach indywidualnych. Jego rekomendacje i wnioski mają charakter wytycznych do konstruowania ustaleń aktów planowania przestrzennego gmin i samorządu województwa. Dokument pozwoli na prowadzenie świadomej polityki krajobrazowej w województwie, umożliwiając weryfikację rzeczywistej wartości dotychczasowych obszarów wartościowych krajobrazowo.

W wyniku przeprowadzonych prac identyfikacyjnych na obszarze województwa wydzielono 824 jednostki krajobrazowe, w tym 69 krajobrazów priorytetowych, które reprezentują obszary cenne przyrodniczo i kulturowo, a zostały wyodrębnione według ściśle określonych cech oraz wskaźników analitycznych wskazanych w rozporządzeniu¹. W ramach opracowania powstało m.in. 69 kart rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz 221 kart rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów w obrębie parków kulturowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu i katalog 11 lokalnych form architektonicznych zabudowy dla miejscowości znajdujących się na obszarze krajobrazów priorytetowych².

W trakcie okresu sprawozdawczego finalizowane były zadania realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.

3.2. Regulacje formalno-prawne

Podstawą prawną dla realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego za lata 2022-2023 pozostaje ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.

4. Ochrona zabytków województwa opolskiego w latach 2022-2023

4.1. Rejestr zabytków województwa opolskiego

Podstawową prawną formą ochrony obiektów zabytkowych jest rejestr zabytków. Wpisów do rejestru dokonuje właściwy dla danego województwa wojewódzki konserwator zabytków. Wpisy te dokonywane są na wniosek właścicieli zabytków bądź z urzędu (zabytki nieruchome i archeologiczne).

Liczba obiektów rejestrowych ogółem wzrosła w latach 2022–2023 dzięki nowym wpisom dotyczącym zabytków nieruchomych i zabytków ruchomych, przy czym w przypadku zabytków ruchomych liczba obiektów jest znacznie większa od liczby decyzji, ze względu na obejmowanie ochroną zespołów zabytków ruchomych. Do rejestru zabytków ruchomych w 2022 r. wpisano 54 obiekty na podstawie 11 decyzji, w 2023 r. wpisano 38 obiektów na podstawie 19 decyzji. Do rejestru zabytków nieruchomych w 2022 r. wpisano 2 obiekty na podstawie 2 decyzji, w 2023 r. wpisano 3 obiekty na podstawie 3 decyzji. Do rejestru zabytków archeologicznych w latach 2022-23 nie wpisano żadnego obiektu. Liczba obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków: według danych opracowanych przez Narodowy

¹ Rozporządzenia Rady Ministrów z 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych.

² Opracowano na podstawie projektu Audytu krajobrazowego województwa opolskiego. Część opisowa.

Instytut Dziedzictwa obecnie na terenie województwa opolskiego jest 8617 obiektów objętych wpisem do rejestru zabytków ruchomych, przy czym większość stanowi wyposażenie świątyń:

Zestawienie zbiorcze dot. rejestru zabytków ruchomych województwa opolskiego – dane statystyczne dotyczące zmian ilościowych w rejestrze					
Rok	L. decyzji	L. obiektów	Wyposażenie świątyń	Kolekcje	Inne
2021	1093	8494	7285	744	465
2023	1137	8617	7374	744	499

Dane porównawcze dotyczące zabytków ruchomych: dane za 2021 – wg danych z 28.09.2021 r., dane za 2023 rok wg danych z 01.07.2024 r., na podstawie <https://nid.pl/zasoby/rejestr-zabytkow-zasoby/>

Według dostępnych danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa w 2022 roku na terenie województwa opolskiego wpisanych było do rejestru 3367 zabytków nieruchomości (na 79 532 zabytków w skali kraju), obecnie są to 3373 zabytki, a więc w niewielkim stopniu rejestr zabytków uległ zwiększeniu.

4.2. Pomniki Historii

W okresie sprawozdawczym uległa zmianie liczba pomników historii na terenie województwa opolskiego. Decyzją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 2022 roku kościół parafialny pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła w Małujowicach został uznany za pomnik historii. Jest to siódmy taki obiekt w województwie opolskim. Pozostałe sześciu pomników to:

1. Góra Świętej Anny – komponowany krajobraz kulturowo-przyrodniczy,
2. Zespół kościoła farnego pw. św. Jakuba Starszego Apostoła i św. Agnieszki Dziewicy i Męczennicy w Nysie,
3. Paczków – zespół staromiejski ze średniowiecznym systemem fortyfikacji,
4. Ozimek – żelazny łańcuchowy most wiszący na rzece Mała Panew,
5. Brzeg – Zamek Piastów Śląskich z renesansową bramą i kaplicą zamkową pod wezwaniem św. Jadwigi – nekropolią Piastów,
6. Olesno – kościół odpustowy pod wezwaniem św. Anny.

4.3. Parki kulturowe

Parki kulturowe są tworzone w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, park tworzy rada gminy na podstawie uchwały po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Tego typu forma ochrony jest szczególnie polecana dla form krajobrazowych i może być pomocna przy opracowaniu długofalowej strategii działania dla cennych obszarów kulturowych i kulturowo-przyrodniczych.

Na terenie województwa opolskiego w okresie sprawozdawczym nie powołano żadnego parku kulturowego. Tak więc na Opolszczyźnie nadal jest tylko jeden obszar objęty taką formą ochrony ustawowej – Park Kulturowy „Książęce Miasto Brzeg” (Uchwała Nr XXV/277/16 Rady Miejskiej w Brzegu z dnia 28 października 2016 roku w sprawie utworzenia Parku Kulturowego „Książęce Miasto Brzeg”).

4.4. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Planowanie przestrzenne to forma ochrony zabytków wskazana w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ustawa ta w art. 18 i 19 wskazuje niezbędne elementy przy sporządzaniu i aktualizacji studiów oraz planów miejscowych, czyli krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz ustalenia gminnego programu opieki nad zabytkami, w przypadku gdy gmina taki program posiada. Dokumenty planistyczne powinny określać zasoby podlegające ochronie:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- parków kulturowych.

W studium i planie miejscowym ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu, ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Wszystkie gminy posiadają studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, uwzględniające w mniejszym lub większym stopniu problematykę ochrony dziedzictwa kulturowego.

Największy udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (dalej jako mpzp) w powierzchni ogółem jest w powiecie brzeskim, namysłowskim i strzeleckim, wynika to z faktu, że na ich terenie znajdują się gminy mające 100% pokrycie planami np. Brzeg, Bierawa, Domaszowice i Świerczów, lub niemalże 100% – Leśnica i Jemielnica. Najgorzej w tym zestawieniu wypada powiat oleski, gdzie tylko 6% powierzchni objętej jest mpzp. Stuprocentowe (oraz powyżej 99%) pokrycie powierzchni miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego mają jeszcze gminy Popielów, Korfantów, Łubniany, Namysłów, Skarbimierz, Tułowice, Ujazd, Kędzierzyn-Koźle, Chrzastowice. Powyżej 90% pokrycia mpzp terenów dotyczy gmin Lubsza i Walce. W pozostałych gminach pokrycie planami jest bardzo zróżnicowane, począwszy od minimalnej powierzchni obszarów objętych mpzp (np. 1,36% gmina Otmuchów, 2% gmina Cisek, 2% gmina Zębówice) do kilkudziesięciu procent. W sumie Opolszczyzna uzyskuje średnią 42,1% powierzchni pokrytej planami (średnia ogólnopolska to ok. 31,7%), opolskie znajduje się w czołówce województw posiadających aktualne dokumenty planistyczne. Większy udział,

powyżej 50% powierzchni objętej planami miejscowymi mają województwa śląskie, małopolskie, dolnośląskie i lubelskie³.

4.5. Gminna Ewidencja Zabytków

Ewidencja zabytków nie jest formą ochrony, stanowi zbiór wszystkich obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych na terenie województwa.

Ewidencję zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych (art. 22 ust. 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)⁴, na jej podstawie ewidencję z terenu gminy prowadzi wójt (burmistrz, prezydent miasta) w formie zbioru kart adresowych zabytków.

Ewidencja zabytków jest podstawą dla sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Rozpoznanie zasobów, stanu zachowania zabytków pozwala na wskazanie zagrożeń oraz sposobów reagowania w celu ochrony i powstrzymania degradacji zewidencjonowanych zabytków oraz ich otoczenia, dlatego obiekty te ujęte zostają w programach opieki oraz wskazane są do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. oraz Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem i jego zmianą z 2019 roku, ewidencja jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W skład gminnej ewidencji zabytków wchodzi:

1. zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
2. zabytki nieruchome nie wpisane do rejestru zabytków,
3. parki kulturowe.

W związku ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2019 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem, karty są wykonywane według nowego wzoru, który oprócz danych adresowych oraz form ochrony konserwatorskiej, zawiera także takie informacje jak historia, opis i wartości zabytku, stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji. Przy czym należy zaznaczyć, że dotychczas wykonane karty adresowe są ważne i nie jest konieczne ich ponowne opracowanie (ewentualnie może to dotyczyć obiektów, których stan techniczny uległ zasadniczej zmianie).

³ Na podstawie danych na koniec 2021 roku: <https://samorząd.pap.pl/kategoria/aktualnosci/pan-obliczyla-wskaznik-pokrycia-planistycznego-dla-kazdej-z-2477-gmin-tabela>.

⁴ Wykaz wojewódzkiej ewidencji zabytków wraz z zarządzeniem o jej wprowadzeniu zamieszczony jest na stronie: <https://bip.wuozopole.pl/52/69/ewidencja.html>.

Wyżej wymienione rozporządzenie wprowadziło zasadę, iż w przypadku włączenia obiektów do GEZ wymagane jest porozumienie burmistrza z wojewódzkim konserwatorem zabytków co do zasadności ujęcia tego zabytku w GEZ oraz najpilniejszych postulatów konserwatorskich, a także ustaliło obowiązek informacyjny gminy, polegający na tym, iż wymagane jest zawiadomienie właściciela zabytku o zamiarze włączenia karty adresowej zabytku do gminnej ewidencji zabytków. Zawiadamia się właścicieli zabytków o zamiarze włączenia do GEZ oraz o sporządzeniu nowej karty adresowej albo o zamiarze wyłączenia karty adresowej zabytku z GEZ. Do powyższych zawiadomień o włączeniu karty do GEZ lub o wykonaniu nowej dołącza się odpowiednią kartę ewidencyjną. Tego typu opracowania według aktualnych zasad są już realizowane przez gminy. Przy czym należy zwrócić uwagę, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 11 maja 2023 r. wydał wyrok, w którym orzekł, że artykuł 22 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w zakresie, w jakim ogranicza prawo własności nieruchomości przez dopuszczenie ujęcia nieruchomości jako zabytku nieruchomego w gminnej ewidencji zabytków, bez zapewnienia właścicielowi gwarancji ochrony prawnej przed dokonaniem takiego ograniczenia, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP.

Podsumowując, posiadanie gminnych ewidencji zabytków na koniec 2023 roku zadeklarowały 44 gminy, choć kilka z nich nadal nie posiada zarządzenia wójta/burmistrza gminy włączającego zbiór kart adresowych do gminnej ewidencji zabytków. Warto zauważyć, że w latach 2020-2021 aż 59 gmin deklarowało posiadanie GEZ.

5. Założenia Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023

Cele strategiczne i priorytety uwzględniają cele i kierunki działania Krajowego programu opieki nad zabytkami oraz aktualne kierunki polityki przestrzennej województwa opolskiego, mają zapewnić realizację wyzwań stojących przed regionem w obszarze dziedzictwa kulturowego.

Cele operacyjne i priorytety zostały określone w formie zadań realizowanych przez różnorodne podmioty i ich współpracę. Do podmiotów tych zaliczono właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych, jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, samorząd województwa, służby ochrony zabytków, placówki muzealne, instytucje kultury, kościoły i związki wyznaniowe, opolski oddział terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa, organizacje pozarządowe.

CEL STRATEGICZNY I – SKUTECZNA OCHRONA I OPIEKA NAD REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM				
	PRIORYTET 1	PRIORYTET 2	PRIORYTET 3	PRIORYTET 4
	Utrzymanie i poprawa stanu zachowania regionalnego dziedzictwa kulturowego	Badanie, dokumentowanie i monitoring zasobów regionalnego	Ochrona krajobrazu regionu uwzględniającego wartości kulturowe i przyrodnicze	Profesjonalna i nowoczesna ochrona i zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego

		dziedzictwa kulturowego		
	KIERUNKI:	KIERUNKI:	KIERUNKI:	KIERUNKI:
1	Zachowanie obiektów i zespołów zabytkowych i ich otoczenia w dobrym stanie technicznym i estetycznym	Weryfikacja i uzupełnienia rejestru zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków	Wdrażanie narzędzi dedykowanych ochronie krajobrazu kulturowego	Zwiększanie aktywności samorządów w obszarze dziedzictwa kulturowego
2	Systemowe działania na rzecz zabytków stanowiący wyróżnik regionu oraz obiektów zagrożonych	Zwiększanie roli środowisk naukowych w działaniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego	Realizacja świadomej ochrony krajobrazu kulturowego	Rozwój opieki instytucjonalnej nad dziedzictwem kulturowym
3	Działania na rzecz utrzymania tradycyjnej zabudowy oraz stosowania tradycyjnych materiałów i form architektonicznych	Monitorowanie stanu zachowania zabytków ruchomych województwa opolskiego	Integracja działań ochrony krajobrazu w obszarze dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Wdrażanie nowoczesnych narzędzi ochrony zabytków
4		Opracowanie listy dóbr kultury współczesnej Opolszczyzny		
CEL STRATEGICZNY II – ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ŹRÓDŁO TOŻSAMOŚCI I WYZNACZANIA KIERUNKÓW ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO				
	PRIORYTET 1	PRIORYTET 2	PRIORYTET 3	PRIORYTET 4
	Zachowanie wielokulturowości regionu oraz tożsamości lokalnej i regionalnej	Rozwijanie współpracy regionalnej i integracji w obszarze dziedzictwa kulturowego	Edukacja na rzecz aktywnej odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe	Świadome wykorzystywanie walorów dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu
	KIERUNKI:	KIERUNKI:	KIERUNKI:	KIERUNKI:
1	Wzmacnianie znaczenia dziedzictwa niematerialnego	Rozwijanie współpracy regionalnej w obszarze dziedzictwa kulturowego	Zwiększanie aktywności społecznej w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego	Rozwój oferty spędzania czasu wolnego z oparciem o wartości krajobrazu kulturowego
2	Wspieranie działalności twórców ludowych i rzemieślników	Integracja osób i środowisk związanych z ochroną i opieką nad zabytkami	Opracowanie kompleksowej oferty edukacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego	Wspieranie inicjatyw związanych z tworzeniem lokalnych usług i produktów wykorzystujących zasoby materialne i niematerialne dziedzictwa
3	Popularyzacja wielokulturowego dziedzictwa Śląska Opolskiego			Tworzenie miejsc pracy związanych z dziedzictwem kulturowym

Powyższe priorytety i kierunki zostały rozwinięte o przykładowe zadania, które powinny być realizowane w trakcie czterech lat obowiązywania Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego:

CEL STRATEGICZNY I – SKUTECZNA OCHRONA I OPIEKA NAD REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM

PRIORYTET 1	
Utrzymanie i poprawa stanu zachowania regionalnego dziedzictwa kulturowego	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Zachowanie obiektów i zespołów zabytkowych i ich otoczenia w dobrym stanie technicznym i estetycznym	Aktualizacja stanu zachowania oraz potrzeb konserwatorskich obiektów zabytkowych w regionie w poszczególnych kategoriach zabytków, w tym uzupełnienie wiedzy o zasobach zabytków techniki
	Wprowadzenie jako powszechnej zasady finansowania prac konserwatorskich (system dotacji) w obiektach zabytkowych przez poszczególne samorządy
	Upowszechnianie metod postępowania konserwatorskiego przy zabytkach – system poradników, szkoleń wraz ze wspieraniem właścicieli inwestujących w zabytki m.in. poprzez system doradztwa, ulg podatkowych, wsparcie przy realizacji wymogów formalnych
2. Systemowe działania na rzecz zabytków stanowiący wyróżnik regionu oraz obiektów zagrożonych	Wsparcie remontów i adaptacji zespołów dworskich i pałacowych
	Działania na rzecz architektury drewnianej (remonty, konserwacja, zabezpieczenia i in.)
	Inwentaryzacja i ochrona zabytków techniki oraz zabytkowych obiektów i urządzeń przemysłowych w tym zespołów dworców kolejowych, infrastruktury kolejowej, obiektów związanych z żeglugą odrzańską, zabytków związanych z historią lotnictwa, zabytków związanych z górnictwem surowców skalnych (cement, kamień) oraz zabytków obronnych, szczególnie fortyfikacji
3. Działania na rzecz utrzymania tradycyjnej zabudowy oraz stosowania tradycyjnych materiałów i form architektonicznych	Wsparanie zachowania budownictwa wiejskiego – zagród w tym budynków gospodarczych, folwarków
	Opracowanie katalogu z założeniami i projektami zawierającymi wzorce charakterystycznej architektury regionalnej z uwzględnieniem specyfiki subregionalnej (w tym wyznaczenie regionów architektonicznych, jako obszarów utrzymania różnorodności kulturowej)
	Promowanie działań przyczyniających się do utrzymania tradycyjnej zabudowy (w tym konkursy)
	Rewaloryzacja historycznych układów przestrzennych miast i wsi, a także innych założeń przestrzennych z uwzględnieniem zieleni komponowanej
PRIORYTET 2	
Badanie, dokumentowanie i monitoring zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Weryfikacja i uzupełnienia rejestru zabytków oraz wojewódzkiej ewidencji zabytków	Opracowywanie kart ewidencyjnych i innej studialnej dokumentacji dla zabytków, uwzględniającej zieleni komponowaną
	Inwentaryzacja zasobów budownictwa modernistycznego, infrastruktury kolejowej, obiektów związanych z żeglugą odrzańską wraz z wytypowaniem obiektów i obszarów do wpisu do rejestru zabytków
	Wpisanie do rejestru zabytkowych cmentarzy, w tym zagrożonych (mniejszości etnicznych i wyznaniowych np. kirkutów z dodatkową ochroną

	dla drzew pomnikowych), alei przydrożnych i parków oraz kamieniołomów o historycznym znaczeniu
	Badania i dokumentowanie zagrożonych stanowisk archeologicznych wraz z eksponowaniem stanowisk o czytelnej formie terenowej
2. Zwiększanie roli środowisk naukowych w działaniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego	Aktywizacja środowisk naukowych w celu poszerzania opracowań studialnych i badawczych na rzecz dziedzictwa wraz z udostępnianiem wyników prac
	Współpraca z uczelniami na rzecz podejmowania interdyscyplinarnych projektów badawczych poświęconych regionalnym zasobom dziedzictwa
3. Monitorowanie stanu zachowania zabytków ruchomych województwa opolskiego	Weryfikacja i dokumentowanie zasobów zabytków ruchomych ze zwróceniem uwagi na obiekty małej architektury – inwentaryzacja przez gminy zabytków ruchomych w przestrzeni publicznej
	Podejmowanie działań zabezpieczających przed zniszczeniem i kradzieżą zabytków ruchomych (w tym rejestracja zabytków na wypadek kradzieży)
4. Opracowanie listy dóbr kultury współczesnej Opolszczyzny	Inwentaryzacja zasobów i popularyzacja listy dóbr kultury współczesnej
	Wskazanie wytycznych związanych z ochroną wartości i właściwym użytkowaniem dóbr kultury
	Wpisanie najcenniejszych dóbr kultury współczesnej do rejestru zabytków
PRIORYTET 3	
Ochrona krajobrazu regionu uwzględniającego wartości kulturowe i przyrodnicze	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Wdrażanie narzędzi dedykowanych ochronie krajobrazu kulturowego	Przeprowadzenie audytu krajobrazowego – zidentyfikowanie i ochrona krajobrazów priorytetowych
	Tworzenie parków kulturowych, rezerwatów kulturowych i innych form ochrony prawnej układów przestrzennych miast i wsi oraz innych założeń przestrzennych, także na terenach przemysłowych
	Aktywizacja samorządów lokalnych w celu opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentów wpływających na ład przestrzenny (m.in. uchwały krajobrazowe)
2. Realizacja świadomej ochrony krajobrazu kulturowego	Realizacja zintegrowanych projektów rewitalizacji na terenach zabytkowych ze szczególnym uwzględnieniem aspektów społecznych i kulturowo - przyrodniczych oraz dziedzictwa przemysłowego regionu
	Wspieranie instytucji i stowarzyszeń propagujących potrzebę ochrony krajobrazu kulturowego i wspieranie lokalnych organizacji w działaniach zmierzających do ochrony zagrożonych przestrzeni o wartościach kulturowych
	Sformułowanie wytycznych konserwatorskich dla zabytkowych struktur urbanistycznych i ruralistycznych oraz powstawanie studiów wartości zabytkowych obszarów
	Objęcie ochroną elementów ekspozycji krajobrazów kulturowych oraz historycznych przestrzeni publicznych o potencjale zabytkowym
3. Integracja działań ochrony krajobrazu w obszarze dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Opracowywanie dokumentów planistycznych i strategicznych uwzględniających integrację ochrony zabytków i ochrony przyrody
	Obejmowanie ochroną, w tym konserwatorską ciągów alejowych wzdłuż dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz ich rewaloryzacja
	W ramach wyznaczania regionów architektonicznych, jako obszarów utrzymania różnorodności kulturowej, uwzględnianie obszarów łączących wartości środowiska naturalnego z działalnością człowieka (m.in. kamieniołomy)
	Realizacja projektów rewitalizacyjnych i infrastrukturalnych uwzględniających integralność dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i przyrodniczego

PRIORYTET 4**Profesjonalna i nowoczesna ochrona i zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego**

KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Zwiększanie aktywności samorządów w obszarze dziedzictwa kulturowego	Opracowywanie brakujących i aktualizacja gminnych ewidencji zabytków Opracowywanie i wdrażanie zapisów gminnych i powiatowych programów opieki nad zabytkami Wspieranie działań samorządów w obszarze dziedzictwa kulturowego: szkolenia dla pracowników, popularyzacja konkursów GKZ
2. Rozwój opieki instytucjonalnej nad dziedzictwem kulturowym	Kontynuacja rozwoju muzeów SWO poprzez powiększanie kolekcji, przygotowywanie atrakcyjnej i nowatorskiej oferty programowej, modernizację powierzchni wystawienniczych i magazynowych i in. Tworzenie nowych i modernizacja muzeów lokalnych i izb tradycji z uwzględnieniem inicjatyw społecznych, oraz opracowanie bazy danych dotyczących ich działalności Utworzenie Opolskiego Centrum Dziedzictwa Kulturowego w celu koordynacji i zarządzania procesami dotyczącymi dziedzictwa kulturowego regionu Podjęcie działań zmierzających do poszerzenia możliwości działania Muzeum Wsi Opolskiej (np. powiększenie obszaru, file skansenu) w zakresie gromadzenia i ratowania obiektów budownictwa wiejskiego
3. Wdrażanie nowoczesnych narzędzi ochrony zabytków	Tworzenie i rozbudowa infrastruktury służącej digitalizacji zasobów dziedzictwa jednostek kultury wraz z zapewnieniem dostępu do elektronicznych baz danych o zabytkach Inwentaryzacja 3D zabytków - trójwymiarowa digitalizacja i wirtualizacja wybranych zabytków „Cyfrowy portal” – rozwijanie multimedialnych form udostępniania dziedzictwa poprzez repozytoria cyfrowe, elektroniczne inwentarze zbiorów, wirtualne spacerunki po muzeach i zabytkach, technologie gier terenowych i in. Rozwój nieinwazyjnych metod badania stanowisk archeologicznych (skaningu, technik fotogrametrycznych, badań geofizycznych, wraz z tworzeniem cyfrowych baz danych)

CEL STRATEGICZNY II – ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ŹRÓDŁO TOŻSAMOŚCI I WYZNACZANIA KIERUNKÓW ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO**PRIORYTET 1****Zachowanie wielokulturowości regionu oraz tożsamości lokalnej i regionalnej**

KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Wzmacnianie znaczenia dziedzictwa niematerialnego	Wspieranie społeczności lokalnych w kultywowaniu i nauczaniu o obrzędach i obyczajach lokalnych wraz z ich systematycznym archiwizowaniem Wdrażanie nowych form popularyzacji dziedzictwa niematerialnego (festiwal tradycji, szlak tradycji, centrum dziedzictwa, elektroniczna baza danych) Kontynuacja działań dotyczących zachowania materialnego i niematerialnego dziedzictwa mieszkańców Opolszczyzny jako różnych grup etnograficznych Kontynuowanie wpisów na Krajową Listę Produktów Tradycyjnych oraz na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, inspirowanie badań nad lokalnym dziedzictwem niematerialnym
2. Wspieranie działalności twórców ludowych	Sprzysiężanie rozwojowi twórczości ludowej i promowanie dorobku artystycznego twórców ludowych

i rzemieślników	Zebranie danych dotyczących warsztatów rzemieślniczych oraz osób posiadających unikalne umiejętności zawodowe wraz z określeniem metod ich popularyzacji
	Tworzenie warunków do realizacji projektów edukacyjnych, zachęcających młodych ludzi do nauki unikalnych zawodów i rzemiosła
	Wspieranie twórczego wykorzystania sztuki ludowej we współczesnym wzornictwie i branży przemysłowej
3. Popularyzacja wielokulturowego dziedzictwa Śląska Opolskiego	Wspieranie powstawania wydawnictw z zakresu dziedzictwa kulturowego dla różnych grup odbiorców, wspieranie prac nad opracowywaniem źródeł dotyczących dziedzictwa regionu, w tym prac badawczych.
	Wspieranie projektów upowszechniających wartości kulturowe regionu, historię grup etnicznych i mniejszości narodowych
	Wykorzystywanie różnorodnych narzędzi do popularyzacji dziedzictwa: konkursów, debat, warsztatów, szkoleń, platformy cyfrowej i in.
	Kontynuacja i rozwój oferty w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa i Nocy Muzeów
PRIORYTET 2	
Rozwijanie współpracy regionalnej i integracji w obszarze dziedzictwa kulturowego	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Rozwijanie współpracy regionalnej w obszarze dziedzictwa kulturowego	Konsolidacja i współpraca obszarów, miejsc i instytucji w celu zwiększenia potencjału dziedzictwa kulturowego (sieciowanie)
	Wsparcie opiekunów Pomników Historii na rzecz spójnego zarządzania obiektami i obszarami wraz z opracowaniem strategii współpracy oraz integracja instytucji w celu przygotowania kolejnych wniosków o wpis na listę Pomników Historii
	Wsparcie działalności programowej instytucji kultury w celu poszerzania oferty kulturalnej i turystycznej
2. Integracja osób i środowisk związanych z ochroną i opieką nad zabytkami	Umożliwienie wymiany wiedzy i doświadczeń właścicieli obiektów zabytkowych wraz ze wspieraniem wspólnych inicjatyw w obszarze ochrony zabytków
	Opracowanie systemu kształcenia kadry opiekunów, instruktorów i działaczy zajmujących się dziedzictwem materialnym i niematerialnym
	Inspirowanie do tworzenia partnerstw publiczno-prywatnych w projektach związanych z ochroną zabytków, ich użytkowaniem i zagospodarowaniem
PRIORYTET 3	
Edukacja opolskiej społeczności na rzecz aktywnej odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Zwiększanie aktywności społecznej w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego	Nagradzanie i promowanie dobrych praktyk mających na celu prawidłowe użytkowanie i remontowanie obiektów zabytkowych (w tym ustanowienie Nagrody Marszałka)
	Popularyzowanie i wspieranie działalności społecznej w obszarze dziedzictwa: społecznych opiekunów zabytków, wolontariuszy, stowarzyszeń zajmujących się ochroną zabytków
	Wspieranie projektów obywatelskich podnoszących kompetencje kulturowe i odpowiedzialność za dziedzictwo (w tym budżet obywatelski, otwarte konkursy ofert)
	Opracowanie scenariuszy wraz pomocami naukowymi wspierającymi nauczanie o dziedzictwie regionalnym

2. Opracowanie kompleksowej oferty edukacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego	Przygotowanie szkoleń dla nauczycieli i edukatorów, muzealników z zakresu nauczania o dziedzictwie kulturowym oraz wspieranie realizacji warsztatów edukacyjnych prowadzonych przez specjalistów w szkołach
	Popularyzacja form interaktywnych w edukacji (questy, gry terenowe, geocaching itp.)
	Realizacja konkursu dla szkół zaangażowanych w edukację regionalną np. zdobycie tytułu „Szkoły/klasy przyjaznej dziedzictwu”
PRIORYTET 4	
Świadome wykorzystywanie walorów dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu	
KIERUNKI:	PRZYKŁADOWE ZADANIA
1. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego z oparciem o wartości krajobrazu kulturowego	Rozwój turystyki i propozycji spędzania czasu wolnego opartego na różnorodnych elementach dziedzictwa
	Rozwój oferty usług na obszarach wiejskich o walorach krajobrazowych uwzględniających dziedzictwo materialne i niematerialne
	Inicjowanie kampanii społecznych promujących korzyści wynikające z obowiązywania form ochrony (mpzp, rejestr, parki kulturowe), programów opieki nad zabytkami i ewidencji zabytków
2. Wspieranie inicjatyw związanych z tworzeniem lokalnych usług i produktów wykorzystujących zasoby materialne i niematerialne dziedzictwa	Adaptacje i remonty obiektów zabytkowych w celu stworzenia oferty wypoczynku z uwzględnieniem różnych grup docelowych
	Promocja lokalnych usług i produktów oraz wspieranie osób i jednostek działających na rzecz poszerzania oferty w tym obszarze
	Ustanowienie w ramach regionu Szlaku Zabytków Techniki promującego szczególnie bogactwo dziedzictwa przemysłowego Województwa Opolskiego
3. Tworzenie miejsc pracy związanych z dziedzictwem kulturowym	Realizacja projektów szkoleniowych przyczyniających się do profesjonalizacji osób zajmujących się sektorem kultury i sektorem turystyki
	Tworzenie warunków do zwiększania zatrudnienia w sektorze turystyki kulturowej
	Wspieranie osób podejmujących prowadzenie własnej działalności gospodarczej w obszarze dziedzictwa kulturowego

6. Realizacja Programu w latach 2022-2023

6.1. CEL STRATEGICZNY I – SKUTECZNA OCHRONA I OPIEKA NAD REGIONALNYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM

CEL STRATEGICZNY I – PRIORYTET 1

Utrzymanie i poprawa stanu zachowania regionalnego dziedzictwa kulturowego

Utrzymanie i poprawa stanu zachowania regionalnego dziedzictwa kulturowego jest podstawowym priorytetem Programu. Wynika z podstawowych zadań dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami. Stąd założone zostały kierunki mające na celu realizację zadań przyczyniających się do rozpoznania stanu zabytków oraz zachowania obiektów i zespołów

zabytkowych w dobrym stanie technicznym i estetycznym, szczególnie tych, które stanowią wyróżnik regionu (pałace i dwory, kościoły drewniane) oraz są szczególnie zagrożone (zabytki techniki, budownictwo wiejskie).

W ostatnich latach systematycznie wzrasta wysokość corocznie udzielanych dotacji przez Samorząd Województwa Opolskiego. W latach 2022-2023 Zarząd Województwa Opolskiego ogłosił konkursy na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru lub włączonych do gminnej ewidencji zabytków. Łącznie przeznaczono w nich kwotę 2 900 000 zł, co pozwoliło na dofinansowanie w 2022 roku 37 zadań na kwotę 1 200 000 złotych, a w 2023 roku w ramach dwóch naborów przyznano dotacje dla 57 zadań na kwotę 1 700 000 zł. Podstawą udzielania dotacji w ramach konkursu wniosków była Uchwała Sejmiku Województwa Opolskiego nr XXXII/345/2009 r. z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnych ewidencjach zabytków, znajdujących się na obszarze województwa opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 44, poz. 768 z późn. zm.).

Dotacje zostały przyznane na ważne, wieloletnie przedsięwzięcia konserwatorskie, dotyczące szczególnie cennych zabytków, np. w kościele pw. św. Bartłomieja Apostoła w Głogówku realizowane były prace konserwatorskie przy trzech rzeźbach gotyckich (Matka Boska z Dzieciątkiem oraz święci Jan Chrzciciel i Jan Ewangelista) oraz w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu remont konserwatorski górnej części południowo-wschodniej wieży kościoła. Poza tym dotacje otrzymały osoby fizyczne, samorządy gminne i powiatowe oraz wspólnoty mieszkaniowe na remonty kamienic. Gmina Olesno otrzymała wsparcie na pielęgnację zabytkowego drzewostanu na cmentarzu żydowskim w Oleśnie. W Kluczborku dotację otrzymało lokalne Stowarzyszenie Klucz do Rozwoju na konserwację XVIII-wiecznego kamiennego pomnika nagrobego kupca Daniela Mietla. Większość składanych wniosków, a jednocześnie przyznanych dotacji dotyczyła związków wyznaniowych i prowadzonych przez nie remontów świątyń i ich wyposażenia (ołtarze, organy, ambony, stolarki), w tym wykonano profilaktyczne prace, jak fumigacja zabytkowego kościoła pw. Narodzenia NMP w Brzezinkach, ale także zrealizowany został drugi etap prac konserwatorskich przy nagrobku nadleśniczego Heinricha von Burgsdorf znajdującym się na cmentarzu ewangelickim w Pokoju.

Nagrobek nadleśniczego Burgsdorfa na cmentarzu w Pokoju. Właściciel zabytku: Parafia Ewangelicko-Augsburska (Luterańska) w Pokoju i Lubieni, prace wykonane przez konserwator Dorotę Gryczewską z zespołem, źródło: <https://www.facebook.com/opolskimagnes>

Poniższa tabela prezentuje przyznane przez Samorząd Województwa Opolskiego dotacje w latach 2022-2023 ze wskazaniem rodzajów beneficjentów, liczby dotacji i ogółem przyznanych kwot:

Rodzaj beneficjenta	2022		2023	
	Dotacje	Kwota w zł	Dotacje	Kwota w zł
Parafie Rzymskokatolickie	23	694 000	39	1 163 000
Parafie Ewangelicko-Augsburskie	3	129 500	3	115 000
Klasztory Zakonne	1	40 000	1	25 000
Organizacje pozarządowe	1	55 000		
Osoby fizyczne	4	119 500	4	138 000
Przedsiębiorcy	1	50 000	2	80 000
Gminy			3	57 000
Wspólnoty mieszkaniowe	3	90 000	4	100 000
Inne	1	22 000	1	22 000
Razem	37	1 200 000	57	1 700 000

W ramach działań na rzecz zabytków stanowiący wyróżnik regionu oraz obiektów zagrożonych polegających m.in. na inwentaryzacji zabytków techniki w 2023 roku zostało przyznane Stypendium Marszałka Województwa Opolskiego w dziedzinie twórczości artystycznej „Marszałkowskie Talenty” na opracowanie poświęcone zabytkowym dworcom kolejowych Opolszczyzny.

W omawianym okresie podejmowane były działania dot. poprawy stanu zachowania architektury drewnianej. Właściciele obiektów zabytkowych realizowali między innymi

interwencyjne prace ratunkowe przy zagrożonej konstrukcji XVII-wiecznego, drewnianego kościoła pw. św. Barbary w Strzelcach Opolskich, wykonane zostały także prace remontowe wnętrza kościoła pw. św. Judy Tadeusza w Przewozie.

CEL STRATEGICZNY I – PRIORYTET 2

Badanie, dokumentowanie i monitoring zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego

Ważnym elementem dbałości o dziedzictwo kulturowe są badania zabytków oraz dokumentowanie zasobów. W ramach realizacji tego celu założono między innymi zwrócenie uwagi na konieczność wpisywania do rejestru zabytków modernistycznych, cmentarzy i zabytków techniki.

W omawianym okresie podejmowane były działania Oddziału Terenowego NID w Opolu, który przygotował raport na temat cmentarzy żydowskich w woj. opolskim, a także opracował dokumentację studialną dla dwóch zabytkowych wsi:

- 1) Studium ochrony wartości kulturowych układu ruralistycznego wsi Obórki,
- 2) Studium ochrony wartości kulturowych układu ruralistycznego Czeskiej Wsi.

W niektórych samorządach były przygotowywane dokumentacje projektowe i konserwatorskie dla zabytków. Między innymi Gmina Paczków zleciła wykonanie ekspertyzy technicznej budynku Domu Kata w Paczkowie oraz kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej obejmującej remont tego zabytkowego budynku.

W 2021 roku Muzeum Śląska Opolskiego zainicjowało prace zespołu dotyczące historii opolskich cementowni, które były kontynuowane w kolejnych latach. W ramach popularyzacji historii przemysłu cementowego zrealizowano szereg działań mających na celu przypomnienie ważnej części historii Opola z 2 połowy XIX i pierwszej połowy XX wieku, między innymi w dniach 17-18 listopada 2022 roku w Opolu odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa *Utracone dziedzictwo – zachowana pamięć*. W ramach konferencji 32 prelegentów z całego kraju, reprezentujących uczelnie, muzea, urzędy konserwatorskie, stowarzyszenia zawodowe inżynierów, konserwatorów i architektów, przedstawiło zagadnienia związane z ochroną i popularyzacją dziedzictwa przemysłowego w Polsce. Efektem konferencji była publikacja dostępna online: Opolski Rocznik Muzealny TOM XXIII pt. *Utracone dziedzictwo – zachowana pamięć*.

W ramach tej problematyki w 2023 r. Oddział Terenowy NID w Opolu przygotował opracowanie monograficzne pt. Studium historyczno-konserwatorskie Cementowni „Odra” w Opolu.

W omawianym okresie powstawały opracowania i publikacje dotyczące opolskiego dziedzictwa kulturowego, między innymi:

- *Głos mają ryby. Spacer przyrodniczy* – przewodnik po skansenie prezentujący zabytkową wiejską architekturę drewnianą województwa opolskiego wraz z bogactwem fauny i flory występującej na terenie Muzeum Wsi Opolskiej;

- *Cementownie Opola. Przemysł w strukturze miasta* – folder do wystawy czasowej prezentowanej w Muzeum Śląska Opolskiego pod tym samym tytułem, prezentujący historię opolskich cementowni;
- *Gospodarstwo... Rolnictwo na Śląsku Opolskim 1850-1945* autorstwa Elżbiety Oficjalskiej.

W latach 2022-2023 nie były podejmowane działania dotyczące opracowania listy dóbr kultury współczesnej. Natomiast Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu wystąpiło w grudniu 2023 roku z wnioskiem do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie z urzędu do rejestru zabytków ruchomych wielkoformatowych malowideł ściennych autorstwa opolskiej artystki Krystyny Wiejak, w związku z zagrożeniem ich zniszczenia podczas remontu Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu⁵.

CEL STRATEGICZNY I – PRIORYTET 3

Ochrona krajobrazu regionu uwzględniającego wartości kulturowe i przyrodnicze

Od roku 2019 trwają prace nad projektem Audytu krajobrazowego województwa opolskiego (Uchwała ZWO Nr 1142/2019 z dnia 24.07.2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania projektu Audytu krajobrazowego województwa opolskiego realizowanego przez Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej).

Zadaniem audytu jest przeprowadzenie identyfikacji, charakterystyki i waloryzacji krajobrazów; wskazanie krajobrazów priorytetowych (szczególnie cennych – wymagających zachowania); określenie zagrożeń dla zachowania wartości krajobrazów priorytetowych oraz wartości w obrębie obszarów parków kulturowych, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu; sformułowanie rekomendacji i wniosków dot. kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz parków kulturowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, OCHK-ów; określenie lokalnych form architektonicznych zabudowy dla krajobrazów priorytetowych. W analizowanym okresie prace koncentrowały się nad:

- charakterystyką zidentyfikowanych krajobrazów wg ustalonej metodyki opracowania wraz z przygotowaniem kart charakterystyki krajobrazu, kart cech analitycznych: przyrodniczych i kulturowych oraz kart cech syntetycznych, wyników porównania z innymi krajobrazami (dla 824 krajobrazów),
- oceną zidentyfikowanych krajobrazów wraz z opracowaniem kart oceny krajobrazów,
- wskazaniem krajobrazów priorytetowych wg kryteriów kwalifikacyjnych (dla 824 krajobrazów),
- analizami terenowymi, przygotowaniem dokumentacji fotograficznej i kartograficznej oraz uzupełnieniami kart oceny krajobrazów o moduł walorów kulturowych i fizjonomicznych przyrodniczych (dla 69 krajobrazów)
- oceną zagrożeń dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych i chronionych (dla 290 krajobrazów),

⁵ Malowidła powstały na trzech kondygnacjach korytarzy szpitalnych w 1989 roku. Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał malowidła do rejestru zabytków w 2024 roku.

- rozpoczęto prace nad rekomendacjami i wnioskami dot. kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych i chronionych na poziomie regionalnym i lokalnym (dla 290 krajobrazów).

W latach 2022-2023 kilkakrotnie zorganizowano posiedzenia robocze powołanego Zarządzeniem nr 119/2021 z 30 listopada 2021 r. Marszałka Województwa Opolskiego Zespołu doradczego ds. sporządzenia projektu audytu krajobrazowego województwa opolskiego, którego zadaniem jest konsultacja prowadzonych prac i uzyskanych wyników oraz Wojewódzkiej Komisji Architektoniczno-Urbanistycznej, organu doradczego Marszałka Województwa. Przedstawiano również stosowne informacje o postępie prac Komisji Polityki Rozwoju, Gospodarki, Innowacji i Rozwoju Wsi Sejmiku Województwa Opolskiego.

Do stałych działań Samorządu Województwa zalicza się organizację konkursu Najlepszego Przestrzeń Publiczna Województwa Opolskiego, którego celem jest promowanie najlepszych projektów rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni w województwie.

Konkurs na Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Opolskiego organizowany przez Zarząd Województwa Opolskiego promuje osiągnięcia w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych miast i wsi w województwie opolskim. Jego celem jest m.in. wskazanie najlepszych realizacji i podniesienie świadomości społecznej w zakresie kształtowania ładu przestrzennego.

Do konkursu w 13. edycji zgłoszono 20 przedsięwzięć zrealizowanych i oddanych do użytkowania do 30 czerwca 2022 roku na obszarze 15 gmin województwa opolskiego. Polegały one m.in. na zagospodarowaniu lub zrewaloryzowaniu placów, parków, terenów rekreacyjnych, budynków użyteczności publicznej lub terenów zdegradowanych z przeznaczeniem ich dla celów publicznych. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 17 listopada 2022 roku podczas uroczystej gali w siedzibie UMWO.

Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego:

- ⇒ w kategorii Przestrzeń Publiczna nagrodzono Gminę Opolę za realizację przedsięwzięcia Zagospodarowanie Kamionki Piast w Opolu,
- ⇒ w kategorii Obiekt Użyteczności Publicznej nagrodzono Gminę Biąłę za realizację przedsięwzięcia Centrum społeczno-kulturalne w Biąłej.

Zagospodarowanie Kamionki Piast w Opolu, Centrum społeczno-kulturalne w Biąłej, fot. ze zbiorów Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej

Ponadto Zarząd Województwa Opolskiego przyznał trzy wyróżnienia w kategorii Przestrzeń Publiczna następującym inwestycjom:

1. Gmina Kluczbork – Ochrona różnorodności biologicznej na terenie Gminy Kluczbork – ośrodek turystyczno-wypoczynkowy w Bąkowie,
2. Gmina Namysłów – Przebudowa zagospodarowania terenu pałacowo-parkowego Ośrodka Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych,
3. Gmina Ujazd – Rynek 100 drzew. Remont nawierzchni rynku wraz z infrastrukturą techniczną i elementami małej architektury przy placu 1-go Maja w Ujeździe.

Przyznano także cztery wyróżnienia w kategorii Obiekt Użyteczności Publicznej:

1. Gmina Jemielnica – Budowa przedszkola wraz ze żłobkiem w Jemielnicy,
2. Gmina Olesno – Wielofunkcyjne Centrum Komunikacji w Oleśnie,
3. Gmina Opole – Budowa hali sportowej wraz z zewnętrznymi obiektami sportowymi w Opolu „Toyota Park”,
4. Gmina Otmuchów – Remont i przebudowa obiektu wypoczynkowego „Sandacz” w Otmuchowie na ośrodek wypoczynkowo-rehabilitacyjno-szkoleniowy z zapleczem konsumpcyjnym.

Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego w 2023 roku:

- ⇒ w kategorii Przestrzeń Publiczna – Gmina Opole za realizację przedsięwzięcia pn. Budowa tężni solankowej w Opolu,
- ⇒ w kategorii Obiekt Użyteczności Publicznej – Gmina Tułowice za realizację przedsięwzięcia pn. Muzeum Ceramiki „Tułowice po kolei”.

Tułowice, Muzeum Ceramiki „Tułowice po kolei” w zmodernizowanym budynku dawnego dworca kolejowego

Ponadto ZWO przyznał trzy wyróżnienia w kategorii Przestrzeń Publiczna:

1. Gmina Korfantów za realizację przedsięwzięcia pn. Przebudowa nawierzchni Rynku w Korfantomie,
2. Gmina Głuchołazy za realizację przedsięwzięcia pn. Budowa kładki dla pieszych i rowerzystów nad rzeką Biała Głuchołaska,

3. Gmina Wołczyn za realizację przedsięwzięcia pn. Budowa tężni wraz z ogrodem halofitowym w Wołczynie,

Przyznano także dwa wyróżnienia w kategorii Obiekt Użyteczności Publicznej:

1. Gmina Opole za realizację przedsięwzięcia pn. Centrum Usług Publicznych w Opolu,
2. Gmina Prudnik za realizację przedsięwzięcia pn. Budowa dworca autobusowego w Prudniku – centrum przesiadkowe.

Ponadto w roku 2023 z okazji 25-lecia samorządności województwa ZWO poszerzył formułę konkursu, wprowadzając dodatkową nagrodę okolicznościową – Perłę Przestrzeni 25-lecia – dla zagospodarowanych lub zrewitalizowanych przestrzeni publicznych w okresie ostatnich 25 lat (1999-2023), mających wyjątkowe znaczenie dla społeczności lokalnej i regionalnej. Spośród 15 zgłoszonych do tej nagrody przedsięwzięć ZWO zdecydował się przyznać pięć równorzędnych wyróżnień:

- Gminie Głucholazy za realizację przedsięwzięcia pn. Rewitalizacja dawnego obszaru uzdrowskiego oraz rewaloryzacja Parku Zdrojowego w Głucholazach,
- Gminie Gogolin za realizację przedsięwzięcia pn. Centrum Przesiadkowe w Gogolinie,
- Gminie Kędzierzyn-Koźle za realizację przedsięwzięcia pn. Muzeum Ziemi Kozielskiej,
- Gminie Kluczbork za realizację przedsięwzięcia pn. Centrum Kluczborska Bajka,
- Gminie Opole za realizację przedsięwzięcia pn. Rozwój terenów parku na Wyspie Bolko w Opolu.

W okresie sprawozdawczym nie utworzono żadnego parku kulturowego, problemem jest również wdrażanie przez gminy uchwał krajobrazowych, których zadaniem miało być porządkowanie przestrzeni. Takie przepisy miejscowe zostały uchwalone tylko dla kilku miejscowości, jak np. w Opolu i Namysłowie (w 2019 r.), narzędzie to jest więc w niewielkim stopniu wykorzystywane przez opolskie samorządy.

Zadania określone w Programie dotyczące sformułowania wytycznych konserwatorskich dla zabytkowych struktur urbanistycznych i ruralistycznych oraz powstawanie studiów wartości zabytkowych obszarów oraz objęcie ochroną elementów ekspozycji krajobrazów kulturowych oraz historycznych przestrzeni publicznych o potencjale zabytkowym mogły być realizowane przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, jednak urząd konserwatorski nie udzielił informacji na ile te zadania były w latach 2022-2023 podejmowane.

W ramach realizacji projektów rewitalizacyjnych i infrastrukturalnych uwzględniających integralność dziedzictwa kulturowego, przemysłowego i przyrodniczego warto zwrócić uwagę na prace wykonane w Opolu na terenie dawnej cementowni Piast. W latach 2020-2021 została wykonana rewitalizacja terenu z zachowaniem relikwów hali, wyeksponowaniem walorów użytku ekologicznego zawierającego chronioną faunę i florę. W 2023 roku w ramach współpracy Miasta Opole z Muzeum Śląska Opolskiego na ścianie dawnej hali produkcyjnej Cementowni Stadt Oppeln (Opole Miasto, późniejszej Cementowni

Piast), znajdującej się przy Kamionce Piast, otwarto stałą wystawę zdjęć prezentującą historię opolskich cementowni.

CEL STRATEGICZNY I – PRIORYTET 4

Profesjonalna i nowoczesna ochrona i zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z założeniami Programu profesjonalizm w obszarze zarządzania dziedzictwem kulturowym powinien być oparty na rzetelnym rozpoznaniu zasobów oraz solidnych podstawach programowych, stąd konieczne jest opracowanie przez gminy brakujących ewidencji zabytków oraz stały monitoring stanu ochrony zabytków w ramach gminnych oraz powiatowych programów opieki nad zabytkami i ich systematyczna aktualizacja.

Większość gmin na terenie województwa ma opracowane gminne ewidencje zabytków, są to 44 gminy (dane na podstawie otrzymanych 62 ankiet), oraz programy opieki nad zabytkami (44 gminy na 71).

Warto podkreślić, że powstawanie programów opieki nad zabytkami jest niezwykle istotne, na co zwrócił uwagę Generalny Konserwator Zabytków – w ramach Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022 założono realizację konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków na modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami, dlatego od 2020 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalny Konserwator Zabytków ogłaszają konkurs dla gmin „Samorząd dla Dziedzictwa” na wzorcowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami, rozumianych jako dokumenty strategiczne w kontekście ochrony i zarządzania dziedzictwem i krajobrazem kulturowym oraz kształtowania ładu przestrzennego przez samorząd lokalny. W konkursie tym brały udział gminy z terenu województwa. Warto zaznaczyć, że w pierwszej edycji tego konkursu przeprowadzonej w 2020 roku na 26 zgłoszonych gmin laureatem w kategorii B (gminy miejsko-wiejskie i gminy wiejskie) została Gmina Paczków.

W przypadku samorządów powiatowych odsetek powiatów posiadających powiatowe programy opieki nad zabytkami jest zdecydowanie niższy, na jedenaście powiatów tylko dwa (opolski i strzelecki) posiadają opracowane programy, ilość ta uległa zmniejszeniu o jeden powiat. Zmniejszyła się także ilość powiatów, które w ramach porozumienia z wojewodą opolskim przejęły część kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków i na ich terenie część spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych (pozwoleń, postanowień i in.) pozostaje w gestii powiatowych konserwatorów zabytków. Takie porozumienia posiadają obecnie powiaty kluczborski, oleski i nyski (z porozumienia zrezygnowały powiaty kędzierzyńsko-kozielski oraz brzeski).

Rozwój opieki instytucjonalnej nad dziedzictwem kulturowym

Istotnym zagadnieniem w okresie sprawozdawczym w ramach priorytetu był dalszy rozwój opieki instytucjonalnej nad dziedzictwem kulturowym, szczególnie w obszarze zadań własnych SWO dotyczących rozwoju placówek muzealnych i innych instytucji kultury, w tym powiększanie kolekcji w muzeach, opracowanie atrakcyjnych i nowatorskich ofert

programowych oraz modernizację i rozbudowę powierzchni wystawienniczych i magazynowych.

W latach 2022-2023 kontynuowane były modernizacje powierzchni wystawienniczych muzeów dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Opolskiego.

W Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- a) przygotowanie dokumentacji przeniesienia budynku ze Sławięcic,
- b) przygotowanie dokumentacji do projektu „Głos mają ryby” (odbudowa zagrody rybackiej, remont systemu wodnego na terenie muzeum).

Podjęto także prace mające na celu dostosowanie ekspozycji muzealnej dla osób niepełnosprawnych.

W Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych na terenie obozu w Łambinowicach kontynuowano zadanie pn. „Przebudowa budynku Muzeum w Łambinowicach wraz z poprawą otoczenia”, w latach 2022 i 2023 wykonano:

- dobudowę pawilonu wejściowego do budynku Muzeum w Łambinowicach oraz jego kompleksową przebudowę i rozbudowę uwzględniającą przede wszystkim wprowadzenie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami (nowa klatka schodowa z windą, toalety), dostosowanie obiektu do wymogów osób z niepełnosprawnościami oraz wprowadzenie zmian funkcjonalno-organizacyjnych umożliwiających przyjmowanie grup zorganizowanych;
- przebudowę pomieszczeń na wszystkich kondygnacjach budynku głównego, tj. stworzenie nowych magazynów muzealiów, sal edukacyjnych, pomieszczeń pokoi gościnnych na poddaszu budynku oraz pomieszczeń biurowych;
- wyposażenie modernizowanych pomieszczeń, sal edukacyjnych, magazynów muzealiów, pomieszczeń poddasza i pomieszczeń biurowych w meble, sprzęt komputerowy i biurowy;
- zagospodarowanie terenu wokół nowego pawilonu, tj. strefy wejścia do Muzeum;
- przebudowa pomieszczeń w budynku po tzw. byłej wartowni na potrzeby obsługi zwiedzających.

Koszt całkowity realizacji zadania 12 199 927,00 zł (MKiDN – 9 017 927,00 zł, UMWO – 3 182 000,00 zł).

Zrealizowana rozbudowa Muzeum w Łambinowicach wraz z poprawą otoczenia, w tym budowa pawilonu wejściowego, fot. CMJW

W Muzeum Śląska Opolskiego przeprowadzono remont i termomodernizację części budynków Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. W ramach zadania zostały przeprowadzone prace mające głównie na celu usunięcie wad technologicznych budynków i poprawę ich efektywności energetycznej poprzez wymianę istniejących termoizolacji, stolarki okienno-drzwiowej, a także zużytych i niesprawnych technicznie instalacji niskiego i wysokiego napięcia oraz wodno-kanalizacyjnych. Ponadto istotnym celem zadania było maksymalne ograniczenie zużycia tradycyjnej energii nieodnawialnej na korzyść pozyskiwania jej ze źródeł energii odnawialnej pochodzącej z gruntu, co spowodowało wyposażenie obiektu w nowoczesne pompy ciepłe. Koszt wykonanych prac to 5 305 507,19 zł, środki pochodziły z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 dotyczących rewitalizacji obszarów zabytkowych i innych prac przy obiektach zabytkowych.

Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny – dawny „Dom Polski” i sala wystawiennicza z mozaiką Ryszarda Kowala po pracach restauratorskich, fot. I. Solisz

W omawianym okresie kontynuowane były także prace nad projektem budowlanym dotyczącym kompleksowej przebudowy Muzeum Czynu Powstańczego wraz z powstaniem pomieszczeń na stałą ekspozycję Działu Przyrodniczego MŚO.

Chałupa z Turza i montaż altany ze Sławięcic, fot. Muzeum Wsi Opolskiej

W Muzeum Wsi Opolskiej prowadzono standardowe prace remontowo-konserwatorskie w części budynków w skansenie mające na celu właściwe utrzymanie

obiektów zabytkowych, ale też realizowane były działania związane z odbudową zagrody kozielsko-raciborskiej z Turza czy przeniesienie do Opola unikalnej altany ogrodowej z ogrodu plebańskiego w Sławięcicach. Wykonywano również bieżące prace remontowo-konserwatorskie w celu utrzymania obiektów w dobrym stanie technicznym, między innymi wymieniono słomiane poszycia dachów spichlerzy ze Sternalic i Grudyni Małej czy chałupy z Wichrowej.

6.2. CEL STRATEGICZNY II – ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO JAKO ŹRÓDŁO TOŻSAMOŚCI I WYZNACZANIA KIERUNKÓW ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

CEL STRATEGICZNY II – PRIORYTET 1

Zachowanie wielokulturowości regionu oraz tożsamości lokalnej i regionalnej

Kierunki działania w tym priorytecie odnoszą się w znacznej mierze do dziedzictwa niematerialnego, które jest istotnym nośnikiem tożsamości regionalnej. Kulturowanie lokalnych obrzędów i obyczajów jest ważnym przejawem budowania i utrzymywania więzi społecznych, stąd potrzeba jego wspierania, ale też archiwizowania i popularyzowania.

W ramach wzmacnianie znaczenia dziedzictwa niematerialnego Muzeum Wsi Opolskiej wspierało społeczności lokalne w kultywowaniu i nauczaniu o obrzędach i obyczajach lokalnych poprzez

- otwarte warsztaty zielarskie wiązania wianków w oktawę święta Bożego Ciała,
- gry i zabawy na Śląsku – warsztaty dla wolontariuszy,
- pieczenie tradycyjnych pierników bożonarodzeniowych z udziałem sympatyków Muzeum i pracowników Muzeum,
- wypiek chleba w piecu w zabytkowej chałupie z Turza.

Muzeum Wsi Opolskiej dokumentowało zwyczaje i obrzędy pod kątem uzyskania wpisu na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego: „Procesje konne na Górnym Śląsku” – opracowany i złożony wniosek, „Mikołaje z Borek Małych” i „Pogrzeb basa” – gromadzenie dokumentacji. Realizowało także badania terenowe – „Wodzenie niedźwiedzia” (Raszowa, Krępna), „Procesja konna” w Sternalicach, „Krzyżoki” w Borkach Małych, „Dywany kwietne na Boże Ciało” w Olszowej, Zalesiu Śląskim i Kluczu.

Standardowo wspierana była działalność twórców ludowych i rzemieślników. Muzeum organizowało imprezy folklorystyczne i pokazy: odbyły się imprezy plenerowe – 8 wydarzeń, w tym np. letnie weekendy z kulturą ludową, organizowano konkursy (w tym wystawy pokonkursowe).

Konkursy w 2022 r.:

- Zabytkowa architektura wsi opolskiej (fotograficzny),
- XXXV Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Majówka w skansenie”,

- Wojewódzki konkurs plastyki obrzędowej i rzemiosła artystycznego: Opolskie Kroszonki i Pisanki,
- Konkurs zdobienia porcelany,
- Konkurs fotograficzny „Głos mają ryby”.

Konkursy w 2023 r.:

- XXXVI Wojewódzki Konkurs Plastyczny „Majówka w skansenie 2023. Kolor w pejzażu wiejskim”,
- XXXII Wojewódzki Konkurs Plastyki Obrzędowej Opolskie Kroszonki i Pisanki,
- XXVIII Konkurs Fotograficzny „Zabytkowa architektura wsi opolskiej”,
- XII Wojewódzki konkurs malowania porcelany.

W ramach inicjatyw dotyczących promocji opolskiego dziedzictwa niematerialnego w 2023 roku w holu Dworca Głównego Polskich Kolei Państwowych w Opolu ustawiono pomnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego Śląska Opolskiego – Opolską Kroszonkę.

Odświeżenie Opolskiej Kroszonki w holu dworca PKP: Zbigniew Kubalańca – Wicemarszałek Województwa Opolskiego wraz z Dyrektorem Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu Jarosławem Gałęzą, w obecności autorki zdobienia Kroszonki – Agnieszki Okos, 29.03.2023, źródło: <https://www.facebook.com/opolskie>

W 2022 roku z inicjatywy Fundacji na rzecz Zamku Książęcego Niemodlin 1313 wraz z Narodowym Instytutem Dziedzictwa i Gminą Niemodlin zorganizowany został I Opolski Etno Festiwal. Podczas wydarzenia odbyły się pokazy tradycji ludowych, warsztaty rękodzieła, m.in. malowanie wzoru opolskiego na porcelanie, drapanie kroszonek, pisanie pisanek techniką batikową, ziołolecznictwo, skubanie pierza, wicie koszy z wikliny, warsztaty ziołowych bukietów i konstrukcji kwiatowych, układanie dywanu kwietnego z listy reprezentatywnej

UNESCO⁶. Wydarzenie to spotkało się z ogromnym zainteresowaniem, uczestniczyło w nim około 7 tysięcy osób. Podczas wydarzenia prezentowana była także wystawa związana z jubileuszem 60-lecia działalności Narodowego Instytutu Dziedzictwa⁷. Analogicznie jak I edycja, tak II edycja Opolskiego Etno Festiwalu na Zamku w Niemodlinie w 2023 roku cieszyła się dużym zainteresowaniem odwiedzających. Prezentowane były lokalne tradycje, odbyły się warsztaty kulinarne i plecionkarskie, a także otwarto wystawę pt. „Tradycje od pokoleń. Niematerialne dziedzictwo kulturowe w Polsce”. Obecnie imprezę tę można zaliczyć do cyklicznych wydarzeń kulturalnych na terenie województwa.

Plakat I Opolskiego Etno Festiwalu, zamek w Niemodlinie podczas festiwalu w dniu 15.08.2022 r., fot. I. Solisz

W omawianym okresie Oddział Terenowy NID w Opolu koordynował zadania dotyczące ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w efekcie wpisano kolejne zwyczaje na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego zwyczajów i tradycji związanych ze Śląskiem Opolskim. W 2022 roku wpisano regionalną tradycję z Górnego Śląska (obejmującą woj. opolskie), tj. wielkanocne procesje konne na Górnym Śląsku; a także krzyżyki z palmy wielkanocnej – zwyczaj z terenów Opolszczyzny, skubanie pierza na Śląsku Opolskim. W 2023 roku wpisano tradycje hafciarskie w Dobrzeniu Wielkim, plecionkarstwo na Śląsku Opolskim, zielarstwo i ziołolecznictwo na Śląsku Opolskim, korony żniwne w Gogolinie, tradycyjną hodowlę i loty gołębi pocztowych, procesje z figurami podczas odpustu św. Rocha w Dobrzeniu Wielkim (wpis w 2024 r.). W sumie obecnie na liście jest 17 wpisów związanych ze Śląskiem Opolskim.

Zadania dotyczące dziedzictwa niematerialnego realizowane są przez poszczególne samorządy, między innymi w latach 2022-2023 Gmina Ujazd realizowała projekt pn. „Tradycja dywanów kwietnych na Opolszczyźnie – identyfikacja, plan ochrony oraz wzmocnienie tradycji”⁸.

⁶ <http://niemodlinzamek.pl/etnofestiwal-i-opolski-etnofestiwal/>

⁷ Wystawa ta przygotowana przez Oddział Terenowy NID w Opolu była prezentowana także w Opolu.

⁸ Zadanie dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, współpraca: Fundacja „Dla Dziedzictwa”.

<https://www.visitopolskie.pl/strona/smak-i-tradycja/2136-niematerialne-dziedzictwo>

Warto także podkreślić aktywność organizacji pozarządowych dotyczącą popularyzacji i edukacji w obszarze dziedzictwa niematerialnego. Fundacja „Dla Dziedzictwa” w 2022 r. zrealizowała projekt pt. „Mistrz Tradycji – twórczyni ludowa Teresa Sobota z Olszowej”, na który otrzymała dofinansowanie w ramach programu MKiDN pt. „Kultura ludowa i tradycyjna”. W ramach projektu kroszonkarka Teresa Sobota z Olszowej (gmina Ujazd, powiat strzelecki) przeszkoliła siedem uczennic, które po 20 godzin w miesiącu – od maja do grudnia – uczyły się drapać kroszonki techniką rytowniczą. Prezentacja efektów prac kroszonkarek odbyła się w Ujeździe 15 grudnia 2022 roku⁹.

W sposób szczególny w omawianym okresie podejmowane były działania dotyczące promocji dziedzictwa kulinarnego Opolszczyzny związane z Listą Produktów Tradycyjnych utworzoną na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych. Na listę prowadzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wpisanych zostało 77 produktów z województwa opolskiego, w tym 3 z nich zostały wpisane na listę w roku 2022 r., tj. kekсы przez maszynkę (ciastka kręcone przez maszynkę), soleiery (jajka w kminku) oraz śląski marcepan z ziemniaków.

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWO w 2022 i 2023 roku zorganizował:

⁹ <https://www.dladziedzictwa.org/tag/teresa-sobota/>

1. Konkurs „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”, którego finał regionalny odbył się w 2022 r. w Branicach podczas Dożynek Wojewódzkich, a w roku 2023 r. podczas Święta Województwa Opolskiego na Zamku w Mosznej.
2. Udział w Targach „Smaki Regionów” w Poznaniu, w których uczestniczyli lokalni producenci z województwa opolskiego. Podczas Targów odbyła się uroczysta gala wręczenia prestiżowych nagród „Perła 2022” i „Perła 2023”, będąca finałem krajowym konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”.
3. Szkolenia i warsztaty kulinarne dla Kół Gospodyń Wiejskich – z tradycyjnej kuchni śląskiej oraz przygotowania potraw z ryb lokalnych.
4. Stoiska demonstracyjne i promocja produktów tradycyjnych – przez 2022 i 2023 r. promowane były produkty tradycyjne województwa opolskiego poprzez organizację stoisk demonstracyjnych (degustacyjnych), podczas wydarzeń organizowanych przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich (m.in. konferencja i gala z okazji 25-lecia Programu Odnowy Wsi, spotkanie z producentami nagrodzonymi nagrodą Perła i medalem Targów Smaki Regionów w Poznaniu, strefa „Opolskie ze smakiem” podczas Święta Województwa Opolskiego, forum dot. obszarów wiejskich w Zakrzowie).

Samorząd Województwa wsparł w latach 2022-2023 organizacje pozarządowe działające na obszarach wiejskich (m.in. koła gospodyń wiejskich, stowarzyszenia) ogłaszając otwarty konkurs ofert na zadania publiczne w zakresie propagowania idei „Opolskie ze smakiem” poprzez promocję sieci działań promujących dziedzictwo kulinarne naszego regionu, produktów tradycyjnych, regionalnych i lokalnych, dotując łącznie 43 podmioty kwotą 350 000 zł (150 000 zł w roku 2022 i 200 000 zł w roku 2023). W ramach ww. zadań zorganizowanych zostało wiele warsztatów, targów, konkursów kulinarnych oraz wydane zostały przez organizacje pozarządowe publikacje nt. kuchni tradycyjnej naszego regionu.

Wspieranie przedsięwzięć promujących opolskie tradycje dożynkowe

Zorganizowano Dożynki Wojewódzkie w 2022 r. we współpracy z Gminą Branice i Powiatem Głubczyckim, natomiast w 2023 r. z Gminą Komprachcice oraz Powiatem Opolskim. Tradycje dożynkowe na opolskiej wsi kultywowane są od pokoleń i są doskonałą okazją do podziękowania rolnikom za trud włożony w pracę oraz za zebrane plony. Ponadto reprezentacja województwa opolskiego uczestniczyła również w obchodach Dożynek Prezydenckich oraz konkursie na najładniejszy wieniec dożynkowy o nagrodę Prezydenta RP. W 2022 r. województwo opolskie reprezentowała delegacja z sołectwa Chróścina (Gmina Lewin Brzeski), a w 2023 r. delegacja z sołectwa Kępnic (Gmina Nysa).

Ponadto w ramach działań wspierających kultywowanie tradycji dożynkowych oraz tradycji związanych z okresem żniw Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich w 2022 r. i 2023 r. zrealizował i przeprowadził:

1. Trzy spotkania dotyczące tradycji i obrzędów związanych z dożynkami oraz wykonywania wieńców dożynkowych (odbyły się w miejscowości Moszna, Bożejów i Grodziec) oraz warsztaty wyplatania i zdobienia koron dożynkowych (odbyły się w Sulisławiu) dla kół gospodyń wiejskich oraz sołectw.

2. Podczas Dożynek Wojewódzkich Wojewódzki Konkurs Koron Dożynkowych, w którym zarówno w 2022 r. jak i 2023 r. uczestniczyło 40 delegacji z terenu województwa. W konkursie wyłoniono laureatów I, II, III miejsc oraz wyróżniono korony/prace plastyczne w trzech kategoriach:

- korony dożynkowe kłosowo-ziarnkowe,
- korony dożynkowe ziarnkowe oraz prace plastyczne,
- debiut.

Laureatami I miejsc w Konkursie byli:

- kategoria korony kłosowo-ziarnkowe: 2022 r. – Kępnica (gm. Nysa), 2023 r. – Gogolin-Karłubiec (gm. Gogolin),
- kategoria korony dożynkowe ziarnkowe oraz prace plastyczne: 2022 r. – Odrowąż (gm. Gogolin), 2023 r. – Wierzbięce (gm. Nysa),
- kategoria debiut: 2022 r. – Bąkowiec (gm. Świerczów), 2023 r. – Wierzbie (gm. Łambinowice).

Celem konkursu jest m.in. upowszechnianie, kultywowanie i dokumentowanie tradycji regionalnej – plastyki obrzędowej związanej z okresem żniw oraz promocja dorobku kulturowego wsi opolskiej.

Ponadto w latach 2022-2023 ogłoszono łącznie 4 otwarte konkursy ofert na łączną kwotę 800 000 zł, w ramach których dofinansowanie uzyskało 97 opolskich organizacji pozarządowych (m.in. stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne). Ww. konkursy dotyczyły wsparcia organizacji i innych uprawnionych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego z zakresu:

- wspierania rozwoju instytucjonalnego i infrastrukturalnego celem promocji działań na rzecz inteligentnych i konkurencyjnych obszarów wiejskich – przyznano 37 dotacji na 200 000 zł,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – przyznano 58 dotacji na 600 000 zł (2022 r. – wspieranie inicjatyw w kierunku rozwoju konkurencyjnych obszarów wiejskich z okazji jubileuszu 25 lat Programu Odnowy Wsi 200 000 zł; 2023 r. – Opolska Wieś Przyszłości – Wieś Malowana 200 000 zł).

W trybie pozakonkursowym w tym okresie wspartych zostało 21 organizacji na kwotę blisko 150 000 zł na zadania związane z integracją społeczności lokalnej, warsztatami tematycznymi czy obchodami jubileuszowymi sołectw.

Działania w obszarze wspierania projektów upowszechniających wartości kulturowe regionu, historię grup etnicznych i mniejszości narodowych oraz wykorzystywanie różnorodnych narzędzi do popularyzacji dziedzictwa realizowane były przede wszystkim przez instytucje kultury Samorządu Województwa Opolskiego:

Muzeum Śląska Opolskiego zorganizowało wystawy czasowe:

- Rzeczy piękne. Tkaniny Marii Bujakowej 19.03.2022-31.07.2022,
- Rzeczy praktyczne. Krótka historia tkania. Wystawa towarzysząca ekspozycji Rzeczy piękne. Tkaniny Marii Bujakowej 19.03-30.07.2022,

- Jan Cybis. Pejzaże 10.12.2022-04.03.2023,
- Cementownie Opola. Przemysł w strukturze miasta 17.11.2022-30.06.2023,
- W 100. rocznicę utworzenia I Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech 17.02.2023-31.05.2023,
- Wojciech Korfanty. W 150. rocznicę urodzin 16.09.2023-30.11.2023 (wystawa plenerowa w Muzeum Czynu Powstańczego),
- W związku z zakończoną inwestycją pn. Termomodernizacja budynków Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny – I etap otwarta została nowa wystawa w Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny pt. Pomiędzy... historią a pamięcią. Górny Śląsk w latach 1918–1922.

Oddział Muzeum Śląska Opolskiego – Muzeum Czynu Powstańczego realizowało szereg różnorodnych propozycji dla uczestników (także poza terenem Góry św. Anny), m.in. I i II Odrzański Turniej Terenowy o Puchar Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle (edycje w 2022 i 2023 roku), Piastowski Turniej Terenowy o Puchar Marszałka Województwa Opolskiego w Opolu (17.05.2023 r.), Festiwale Śląskiej i Powstańczej Piosenki, współorganizacja z Klubem Sportowym „Koziołek” Biegu Pamięci Powstań Śląskich i Cross Country XC Pamięci Powstań Śląskich. Przygotowanie interaktywnych quizów „Do urn! Plebiscyt na Górnym Śląsku” oraz „Wojciech Korfanty. Czy znasz bohatera?” (2023 r.).

Muzeum Wsi Opolskiej dzięki projektowi „Głos mają ryby. Ochrona dziedzictwa kulturowego i bioróżnorodności w środowiskach wodnych w Muzeum Wsi Opolskiej i na terenie Śląska Opolskiego” otworzyło nową ekspozycję: zagrodę wiejską z regionu kozielsko-raciborskiego – zagrodę rybacką (projekt realizowany od 2021 roku).

Muzeum Wsi Opolskiej prezentowano dorobek gospodarki chłopskiej w ramach wystawy stałej pt. „Gospodarstwo... Rolnictwo na Śląsku Opolskim 1850-1945”. Uzupełnieniem do tej wystawy jest wydana publikacja pod tym samym tytułem autorstwa Elżbiety Oficjalskiej. Natomiast w ramach organizacji wystaw czasowych zaprezentowano „Wielkanocne procesje konne na Górnym Śląsku” (wernisaż podczas EDD 2023).

W Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w 2022 roku oprócz wystaw stałych prezentowane były własne wystawy czasowe jednostki. Przed budynkiem Muzeum w Opolu eksponowano wystawę plenerową: „Na nieludzkiej ziemi. Jeńcy polscy w ZSRR” (5 kwietnia-13 maja 2022 r.). Natomiast wystawa fotografii Sławoja Dubiela i Sławomira Mielnika ze spektaklu pt. „Życ za wszelką cenę” w reżyserii Andrzeja Czernika i wykonaniu Teatru Eko Studio prezentowana była w Łambinowicach (1 stycznia-31 sierpnia 2022 r.). Także w Łambinowicach były pokazywane wystawy plenerowe „Koniec i początek. Powstańcy warszawscy w niewoli niemieckiej” (2022 r.), natomiast w 2023 roku „To jeszcze nie koniec...”. Żołnierze września 1939 r. w niewoli Wehrmachtu i NKWD (1939-1945).

Z innych wydarzeń w 2022 roku Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach przeprowadzono warsztaty archeologiczne „Wakacje z archeologią” w ramach projektu Nauka dla społeczeństwa, społeczeństwo dla nauki. Natomiast w 2023 roku Muzeum zorganizowało „Lekcję czytania krajobrazu” – spacer archeologiczny na terenie Miejsca Pamięci Narodowej

w Łambinowicach. Celem wydarzenia było odkrywanie śladów, jakie we współczesnym krajobrazie łambinowickich lasów pozostawiło istnienie obozów jenieckich.

W CMJW systematycznie odbywają się także Łambinowickie Spotkania Muzealne – cykl kulturalny realizowany w siedzibie Muzeum w Łambinowicach, a także Twarze Opola – cykl kulturalny realizowany w siedzibie Muzeum w Opolu.

W Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej istotnym działaniem było otwarcie we wrześniu 2022 roku Centrum Dokumentacyjno-Wystawienniczego Niemców w Polsce, w wyniku podpisanego w 2021 roku porozumienia między Wojewódzką Biblioteką Publiczną w Opolu a Związkiem Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce o wspólnym uruchomieniu i prowadzeniu Centrum. Dla zwiedzających dostępne jest ono od listopada 2022 roku. W siedzibie przy ulicy Szpitalnej w Opolu prezentowana jest stała ekspozycja „Niemcy w Polsce – historia i teraźniejszość”, która ukazuje dzieje oraz aktualną sytuację społeczności niemieckiej na terenie Polski.

W Centrum prezentowane są także wystawy czasowe, w latach 2022-23 były to:

- Obcy w swoim domu (wrzesień 2022-styczeń 2023) dwujęzyczna polsko-niemiecka wystawa objazdowa.
- Obcy-obca w judaizmie. Historie pędzlem malowane (13.06.-31.08.2023). Wystawa twórczości Miry Żelechower-Aleksjun, malarki żydowskiego pochodzenia zorganizowana w ramach projektu „Mniejszości w dialogu. Cykl spotkań międzykulturowych”.

Europejskie Dni Dziedzictwa

Szczególnie istotnym dla dziedzictwa wydarzeniem na terenie województwa są obchodzone corocznie Europejskie Dni Dziedzictwa koordynowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Głównym celem Europejskich Dni Dziedzictwa jest promowanie regionalnego dziedzictwa kulturowego oraz przypominanie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej. Imprezy skierowane są do bardzo szerokiej i różnorodnej grupy odbiorców, co nadaje im wymiar uniwersalny.

Zadanie na Opolszczyźnie koordynowane jest przez Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Opolu. Corocznie szereg instytucji, organizacji oraz osób fizycznych realizuje rozliczne projekty, w sumie jest to bardzo szeroki wachlarz wydarzeń o charakterze edukacyjnym i popularyzującym dziedzictwo kulturowe, realizowanych we wszelkich możliwych formach: od wystaw, koncertów, warsztatów, po spacer tematyczne, wycieczki, rajdy rowerowe i gry terenowe.

W sumie podczas Europejskich Dni Dziedzictwa w dniach 12-13 oraz 19-20 września 2022 r. pod hasłem „Moja droga” w województwie opolskim zorganizowano 170 wydarzeń w 66 miejscowościach.

W 2022 r. EDD odbywało się pod hasłem „Połączeni dziedzictwem”. W województwie opolskim zorganizowano 60 wydarzeń, w których udział wzięło ponad 7 tysięcy uczestników. Między innymi Grupa Rekonstrukcji Historycznych z Zagwizdzia wraz z Radą Sołecką przygotowały piknik historyczny i dożynki wiejskie na terenie Huty Żelaza w Zagwizdzu. W programie były m.in. warsztaty odlewnicze, przemarsz rekonstruktorów przez wieś, bitwa

o Hutę Fryderyka w wykonaniu rekonstruktorów. Z innych aktywnych form popularyzacji dziedzictwa warto wymienić wycieczkę rowerową: Nadleśnictwo Tułowice, Tułowicki Ośrodek Kultury oraz Fundacja Zamek Książęcy Niemodlin 1313 wspólnie zorganizowali rajd rowerowy szlakiem ciekawostek historycznych i przyrodniczych okolic Niemodlina i Tułowic.

źródło: <https://opole.naszemiasto.pl/europejskie-dni-dziedzictwa-2022-uczestnicy-rajd>, fot. T. Kwiatek

Plakat promujący wydarzenia w ramach Nocy Muzeów w 2023 roku w Opolu

W województwie opolskim w 2023 r. w ideę EDD włączyło się blisko 90 organizatorów, którzy zorganizowali ponad 160 wydarzeń w blisko 30 miejscowościach. Wydarzenia nawiązywały do hasła „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń”, które popularyzowało jubileusz 20-lecia Konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także obchody 10-lecia Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Zgodnie z tematyką przewodnią promowane były konkretne tradycje, m.in. plecionkarstwo.

Głównym celem Nocy Muzeów, odbywającej się pod patronatem Rady Europy, jest udostępnienie zwiedzającym muzeów, galerii i instytucji kultury w wybranym dniu w godzinach nocnych. Muzea udostępniają swoje zbiory bezpłatnie, przygotowują również wiele atrakcji dla zwiedzających, np. zwiedzanie obiektów zazwyczaj niedostępnych, koncerty, poczęstunki, warsztaty. Noc Muzeów w Polsce odbywa się od 2003 r. – pierwsza odbyła się w Poznaniu.

W roku 2022 w Opolu akcja odbyła się pod hasłem „Moc Kultury”, wzięły w niej udział Archiwum Państwowe w Opolu, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych, Instytut Śląski, Muzeum Polskiej Piosenki, Muzeum Lamp Rentgenowskich Politechniki Opolskiej, Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Uniwersytetu Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu, Wieża Piastowska, Zamek Górny. W 2023 roku hasło Nocy Muzeów „Nic dwa razy” nawiązywało do roku Wisławy Szymborskiej ustanowionego przez Senat RP z okazji 100. rocznicy urodzin noblistki. Do wydarzenia dołączyły kolejne instytucje: Galeria Sztuki Współczesnej i Muzeum Diecezjalne.

CEL STRATEGICZNY II – PRIORYTET 2

Rozwijanie współpracy regionalnej i integracji w obszarze dziedzictwa kulturowego

Konsolidacja i współpraca obszarów, miejsc i instytucji w celu zwiększenia potencjału dziedzictwa kulturowego realizowana była między innymi poprzez inicjatywę Muzeum Śląska Opolskiego, które od 2022 roku organizuje cykliczne Spotkania Opolskich Regionalistów. Są to spotkania dla pasjonatów historii lokalnej: opiekunów izb regionalnych i muzealnych, towarzystw regionalnych, stowarzyszeń historycznych czy lokalnych przewodników, na których mogą zdobyć dodatkową wiedzę dotyczącą np. przechowywania zbiorów, profilaktyki konserwatorskiej, kwestii prawnych dotyczących pozyskiwania artefaktów, prowadzenia badań archiwalnych. Jest to także miejsce do poznania innych pasjonatów z obszaru dziedzictwa kulturowego i wspólnej wymiany doświadczeń.

Grafika promująca wydarzenie II Spotkanie Opolskich Regionalistów, źródło: Muzeum Śląska Opolskiego

Samorząd Województwa Opolskiego systemowo wspiera działalność instytucji kultury, przede wszystkim jest to zapewnienie dotacji podmiotowej dla jednostek kultury, których jest organizatorem lub współorganizatorem, w latach 2022-2023 były to następujące kwoty:

Dotacja podmiotowa Samorządu Województwa Opolskiego	2022	2023
Muzeum Śląska Opolskiego	6 120 449	7 563 535

Muzeum Wsi Opolskiej	3 385 717	4 003 980
Centralne Muzeum Jeńców Wojennych	1 827 788	2 257 300
Muzeum Piastów Śląskich	411 830	469 830
Wojewódzka Biblioteka Publiczna	9 048 178	11 480 247
SUMA	20 793 962	25 774 892

Oprócz tego SWO udziela wsparcia jednostkom poprzez udzielanie dotacji celowych na organizację wybranych wydarzeń programowych, takie finansowanie dotyczyło działań Muzeum Śląska Opolskiego np. Spotkań Opolskich Regionalistów, Festiwalu Śląskiej i Powstańczej Piosenki, wykonania nowej wystawy stałej w Muzeum Czynu Powstańczego pt. „Pomiędzy... historią a pamięcią. Górny Śląsk w latach 1918–1922”, w Muzeum Wsi Opolskiej dotacje celowe zostały przyznane na organizację wystawy „Procesje konne”, organizację 50-lecia Stowarzyszenia Twórców Ludowych czy „Spotkania z historią” w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Opolu.

Samorząd zapewnia także wkład własny dla instytucji, które ubiegają się o środki w ramach programów krajowych, w tym środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz funduszy europejskich. Wkład własny dla Muzeum Wsi Opolskiej w 2023 roku został zapewniony między innymi na przygotowanie wystawy i publikacji „Gospodarstwo... Rolnictwo na Śląsku Opolskim 1850-1945”¹⁰, czy na organizację Wojewódzkiego Konkursu Plastyki Obrzędowej i Rękodziela Artystycznego.

Źródło: <https://www.facebook.com/OpolskiSzlakZamkiPalace>

¹⁰ Wystawa dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego oraz budżetu Samorządu Województwa Opolskiego.

Warto podkreślić, że Samorząd Województwa Opolskiego systematycznie udziela wsparcia miejscom i jednostkom współpracującym ze sobą w celu zwiększenia potencjału dziedzictwa kulturowego regionu. Dotyczy to między innymi interesariuszy Opolskiego Szlaku Winnic czy Opolskiego Szlaku Zamków i Pałaców, w ramach tego sieciowania obecnie na szlaku udostępnione są 22 miejsca zabytkowe, gdy inicjatywa startowała w 2018 roku zadeklarowało chęć współpracy 11 gospodarzy zamków i pałaców.

W okresie sprawozdawczym Oddział Terenowy NID w Opolu kontynuował działania dotyczące kościoła pw. śś. Piotra i Pawła w Obórkach w celu potwierdzenia wartości zabytkowych budowli w przypadku podjęcia decyzji o przygotowywaniu wniosku dotyczącego wpisu na listę pomników historii.

CEL STRATEGICZNY II – PRIORYTET 3

Edukacja opolskiej społeczności na rzecz aktywnej odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe

Działania w obszarze rozwoju oferty edukacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego to między innymi wsparcie Samorządu Województwa Opolskiego w ramach otwartych konkursów ofert, w których organizacje pozarządowe mogą realizować projekty dotyczące lokalnego dziedzictwa, a osoby fizyczne zajmujące się dziedzictwem kulturowym mogą ubiegać się o przyznanie stypendium w ramach „Marszałkowskich Talentów” w dziedzinie „Opieka nad zabytkami”. W latach 2022 i 2023 zrealizowano po jednym projekcie stypendialnym z zakresu opieki nad zabytkami: *Śladami pomników św. Jana Nepomucena w województwie opolskim* (2022) oraz *Zabytkowe dworce kolejowe Opolszczyzny* (2023).

Samorząd Województwa Opolskiego od lat prowadzi i wspiera działania, które przyczyniają się do podnoszenia poziomu wiedzy na temat regionalnego dziedzictwa kulturowego. W tym celu konieczna jest współpraca z przedstawicielami samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych, instytucji i ośrodków kultury. Współpraca ta odbywa się na wielu płaszczyznach i przyczynia się do promocji dziedzictwa Śląska Opolskiego wśród mieszkańców naszego regionu, w kraju oraz poza jego granicami. Samorząd Województwa Opolskiego wspiera zarówno finansowo, jak i organizacyjnie działania mające na celu popularyzację dziedzictwa, m.in. zabezpieczając w budżecie województwa środki na dofinansowanie przedmiotowych działań oraz wspierając realizację zadań publicznych w zakresie edukacji i popularyzacji dziedzictwa poprzez otwarte konkursy ofert.

Samorząd Województwa Opolskiego udzielił wsparcia finansowego na wydarzenia związane z popularyzacją dziedzictwa organizowane przez samorządowe instytucje kultury z terenu województwa opolskiego, m.in. przeglądy, festiwale i konkursy, wśród których znajdują się przedsięwzięcia o dużym potencjalnie artystycznym, które na trwałe wpisały się w kulturową mapę Opolszczyzny. Do tych przedsięwzięć należą m.in. Ogólnopolski Konkurs na Interpretację Piosenek A. Osieckiej „Oceany” w Ośrodku Kultury w Niemodlinie, Wojewódzki Przegląd Poezji i Pieśni Jana Pawła II „Syćka se Wom zycom” w Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Pietrowicach, Regionalny Konkurs Literacki „Ze Śląskiem na Ty”, Wojewódzki Konkurs

Gawędziarski „Śląskie Beranie” w Gminnym Zespole Szkół w Izbicku. Samorząd Województwa Opolskiego wspiera powyższe przedsięwzięcia poprzez fundowanie Nagród Marszałka Województwa Opolskiego.

Ponadto Samorząd Województwa Opolskiego realizuje przedsięwzięcia dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu poprzez wsparcie finansowe wydarzeń organizowanych przez stowarzyszenia:

Lp.	Oferent	Zadanie	Wysokość dotacji
2023			
1.	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Talentów „Akces”	IV FolkFestiwal – regionalny festiwal dźwięków, smaków i tradycji	15 000 zł
2.	Ochotniczy Szwadron Kawalerii Ziemi Opolskiej	Kawaleria II RP w tradycji narodowej	20 000 zł
3.	Księstwo Nyskie	Wystawy i spotkania z okazji 75-lecia powstania Zakładu/Fabryki Samochodów Dostawczych Nysa – historia sentymalna	15 000 zł
4.	Stowarzyszenie Miłośników Polskiej Jazdy i Kawalerii	Święto Pułkowe Stowarzyszenia Miłośników Polskiej Jazdy i Kawalerii z okazji 25-lecia obrony Województwa Opolskiego	15 000 zł
5.	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – Koło Opole	Organizacja projektów związanych z kombatantami i Etosem Armii Krajowej oraz Polskim Państwem Podziemnym	15 000 zł
Razem			80 000 zł
2022			
6.	Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Talentów „Akces”	III FolkFestiwal – regionalny festiwal dźwięków, smaków i tradycji	10 000 zł
7.	Opolskie Bractwo Rycerskie	Rzemiosło dawniej i dziś	5 000 zł
8.	Ochotniczy Szwadron Kawalerii Ziemi Opolskiej	Kawaleria II RP w tradycji narodowej	20 000 zł
9.	STOWARZYSZENIE „PROJEKT: OPOLSKIE”	Opolscy Bohaterowie	20 000 zł
10.	Stowarzyszenie Klucz do Rozwoju	Kluczborski kupiec – poznajemy historię	12 000 zł
11.	Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej	Muzeum online – digitalizacja i upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym mniejszości etnicznych, religijnych i narodowych	11 000 zł
Razem			78 000 zł
łącznie w latach 2022-2023			158 000 zł

W omawianym okresie przyznane zostały także dotacje w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w trybie pozakonkursowym (zadania dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu).

Lp.	Oferent	Zadanie	Wysokość dotacji
2023			
1.	Stowarzyszenie Miłośników Chróściny	Kultura buduje spójność! Święto Parku Dworskiego!	8 000 zł
2.	Stowarzyszeniem Odnowy Wsi Kazimierz	Jubileusz 800-lecia Kazimierza	2 953 zł
3.	Stowarzyszenie na rzecz promocji talentów „AKCES”	Artystyczne lato Akcesu i VI Ogólnopolski Festiwal Artystyczny „Tobie Polsko”	8 000 zł
4.	Stowarzyszenie Pożytku Publicznego im. Bronisławy Adamskiej Absolwentów I LO im. A. Mickiewicza w Głubczycach	Ortus de Polonia – upowszechnianie polskiej muzyki renesansowej na koncertach w Opolu i Głogówku	10 000 zł
5.	Towarzystwo Rozwoju Lokalnego „Zielony Most”	Legendy 800-letniej Skorogoszczy	4 000 zł
	Silesia Polo Club	Damy i Ułani. Promocja kultury i tradycji Polskiego Ułana	8 000 zł
Razem			40 953 zł
2022			
6.	Stowarzyszenie Przyjaciół Katedry Opolskiej „CruX”	Bogu na chwałę, nam na zbawienie! - Budownictwo kościołów na Śląsku Opolskim w latach Polski Ludowej 1945-1989 w Roku Jubileuszu 50-lecia Diecezji Opolskiej	10 000 zł
7.	PTH Oddział w Opolu	„Konserwacja i opracowanie płyt nagrobnych z Katedry Opolskiej”,	10 000 zł
Razem			20 000 zł
łącznie w latach 2022-2023			60 953 zł

Marszałek Województwa Opolskiego przyznaje systematycznie nagrody w dziedzinie kultury, którymi honorowane są osoby i instytucje działające na rzecz upowszechniania i ochrony kultury oraz dziedzictwa kulturowego Śląska Opolskiego. W związku z tym przyznawane są:

- Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego dla Animatorów i Twórców Kultury,
- Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego im. Karola Miarki,
- Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego za Wydarzenie Muzealne Roku,
- Stypendia Marszałka Województwa Opolskiego w dziedzinie twórczości artystycznej „Marszałkowskie Talenty”,
- Nagroda Marszałka Województwa Opolskiego „Zabytek Na Medal”.

W 2022 roku zostały przyznane Nagrody Marszałka Województwa Opolskiego za Wydarzenie Muzealne Roku 2021, nagrodzono następujące działania:

1) Wystawa:

- Muzeum w Praszce – „W setną rocznicę III Powstania Śląskiego”. Nagroda w wysokości: 5 000 zł.

- Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu – „Sąsiedzi. Od narodzin aż po śmierć. Fotografie Franciszka Lepicha z Oleszki”. Nagroda w wysokości: 5 000 zł.
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych – Ekspozycja edukacyjna „Miejsce z blizną”. Nagroda specjalna w wysokości: 10 000 zł.

2) Inicjatywa edukacyjna:

- Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku – „Otwierają Muzea...O!Twórz się na sztukę”. Nagroda w wysokości: 5 000 zł.
- Muzeum Śląska Opolskiego „Muzeum w podróży” – mobilny punkt edukacyjny. Nagroda w wysokości: 5 000 zł.

3) Publikacje książkowe:

- Muzeum Regionalne w Dobrodzieniu – „Zeszyty Dobrodzieńskie”. Nagroda w wysokości: 2 500 zł.
- Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu – „Z Zamkowego Wzgórza: Zeszyty Muzealne Muzeum Ziemi kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu”. Nagroda w wysokości: 2 500 zł.
- Muzeum Śląska Opolskiego – „Maria Bujakowa. Rzeczy piękne, Opole 2021”. Nagroda w wysokości: 5 000 zł.

4) Konserwacja i ochrona dziedzictwa kultury: brak zgłoszeń

Wydarzenie Muzealne Roku 2022:

1) Wystawa:

- Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu – W 800-lecie pierwszej wzmianki o Kasztelani Kozielskiej. Nagroda w wysokości 2 500 zł.
- Muzeum Śląska Opolskiego – „Rzeczy piękne. Tkaniny Marii Bujakowej”. Nagroda w wysokości 5 000 zł.
- Muzeum w Praszce – Z dziejów Praszki. Nagroda w wysokości 5 000 zł.

2) Inicjatywa edukacyjna:

- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych – Akcja społeczno-artystyczna „Tu byli”. Nagroda w wysokości 5 000 zł.
- Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu – Wolontariat w Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu. Nagroda w wysokości 2 500 zł.

3) Konserwacja i ochrona dziedzictwa kultury: brak zgłoszeń.

Nagroda Marszałka Województwa Opolskiego „Zabytek Na Medal”

W 2023 roku z inicjatywy Zarządu Województwa Opolskiego została ustanowiona Nagroda Marszałka Województwa Opolskiego „Zabytek Na Medal” mająca na celu podkreślenie znaczenia ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego województwa opolskiego oraz propagowanie najlepszych wzorów utrzymania i zagospodarowania zabytków. W pierwszej edycji za działalność w zakresie opieki nad zabytkami lub za realizację wartościowych projektów konserwatorskich, w tym za przeprowadzenie charakteryzujących

się wysoką jakością i wysokim poziomem wykonawstwa prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także za właściwe użytkowanie zabytków, ww. nagrody otrzymało dziesięciu właścicieli i zarządców obiektów zabytkowych:

Wykaz nagród Marszałka Województwa Opolskiego „Zabytek na Medal” przyznanych w 2023 r.		
Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zabytku
1	Centrum Sp. z o. o.	Zamek Książęcy Niemodlin
2	Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych	Pałac w Woskowicach Małych
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Mikołaja w Dzielowie	Ołtarz główny z kościoła pw. św. Mikołaja w Dzielowie
4	Nowa Itaka Sp. z o.o	Budynek ul. Damrota 2 w Opolu
5	Nyskie Księstwo Jezior i Gór	Zabytkowe kamienice nr 2, 4, 6, 8 przy ul. Brackiej w Nysie
6	Parafia Rzymskokatolicka św. Michała Archanioła w Szklarach	Kościół Parafialny pw. św. Michała Archanioła w Szklarach
7	Janusz Piotrowicz	Willa z 1874 r. i budynek wozowni w Brzegu
8	Gmina Murów	Huta Żelaza w Zagwizdzu
9	Mirosław Garack	Zamek Bożejów
10	Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach	Kościół św. Jakuba Apostoła w Małujowicach

W ramach opracowania kompleksowej oferty edukacyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego w 2022 roku zorganizowane zostało seminarium metodyczne dla nauczycieli pt. „Wzajemnie sobie potrzebni. Co samorządowe instytucje kultury oferują szkołom?”. Organizatorem było Centralne Muzeum Jeńców Wojennych przy współpracy z Muzeum Śląska Opolskiego, Muzeum Wsi Opolskiej, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, Teatru im. Jana Kochanowskiego, Filharmonii Opolskiej im. Józefa Elsnera oraz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smółki w Opolu – seminarium odbyło się w formie online 24 lutego 2022 roku.

W okresie sprawozdawczym Centralne Muzeum Jeńców Wojennych opracowało w 2022 roku 10 scenariuszy zajęć edukacyjnych, w tym m.in. *Witold Pilecki. Żołnierz – jeńiec – bohater – człowiek* dla uczniów klas 7–8 szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych; *„Witold” – to brzmi dumnie!* dla uczniów klas 3–6 szkoły podstawowej; *Skrzydła, tapy i pazury*

– *zwierzęcy towarzysze broni* dla uczniów szkoły podstawowej; *Mały człowiek, wielki patriota* dla uczniów klas 1–3 szkoły podstawowej; *Miś Wojtek i mali patrioci* warsztaty dla najmłodszych – przedszkolaków i uczniów klas 1–3 szkoły podstawowej; *Dzieci w powstaniu i w niewoli (1944–1945)* dla uczniów klas 7–8 szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych; *Dziecko w niewoli (1944–1945)* dla studentów. W 2023 roku powstało 6 scenariuszy zajęć edukacyjnych, w tym konspekty lekcji i prezentacje multimedialne: *Wolność. Czy naprawdę „kocham i rozumiem”?*; *Zawsze na posterunku. Przedwojenni policjanci polscy w służbie rodakom i Ojczyźnie*; *Kruk, żaba i złoto, czyli artyści u generała Andersa*; *Praca czyni wolnym? Praca przymusowa wczoraj i dziś*; *List z przeszłości*; *W drodze do niepodległej*.

Muzeum Śląska Opolskiego zrealizowało w 2023 roku działanie „Kierunek Muzeum – projekt edukacyjny”, skierowane do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (kl. IV–VIII) oraz nauczycieli i opiekunów, a także seniorów z województwa opolskiego. W projekcie wzięli udział uczniowie z 13 publicznych szkół podstawowych z województwa opolskiego (z wyłączeniem powiatu opolskiego, w obrębie którego znajduje się Muzeum). W ramach projektu uczestnicy mieli zapewniony bezpłatny transport do Opola, gdzie czekała na nich gra edukacyjna „Wszystkie drogi prowadzą do... Muzeum” w formie historycznej, interaktywnej gry terenowej, podczas której uczestnicy odwiedzili nie tylko Muzeum Śląska Opolskiego, ale także ważne regionalne obiekty kulturalno-historyczne. W muzeum uczestniczyli w warsztatach twórczych, które odbywały się w dwóch blokach tematycznych: 1. Każde miejsce, które odwiedzasz staje się w jakiś sposób częścią ciebie. 2. Przyjęcie przy porcelanie¹¹.

Muzeum Czynu Powstańczego współpracowało ze szkołami i instytucjami kultury przy realizacji projektu „Wojciech Korfanty. W 150. rocznicę urodzin”. W ramach projektu w 16 szkołach na terenie województwa prezentowana była wystawa historyczna wraz z prowadzeniem działań edukacyjnych.

Natomiast Muzeum Wsi Opolskiej organizowało dodatkowe działania edukacyjne: warsztaty, zajęcia edukacyjne w ramach projektu „Głos mają ryby”, odbywały się prelekcje i pokazy popularyzujące dziedzictwo kulturowe.

W okresie sprawozdawczym Muzeum Śląska Opolskiego realizowało także działania w ramach regionalnego programu Edukacji kulturowej Opolszczyzny EDUKO. Nie jest to projekt wprost dedykowany dziedzictwu kulturowemu, ale w jego ramach podejmowane są w lokalnych społecznościach inicjatywy z obszaru dziedzictwa kulturowego. Strategicznym celem programu jest wzmacnianie roli edukacji kulturowej poprzez pobudzenie i wykorzystanie edukacyjnego potencjału kultury. Projekty są skierowane do dzieci, młodzieży i ich rodziców/opiekunów prawnych z województwa opolskiego.

W 2022 roku do konkursu zgłoszono 23 wnioski, przyznano 10 dotacji na ogólną kwotę 180 000 zł, w tym między innymi przyznano 11 700 zł na projekt Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji w Bierawie „Bajki i legendy w tradycji górnośląskiej”. W 2023 roku również zostały złożone 23 wnioski, przyznano 13 dotacji, między innymi na projekt Strzeleckiego Ośrodka Kultury „Opolskie wzory haftowane i malowane nie tylko na płótnie i porcelanie” (przyznana

¹¹ <https://muzeum.opole.pl/informacja-o-rozpozecziu-realizacji-projektu-kierunek-muzeum-projekt-edukacyjny/>

kwota 14 000 zł) oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Pawłowiczkach „Wielokulturowość bogactwem Opolszczyzny” (przyznana kwota 13 200 zł).

CEL STRATEGICZNY II – PRIORYTET 4

Świadome wykorzystywanie walorów dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionu

Działania dotyczące rozwoju turystyki i propozycji spędzania czasu wolnego realizuje Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna (OROT). Składka Samorządu Województwa Opolskiego dla OROT wynosiła za 2022 rok 486 650,00 zł, zaś w 2023 roku 472 600,00 zł. Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna organizuje szereg przedsięwzięć mających na celu promocję walorów turystycznych województwa opolskiego. To między innymi:

- prowadzenie działalności wystawienniczo-targowej, np. w 2023 roku udział w 17 takich wydarzeniach w kraju i za granicą;
- współpraca z blogerami, instagramerami i vlogerami, jak np. „Milusiowe Przygody”, „Podróże bez ości”, „MaNa w podróży”, „Polskie Szlaki”, „Szybkie Podróże”, www.ahojprzygodo.com (przy korekcie tekstów do „Paszportu Młodego Odkrywcy”);
- aktualizacja i wydanie 2000 egzemplarzy publikacji „Otwórz Opolski Bifyj – Przyjazny Przewodnik Kulinaryny po Szlaku” edycja 2 (Szlak Kulinaryny Opolski Bifyj został uznany w 2022 roku za jeden z 10 najlepszych produktów turystycznych w Polsce);
- opracowanie i druk folderu prezentującego najlepsze atrakcje województwa opolskiego (wydawnictwo wykonane na potrzeby targów turystycznych i do zamieszczenia w internecie) – nakład 10 000 egz.;
- organizacja wizyt osób zajmujących się promowaniem walorów regionu, między innymi w 2022 roku wizyty Elżbiety Dzikowskiej – polskiej historyczki sztuki, sinolożki, podróżniczki, reżyserki i operatorki filmów dokumentalnych, autorki wielu książek. Motywem przewodnim wizyty w dniu 22 maja 2022 r. była drewniana architektura na Śląsku Opolskim. Odbędzie się także wizyta studyjna blogerów „Zbieraj się”, w celu promocji Szlaku Kulinarynego Opolski Bifyj, jego członków i atrakcji turystyczne wokół restauracji (9-12 grudnia 2022 r.). W 2023 roku organizacja wizyty studyjnej dla grupy 6 dziennikarzy z Niemiec w ramach współpracy z ZOPOT w Berlinie (temat przewodni wizyty: zamki i pałace Śląska Opolskiego), w dniach 14-17 czerwca 2023 r., oraz dla dwóch instagramerek – designerek z Chin, w ramach współpracy z ZOPOT w Pekinie, w dniach 22-24 lipca 2023 roku.

OROT jest administratorem regionalnego portalu turystycznego VisitOpolskie.pl – największego i najpełniejszego źródła informacji o województwie opolskim dla turystów. Od momentu uruchomienia strony w 2022 roku, tak i w 2023 roku prowadzone były intensywne prace nad dalszą rozbudową portalu turystycznego, polegające m.in. na zasileniu strony treściami (opracowanie tekstów na stronę, przygotowanie opisów atrakcji, artykułów do wszystkich kategorii i podkategorii). Ponadto członkowie OROT oraz inne podmioty poprzez

formularz wydarzeń wprowadzały na stronę wydarzenia kulturalne, turystyczne i sportowe do kalendarza wydarzeń. W 2022 roku uruchomiona została także aplikacja mobilna w ramach projektu „Aplikacja turystyczna VisitOpolskie – innowacyjne narzędzie planowania podróży po regionie”. Aplikacja ma funkcję audioprzewodnika, jest źródłem wiedzy o walorach turystycznych województwa opolskiego pod względem historii, folkloru czy atrakcji przyrodniczych i edukacyjnych. Warstwa merytoryczna aplikacji obejmuje m. in. pomniki historii oraz produkty turystyczne oznaczone certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej. Przewodnik dostępny w kilku wersjach językowych: polskiej, angielskiej i czeskiej.

Dzięki środkom z Europejskiego Budżetu Obywatelskiego OROT przeprowadził szkolenia w zakresie obsługi kelnerskiej (dla 20 os.), obsługi gościa hotelowego (dla 20 os.), zorganizowano kurs barmański (dla 22 os.) i kurs na przewodnika turystycznego po województwie opolskim (dla 20 os.). Szkolenia skierowane były do mieszkańców województwa opolskiego związanych z branżą turystyczną¹².

Departament Sportu i Turystyki UMWO uczestniczył w 2023 roku w targach turystycznych promując szlaki turystyczne, m.in. Zamki i Pałace Opolszczyzny, Opolski Szlak Winnic, Szlak Kulinaryny Opolski Bifyj – Najlepszy Produkt Turystyczny 2022:

1. Targi Turystyczne Atrakcje Regionów Chorzów,
2. Piknik nad Odrą Szczecin,
3. Festiwal Górnej Odry (Żory, Jastrzębie Zdrój, Rybnik),
4. XXI Targi Turystyki „W Stronę Słońca” w Opolu,
5. Dzień Polski w Pradze.

W 2022 roku Departament Sportu i Turystyki UMWO opracował przewodnik rowerowy zawierający propozycje 25 wycieczek rowerowych po województwie opolskim i w ramach obchodów 23. Święta Województwa Opolskiego przekazał 230 000 zł w formie dotacji na organizację 23 rajdów rowerowych. Realizowane też były działania promujące województwo opolskiego, między innymi zlecona została usługa kompleksowego wykonania spotów video promujących turystykę wiejską Opolszczyzny wraz z tłumaczeniami i dostosowaniem do potrzeb osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu pt. #PodrozujPoO!polsku – w ramach operacji własnej pn. „#PodrozujPoO!polsku” finansowanej ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Schematu II Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i stanowiącego realizację Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Plan operacyjny na lata 2022-2023 (70 000 zł). W 2023 roku zlecono produkcję wielojęzycznego spotu pn. „Opolskie – grzech nie spróbować!” promującego walory turystyczne Opolszczyzny wraz z tłumaczeniami i dostosowaniem do potrzeb osób z dysfunkcją narządu wzroku i słuchu.

¹² Projekt został zrealizowany w 2022 roku w ramach Europejskiego Budżetu Obywatelskiego, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WO 2014- 2020, ze środków Budżetu Państwa oraz ze środków Województwa Opolskiego.

Natomiast w ramach dotacji dla organizacji pozarządowych zrealizowano szereg zadań w obszarze turystyki i krajoznawstwa związanych z dziedzictwem kulturowym. W 2022 roku w sumie przeznaczono 893 110,79 zł dla organizacji pozarządowych na 50 zadań w zakresie turystyki i krajoznawstwa. W ramach otwartych konkursów ofert dofinansowano między innymi zadania z zakresu promocji dziedzictwa kulturowego regionu:

1. Opolska Fundacja Filmowa OFFilm, Zamki i Pałace Opolszczyzny odc. 2 (dotacja: 35 000,00 zł).
2. Stowarzyszenie Miłośników Polskiej Jazdy i Kawalerii, Rajd kawaleryjski promujący atrakcje turystyczne województwa opolskiego (dotacja: 18 200,00 zł).
3. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Regionalny Śląska Opolskiego, XXIX Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę” – finał wojewódzki (dotacja: 7 000,00 zł).
4. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawczym Oddział Regionalny Śląska Opolskiego, Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy dla Dzieci i Młodzieży – eliminacje wojewódzkie (dotacja: 8 000,00 zł).
5. Stowarzyszenie Promocji Śląska Opolskiego Profil, Promocja walorów turystycznych Województwa Opolskiego podczas XX-tych Targów Turystyki „W Stronę Słońca” w Opolu (dotacja: 98 018,50 zł).

MAŁE GRANTY:

1. Stowarzyszenie Nasza Nowa Schodnia, Konkurs plastyczny Perły Opolszczyzny (dotacja: 4 710,00 zł).
2. Fundacja na rzecz Zamku Książęcego Niemodlin 1313, Grudniowe spotkania z Opolskim Szlakiem Zamki i Pałace (dotacja: 9 430,00,00 zł).

W 2023 roku przeznaczono 978 616,02 zł dla organizacji pozarządowych na 49 zadań w zakresie turystyki i krajoznawstwa, w tym 2 z zakresu ratownictwa wodnego turystów w regionie. W ramach otwartych konkursów ofert dofinansowano między innymi:

1. Opolska Fundacja Filmowa OFFilm, Zamki i Pałace Opolszczyzny odc. 3 (dotacja: 30 000,00 zł).
2. Stowarzyszenie Opolskie Bractwo Rycerskie imienia księcia Władysława Opolczyka, Rzemiosło dawniej i dziś (dotacja: 8 300,00 zł).
3. Stowarzyszenie Miłośników Polskiej Jazdy i Kawalerii, Rajd kawaleryjski promujące atrakcje turystyczne województwa opolskiego (dotacja: 25 700,00 zł).
4. Stowarzyszenie Nasza Nowa Schodnia, Konkurs plastyczny „Perły Opolszczyzny” II edycja (dotacja: 4 000,00 zł).
5. Fundacja Doxa Edukacji Medialnej, Opolszczyzna, jakiej nie znacie! (dotacja: 15 000,00 zł).
6. Stowarzyszenie Promocji Śląska Opolskiego Profil, Promocja walorów turystycznych województwa opolskiego podczas XXI Targów Turystyki „W Stronę Słońca” w Opolu (dotacja: 110 000,00 zł).

7. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Regionalny Śląska Opolskiego, XXXIX Międzynarodowy Konkurs Krasomówczy dla Dzieci i Młodzieży – eliminacje wojewódzkie (dotacja: 12 000,00 zł).
8. Stowarzyszenie PIELGRZYMI OPOLSCY, Promocja Szlaku Św. Jakuba na Opolszczyźnie (dotacja: 10 000,00 zł).
9. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Regionalny Śląska Opolskiego, XXX Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę” – finał wojewódzki Opolskie 2023 (dotacja: 9 000,00 zł).

MAŁE GRANTY:

1. Fundacja na rzecz Zamku Książęcego Niemodlin 1313, Promocja Opolszczyzny poprzez wydanie folderu „Opolski Szlak Zamki i Pałace” v.4 (dotacja: 10 000,00 zł).

Promocja lokalnych usług i produktów realizowana jest w ramach nowej inicjatywy. Zarząd Województwa Opolskiego na podstawie Regulaminu konkursu „Lew Opolskiej Turystyki”, stanowiącego Załącznik do Uchwały nr 10316/2023 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 28 sierpnia 2023 r., podjął decyzję o przyznawaniu nagrody w konkursie pn. Lew Opolskiej Turystyki.

Nagrody w tym konkursie są przyznawane dla podkreślenia znaczenia działalności na rzecz rozwoju oraz upowszechniania turystyki i krajoznawstwa województwa opolskiego. Nagrody to nobilitacja dla osób zasłużonych dla upowszechniania walorów turystycznych i krajoznawczych województwa opolskiego oraz dla rozwoju produktów, atrakcji i oferty turystycznej w regionie oraz zachęcenie do dalszej aktywności. Zgodnie z Regulaminem konkursu nagroda „Lew Opolskiej Turystyki” przyznawana jest w następujących kategoriach:

- 1) LEW OPOLSKIEJ TURYSTYKI – działalność społeczna – przyznawana osobom z obszaru organizacji pozarządowych, wolontariuszom i społecznikom.
- 2) LEW OPOLSKIEJ TURYSTYKI – samorządność – przyznawana osobom z obszaru samorządu i instytucji publicznych.
- 3) LEW OPOLSKIEJ TURYSTYKI – przedsiębiorczość – przyznawana osobom z obszaru gospodarki i usług turystycznych.

Inne zadania realizowane w ramach omawianego priorytetu dotyczą m.in. realizacji projektów Odnowy Wsi Opolskiej, która realizowana jest przez Referat Rozwoju Wsi w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWO.

W latach 2022-2023 roku ogłoszono łącznie 4 otwarte konkursy ofert na łączną kwotę 800 000 zł, w ramach których dofinansowanie uzyskało 97 opolskich organizacji pozarządowych (m.in. stowarzyszenia, fundacje, koła gospodyń wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne).

Ww. konkursy dotyczyły wsparcia organizacji i innych uprawnionych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego z zakresu wspierania rozwoju instytucjonalnego i infrastrukturalnego celem promocji działań na rzecz inteligentnych i konkurencyjnych obszarów wiejskich – przyznano 37 dotacji na 200 000 zł (np. remonty

siedzib organizacji, doposażenie w sprzęt komputerowy, zakup mebli, tworzenie stron internetowych, zakup sprzętu nagłaśniającego, przeciwpożarowego, sportowego); działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych – przyznano 58 dotacji na 600 000 zł (2022 r. – wspieranie inicjatyw w kierunku rozwoju konkurencyjnych obszarów wiejskich z okazji jubileuszu 25 lat Programu Odnowy Wsi 200 000 zł; 2023 r. – Opolska Wieś Przyszłości – Wieś Malowana 200 000 zł, Opolska Wieś Przyszłości – Wieś Malowana 200 000 zł).

W trybie pozakonkursowym w ww. latach wspartych zostało 21 organizacji na kwotę blisko 150 000 zł na zadania związane z integracją społeczności lokalnej, warsztatami tematycznymi czy obchodami jubileuszowymi sołectw.

Organizacja konkursów w latach 2022-2023:

- Konkurs „Piękna Wieś Opolska”

Konkurs jest realizacją działań Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ukierunkowany jest na działania związane z rozwojem wsi, które realizowane są przez samorządy gminne, stowarzyszenia odnowy wsi i organizacje działające na obszarach wiejskich. Celem konkursu jest wyłanianie i promowanie najlepszych wzorców działania. Konkurs ma inspirować i tworzyć płaszczyznę odniesienia dla naśladowców, opiera się na założeniu, że na wsi powinna działać zdrowa rywalizacja oparta na dobrych projektach. Podstawowym osiągnięciem konkursu jest zwiększenie zaangażowania mieszkańców wsi w poprawę jakości życia, poprzez realizację wielu inicjatyw dotyczących rozwoju obszarów wiejskich.

W 2022 roku do kategorii „Najpiękniejsza Wieś” zgłosiło się 8 sołectw, natomiast do kategorii „Najlepszy projekt odnowy wsi” 12 projektów. Tytuł Najpiękniejszej Wsi przypadł sołectwu Kurznie, gm. Popielów. Rozegrana została również kategoria „Najpiękniejsza wieś 25-lecia Odnowy Wsi Opolskiej”, do której zgłosiło się 7 sołectw nagrodzonych w latach wcześniejszych. Zwycięzcą w tej kategorii zostało sołectwo Niezdrowice, gm. Ujazd.

W 2023 roku do kategorii „Najpiękniejsza Wieś – Debiut ” zgłosiły się 22 sołectwa, natomiast do kategorii „Najlepszy projekt” wpłynęło 15 zgłoszeń. Tytuł Najpiękniejszej Wsi przypadł sołectwu Oleszka, gm. Zdieszowice.

- Konkurs Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa

Ideą organizowanego wspólnie przez Samorząd Województwa Opolskiego z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” jest aktywizacja społeczności wiejskiej na rzecz rozwoju obszarów wiejskich poprzez podejmowanie inicjatyw służących wzmocnieniu integracji mieszkańców oraz korzystnie wpływających na warunki życia na wsi. Celem konkursu jest upowszechnianie wiedzy oraz informacji w zakresie realizacji projektów służących aktywizacji lokalnej społeczności sfinansowanych lub dofinansowanych w sołectwach w ramach funduszu sołeckiego, wymiana doświadczeń, krzewienie dobrych praktyk oraz prezentacja wsi jako miejsca do życia i rozwoju społeczno-zawodowego. Adresatami konkursu są sołectwa, które zrealizowały projekty sfinansowane ze środków wyodrębnionych w ramach funduszu sołeckiego lub w których fundusz sołecki stanowił wkład

własny. Konkurs jest dwuetapowy, składa się z organizowanego przez Samorząd Województwa Opolskiego etapu wojewódzkiego oraz organizowanego przez Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów etapu ogólnokrajowego, do którego nominowane są projekty sołeckie laureaci I miejsca etapu wojewódzkiego.

W 2022 r. do konkursu zgłoszono 14 projektów realizowanych przez opolskie sołectwa. I miejsce zdobyło sołectwo Ciepeliowice, gm. Dąbrowa za projekt pn. „Teren sportowo-Rekreacyjny w Ciepeliowicach – zielono, kompleksowo i funkcjonalnie”, który na etapie krajowym konkursu zdobył I miejsce.

W 2023 r. do konkursu zgłoszono 16 projektów realizowanych przez sołectwa z województwa opolskiego. I miejsce zdobyło sołectwo Smogorzów, gm. Namysłów za projekt pn. „Wizualne wyróżniki Smogorzowa, pierwszej siedziby biskupstwa śląskiego, nawiązujące do legend i historii wsi”, który na etapie krajowym konkursu zdobył również I miejsce.

- Konkurs o Europejską Nagrodę Odnowy Wsi ARGE

Europejskie Stowarzyszenie Rozwoju Obszarów Wiejskich i Odnowy Wsi ARGE zorganizowało w 2022 r. konkurs o Europejską Nagrodę Odnowy Wsi. Celem XVII edycji konkursu o Europejską Nagrodę Odnowy Wsi było wyróżnienie najciekawszych procesów rozwojowych oraz odnowy w wiejskiej wspólnotie, przy uwzględnieniu motta „Budujemy mosty”. Zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Opolskiego głoszone Gminę Popielów, która konkurowała z innymi 22 samorządami zgłoszonymi z terenu całej Europy. Wizytacja międzynarodowej komisji ARGE odbyła się we wrześniu 2022 r., a Srebrną Nagrodę Odnowy Wsi Gmina Popielów odebrała w maju 2023 r.

7. Finansowanie działań w zakresie ochrony zabytków w latach 2022-2023

W okresie sprawozdawczym realizowane były projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, zadania te są ujęte w ramach Osi priorytetowej V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego, Działania 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury, Poddziałania:

5.3.1 Dziedzictwo kulturowe i kultura,

5.3.2 Dziedzictwo kulturowe i kultura na obszarach przygranicznych,

5.3.3 Dziedzictwo kulturowe i kultura w Aglomeracji Opolskiej RPO WO 2014-2020.

Zestawienie projektów, w których w latach 2022-2023 realizowano wsparcie obszarów zabytkowych w ramach RPO WO 2014-2020.

Tabela 1. Zestawienie projektów realizowanych w latach 2022-2023 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 w ramach Działania 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury

Działanie/ Poddziałanie Dziedzictwo kulturowe i kultura

Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Okres realizacji projektu	Całkowita wartość projektu	Wartość dofinansowania z UE [EFRR]
Gmina Strzelce Opolskie	Ochrona dziedzictwa kulturowego w gminie Strzelce Opolskie	2018-10-26 2022-05-31	556 849,73	299 999,94
Rzymskokatolicka Parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary w Namysłowie	Remont elewacji zachodniej kościoła parafialnego pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary oraz zwiększenie dostępności zasobów kulturowych w Namysłowie	2019-10-26 2023-03-31	585 511,50	300 000,00
Gmina Głubczyce	Modernizacja Sali widowiskowej Miejskiego Ośrodka Kultury w Głubczycach w zakresie akustyki i technologii estradowej	2019-11-18 2022-06-30	545 553,77	300 000,00
Parafia Rzymskokatolicka św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich	Remont zabytkowych obiektów sakralnych w Strzelcach Opolskich	2016-10-21 2023-12-29	1 797 800,30	1 521 330,25
Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Remont i konserwacja zabytkowego kościoła pw. św. Anny w Oleśnie	2020-04-01 2023-06-30	426 128,05	299 992,18
Gmina Olesno	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkowym budynku Ratusza Miejskiego w Oleśnie wraz z popularyzowaniem i upowszechnianiem wiedzy o jego znaczeniu dla historii i kultury Opolszczyzny	2019-08-06 2023-08-31	546 939,40	293 091,92
Rzymsko-Katolicka Parafia Nawiedzenia pw. NMP w Cisku	Renowacja ścian zabytkowego kościoła parafialnego w Cisku w ramach utworzenia Gminnego Szlaku Zabytków Kościelnych	2019-11-08 2022-02-02	239 428,26	181 180,00
Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Kopice, mauzoleum Rodziny Schaffgotsch (2 poł XIXw): remont budowlano-konserwatorski – etap III	2019-11-12 2022-05-31	378 713,02	232 018,27
Województwo Opolskie	Starodruki z PBW w nowoczesnej odsłonie - ochrona starodruków oraz remont i wyposażenie pomieszczenia do właściwego przechowywania zbiorów i ich zabezpieczania w celu realizacji działań edukacyjno-informacyjnych z wykorzystaniem aplikacji teleinformatycznych zwiększających atrakcyjność usług	2019-11-18 2023-02-28	377 869,70	299 603,75

	kulturalnych i turystycznych Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu			
Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu	Remont konserwatorski wieży kościółka pw. Podwyższenia Krzyża św. w Brzegu	2019-10-31 2022-02-28	434 849,29	300 000,00
Gmina Pokój	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego poprzez rewaloryzację obiektów zabytkowych w Pokoju i działania edukacyjno- informacyjne w województwie opolskim	2017-05-01 2023-12-29	3 800 000,00	3 230 000,00
Miasto Opole	Zakup wyposażenia na potrzeby Zamku Górnego w Opolu wraz z realizacją działań edukacyjnych i informacyjnych	2020-05-15 2022-06-15	313 584,00	250 710,40
Gmina Prudnik	Utworzenie Prudnickiej Galerii Sztuki	2019-12-17 2022-01-28	524 503,39	298 769,83
Gmina Brzeg	Adaptacja Sali Rajców, tzw. skarbcza oraz gotyckiej Sali w wieży ratusza na cele muzealne, etap II	2020-09-01 2023-06-30	13 911 595,13	3 986 102,53
Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Zygmunta i Jadwigi Śl. w Kędzierzynie-Koźlu	Remont zabytkowego Kościoła parafialnego pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej w Kędzierzynie - Koźlu w celu ochrony obiektu dziedzictwa kulturowego	2016-10-25 2023-09-30	4 484 149,71	3 811 527,23
Powiat Opolski	Rewitalizacja techniczno-przyrodnicza części zabytkowego parku przypałacowego przy Zespole Szkół w Tułowicach	2017-09-08 2023-06-30	2 889 771,98	1 100 000,00
			31 813 247,23	16 704 326,30

Opracowanie własne DPF na podstawie danych z systemu SL2014

Tabela 2. Zestawienie pozostałych projektów realizowanych w latach 2022-2023 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 dotyczących rewitalizacji obszarów zabytkowych i innych prac przy obiektach zabytkowych

Działanie/ Poddziałanie [nazwa]	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Okres realizacji projektu	Całkowita wartość projektu	Wartość dofinanso- wania z UE [EFRR]	Uwagi
Efektywność energetyczna w budynkach publicznych	KOŚCIÓŁ ZIELONO- ŚWIĄTKOWY	Termomoder- nizacja budynku starego kina	2017-04-04 2022-07-31	1 013 277,93	800 000,00	Budynek w gminnej ewidencji zabytków

	ZBÓR W WOŁCZYNIE	Syrena w Wołczynie - Centrum Kulturalno-Społeczne				
Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji	GINA STRZELCE OPOLSKIE	Rewitalizacja miasta Strzelce Opolskie	2018-05-15 2022-03-31	7 699 005,00	2 401 114,73	Część terenu inwestycji położona jest w strefie „A” – ścisłej ochrony konserwatorskiej wpisanego do rejestru zabytków nr 39/49. Pozostała część obszaru realizacji w strefie „B” i w strefie „E”
	GINA UJAZD	Rewitalizacja Placu 1 Maja w Ujeździe	2017-05-17 2022-11-30	8 068 230,54	4 556 166,80	Projekt realizowany jest na terenie objętym ochroną konserwatorską, wpisanym do rejestru zabytków (nr 154/57)
Efektywność energetyczna w budynkach publicznych w ramach REACT-EU	MUZEUM ŚLĄSKA OPOLSKIEGO	Termomodernizacja budynków Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny - I etap	2022-02-14 2023-09-30	5 305 507,19	3 966 599,39	Termomodernizacji budynku Domu Polskiego oraz głównej Sali wystawienniczej Muzeum Czynu Powstańczego. Projekt dotyczy obiektu zabytkowego

Opracowanie własne DPF na podstawie danych z systemu SL2014 i SYZYF

Istotne z punktu zachowania dziedzictwa kulturowego regionu były fundusze z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. W okresie 2022-2023 zrealizowano szereg działań związanych z materialnym dziedzictwem kulturowym (tabela zawiera wszystkie projekty realizowane w ramach tych funduszy, także dotyczące elementów infrastruktury kulturalnej i dziedzictwa niematerialnego).

Tabela 1. Zestawienie podpisanych umów w latach 2022-2023 w ramach PROW 2014-2020					
Lp.	Nazwa Beneficjenta	Tytuł projektu	Miejsce realizacji, gmina	Data umowy	Kwota umowy (PLN)
Działanie 19 Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER					

1	Parafia Rzymskokatolicka św. Jadwigi w Skoroszycach	Prace konserwatorskie figury św. Józefa z Dzieciątkiem i płyty nagrobnej Jerzego Wolffa z kościoła w Skoroszycach	Skoroszyce	2022.11.23	43 600,00
2	Parafia Rzymskokatolicka św. Floriana w Przydrożu Małym	Prace konserwatorskie stolarki okiennej kościoła odpustowego pw. Matki Boskiej Bolesnej w Przydrożu Małym na "Szwedzkiej Górze"	Korfantów	2022.11.25	75 017,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	Prace konserwatorskie ołtarza bocznego w kościele parafialnym pw. Zwiastowania NMP w Biskupowie	Głucholazy	2022.11.25	89 002,00
4	Rzymskokatolicka Parafia Trójcy Świętej w Korfantowie	Remont dachu kościoła w Korfantowie - etap IV	Korfantów	2022.11.25	108 109,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Szklarach	Prace konserwatorskie ołtarza bocznego ze sceną Chrztu w Jordanie z kościoła pw. Michała Archanioła w Szklarach	Kamiennik	2022.12.29	62 943,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Ap. w Otmuchowie	Remont elewacji wieży kościoła pw. św. Andrzeja Ap.	Otmuchów	2022.12.08	197 777,00
7	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Podlesiu	Malowanie wnętrza kościoła pw. św. Jerzego w Podlesiu	Głucholazy	2022.11.25	145 000,00
8	Gmina Skarbimierz	Zakup wyposażenia Domu Ludowego w Lipkach	Skarbimierz	2023.03.15	59 228,35
9	Gmina Skarbimierz	Zakup wyposażenia Domu Ludowego w Kruszynie	Skarbimierz	2023.03.15	52 399,81
10	Stowarzyszenie Golczowiczanie - Wspólne Działanie	Aktywizacja społeczności gminy Lewin Brzeski w latach 2022-2024	Lewin Brzeski	2023.03.17	66 556,00
11	Muzeum w Praszce	Digitalizacja zabytkowych szklanych klisz fotograficznych ze zbiorów Muzeum w Praszce	Praszka	2023.04.20	54 084,55
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie	Prace konserwatorsko-restauratorskie przy obrazach, ramach, zwieńczeniu, płycie z relikwiami z ołtarza z kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie	Rudniki	2023.04.27	58 144,00
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie	Ratowanie zabytkowego kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie poprzez remont wieży, w tym wymianę fundamentów, zdegradowanych podwalin oraz słupa	Rudniki	2023.04.27	41 700,00

14	Nyskie Księstwo Jezior i Gór	Wirtualny przewodnik Nyskiego Księstwa Jeziora i Gór	Nysa	2023.01.25	161 622,00
15	Miejsko-Gminny Dom Kultury w Otmuchowie	Doposażenie Orkiestry Dętej	Otmuchów	2023.09.14	51 926,76
16	Gminny Ośrodek Kultury Biblioteka Publiczna w Kamienniku	Orkiestra Dęta -nasza pasja i siła tradycji	Kamiennik	2023.08.29	50 883,23
17	Gmina Głuchołazy	Głuchołaskie dziedzictwo-zachowajmy skarby dla potomnych	Głuchołazy	2023.09.05	77 328,30
18	Strzelecki Ośrodek Kultury	Nowoczesna sala widowiskowa kulturalną sceną życia strzelczan	Strzelce Opolskie	2023.12.13	65 051,00
19	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Rudnikach	Ławka pod domem Centrum Tradycji Strażackiej i Historii Wsi w Rudnikach	Rudniki	2023.12.20	50 000,00
Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność - OPERACJE GRANTOWE					
20	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Dinozaurów"	Edukacja kluczem do wiedzy	Chrzastowice, Ozimek, Zawadzkie	2022.10.18	148 000,00
21	Stowarzyszenie "Brzesko-Oławska Wieś Historyczna"	Wzbogacanie oferty świetlic poprzez działania mające na celu wzmocnienie kapitału społecznego II	Grodków, Olszanka, Lewin Brzeski, Oława, Skorogoszcz, Brzeg	2022.09.29	295 328,00
22	Stowarzyszenie "EURO-COUNTRY"	Razem dla rozwoju terenu	Pawłowiczki, Bierawa, Cisek, Polska Cerekiew	2022.12.29	230 228,00
23	Stowarzyszenie "EURO-COUNTRY"	Siła w społeczności lokalnej	Cisek, Pawłowiczki, Bierawa, Reńska Wieś	2022.12.29	108 288,00
24	Stowarzyszenie "EURO-COUNTRY"	Zasoby terenu Euro-Country naszym wspólnym dobrem	Cisek, Polska Cerekiew	2023.03.24	108 773,00
25	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Dinozaurów"	Aktywna Kraina Dinozaurów	Kolonowskie, Dobrodzień, Turawa, Zawadzkie, Ozimek, Olesno	2023.05.30	167 643,00

26	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Płaskowyż Dobrej Ziemi	Opracowanie koncepcji inteligentnych wsi dla miejscowości należących do obszaru działania LGD "Płaskowyż Dobrej Ziemi"	Branice, Baborów, Głogówek, Kietrz, Głubczyce	2023.07.26	56 000,00
27	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Kraina Dinozaurów"	Opracowanie koncepcji "Wieś przyszłości" Smart Village	Kolonowskie, Dobrodzień, Turawa, Zawadzkie, Ozimek, Olesno	2023.08.24	48 000,00
28	Stowarzyszenie Kraina św. Anny	Inteligentne Wsie w Krainie Św. Anny	Gogolin, Krapkowice, Zdieszowice, Walce, Tarnów Opolski, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Strzelce Opolskie, Ujazd	2023.10.05	20 000,00
					2 692 632,01

Opracowanie: Departament Obszarów Wiejskich

Środki Samorządu Województwa Opolskiego – konkurs na realizację zadań publicznych Samorządu Województwa Opolskiego w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach województwa opolskiego.

Wykaz dotacji udzielonych w latach 2022-2023 ze środków Samorządu Województwa Opolskiego.

Wykaz dotacji na realizację zadań w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnych ewidencjach zabytków, znajdujących się na obszarze województwa opolskiego w 2022 roku				
Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Całkowity koszt zadania	Wysokość dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym w zabytkowym kościele pw. św. Anny w Oleśnie	92 182,45 zł	20 000,00 zł
2	Fryderyk Tanwicz (osoba fizyczna)	Ratunkowy remont pokrycia dachowego budynku mieszkalnego (I poł. XIX w.)	74 524,92 zł	30 000,00 zł
3	Parafia Katedralna pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	Konserwacja zabytkowej ambony z 1805 r., autor Jan Piotr Echlert z kościoła katedralnego pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu - etap II	45 000,00 zł	30 000,00 zł
4	Barbara Bury (osoba fizyczna)	Remont i wymiana pokrycia dachowego, remont konstrukcji dachu, obudowa komina, wymiana rynien i rur spustowych	25808.76	18 000,00 zł
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej	Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej - etap I - konserwacja techniczna	193 583,86 zł	20 000,00 zł
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Kopernikach	Koperniki, kościół pw. św. Mikołaja - remont schodów do kościoła, etap - wejście boczne	53 048,17 zł	25 000,00 zł

7	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Polskim Świętowie	Etap II - wymiana pokrycia dachowego na kościele	95 869,37 zł	30 000,00 zł
8	Specjalistyczny Szpital im. ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach	Prace konserwatorsko-restauratorskie przy malowidle ściennym pn. "Sąd ostateczny" w kaplicy szpitalnej	32 032,00 zł	22 000,00 zł
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Wilkowie	Położenie granitowej posadzki w kościele parafialnym - etap III prac	60 000,00 zł	15 000,00 zł
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	Konserwacja polichromii na ścianie wschodniej prezbiterium kościoła pw. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	92 400,00 zł	30 000,00 zł
11	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych w Borkach Wielkich	Wymiana podłóg drewnianych w kościele pw. św. Marcina i św. Bartłomieja w Borkach Wielkich, ul. Alarda 3	118 144,40 zł	40 000,00 zł
12	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Prace remontowo-konserwatorskie dachu nawy kościoła ewangelicko-augsburskiego w Kluczborku	911 521,78 zł	50 000,00 zł
13	Stowarzyszenie Klucz do Rozwoju	Wykonanie prac konserwatorskich oraz innych niezbędnych robót przy pomniku nagrobnym kupca Daniela Mietla przy kościele ewangelicko-augsburskim w Kluczborku	81 274,28 zł	55 000,00 zł
14	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Ścinawie Małej	Konserwacja techniczna i estetyczna figur św. Józefa i Michała Archanioła w prezbiterium kościoła filialnego pw. św. Piotra i Pawła w Ścinawie Nyskiej	76 001,70 zł	25 000,00 zł
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wołczyńce	Fumigacja zabytkowego kościoła pw. Narodzenia NMP w Brzezinkach	132 840,00 zł	12 000,00 zł
16	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Wykonanie prac konserwatorskich przy nagrobku nadleśniczego Heinricha von Burgsdorfa znajdującego się na cmentarzu ewangelickim w Pokoju - etap II	42 201,73 zł	29 500,00 zł
17	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Konserwacja i restauracja ołtarza głównego-ambonowego w kościele ewangelickim w Pokoju - konserwacja estetyczna (konserwacja ornamentów i odwrócenie ołtarza)	109 528,00 zł	50 000,00 zł
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Ochodzach	Ratowanie wieży kościelnej będącej częścią kościoła powstałej w XVII wieku - ratowanie zabytku przed zawaleniem lub zamknięciem - kontynuacja inwestycji z roku 2021	71 500,00 zł	50 000,00 zł
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Niwnicy	Program prac konserwatorskich wypraw tynkowych kościoła parafialnego Rzymskokatolickiej Parafii Podwyższenia Krzyża Świętego w Niwnicy	72 882,44 zł	20 000,00 zł
20	Parafia Rzymskokatolicka św. Apostołów Piotra i Pawła w Sidzinie	Remont hełmu wraz z konserwacją zwieńczenia wieży kościoła św. Apostołów Piotra i Pawła w Sidzinie	284 550,00 zł	30 000,00 zł
21	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Opolu	Odnowienie i uzupełnienie elewacji zachodniej oraz prezbiterium zabytkowego kościoła św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Opolu-Groszowicach - etap II	218 951,62 zł	80 000,00 zł

22	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Łąbinowicach	Przeprowadzenie prac konserwatorskich zabytkowego muru w kościele św. Marii Magdaleny w Łąbinowicach	399 750,84 zł	20 000,00 zł
23	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Bolesnej w Nysie	Renowacja sygnaturki (wieżyczki) kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Bolesnej w Nysie	120 388,59 zł	20 000,00 zł
24	Parafia Rzymskokatolicka oo. Karmelitów pw. Narodzenia NMP w Baborowie	Konserwacja ołtarza św. Anioła w kościele św. Józefa w Baborowie cz. 4	571 895,89 zł	50 000,00 zł
25	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Głogówku	Głogówek, kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła (XIV w.): konserwacja trzech gotyckich rzeźb: Matka Boska z Dzieciątkiem oraz święci Jan Chrzciciel i Jan Ewangelista, zakończenie prac konserwatorskich	148 000,00 zł	30 000,00 zł
26	Damian Mucha (osoba fizyczna)	Konserwacja renesansowych płyt (ok. 1600 r.) z dworu w Kamienniku	76 742,16 zł	25 000,00 zł
27	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Brzegu	Brzeg, kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.): ratunkowe prace konserwatorskie elewacji nawy bocznej południowej i kaplicy kościoła - etap VIII	666 511,98 zł	20 000,00 zł
28	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Nysie	Konserwacja i restauracja obrazu "Nawrócenie św. Pawła" J. Melchiora Brandeisa wraz ze złożoną ramą z kościoła pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Nysie	24 108,00 zł	16 000,00 zł
29	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Tarnowie Opolskim	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna zagrożonego zniszczeniem ruchomego wyposażenia z gotyckiej kaplicy św. Marcina w kościele św. Marcina w Tarnowie Opolskim	258 721,91 zł	50 000,00 zł
30	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy oknie witrażowym w kościele pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie	31 148,42 zł	21 000,00 zł
31	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Powstańców 10 w Wołczynie	Remont dachu budynku wielorodzinnego ul. Powstańców 10 w Wołczynie	99 392,34 zł	30 000,00 zł
32	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Pułaskiego 23 w Kluczborku	Remont elewacji budynku wielorodzinnego ul. Pułaskiego 23 w Kluczborku	218 285,02 zł	30 000,00 zł
33	Wspólnota Mieszkaniowa ul. Byczyńska 12 w Kluczborku	Remont elewacji wschodniej w budynku mieszkalnym wielorodzinnym ul. Byczyńska 12 w Kluczborku	105 617,19 zł	30 000,00 zł
34	Sylwia Respondek, Krzysztof Respondek (osoby fizyczne)	Przełożenie pokrycia dachu na budynku mieszkalnym-pałacowym w Starym Oleśnie	365 626,00 zł	46 500,00 zł
35	Mariola Wiesiołek (osoba fizyczna), Joachim Wiesiołek - Transannaberg Group Joachim Wiesiołek - PAŁAC ŻYROWA	Żyrowa, pałac (XVII w.): wymiana pokrycia dachowego - etap I	309 154,37 zł	50 000,00 zł
36	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Dzielowie	Konserwacja i restauracja nastawy tabernakulum z mensą z ołtarza głównego z kościoła pw. św. Mikołaja w Dzielowie, XIX w.	59 435,32 zł	40 000,00 zł
37	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Jasionej	Renowacja Kaplicy Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Oleszce	147 359,45 zł	40 000,00 zł
Razem				1 200 000,00 zł

Wykaz dotacji na realizację zadań w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnych ewidencjach zabytków, znajdujących się na obszarze województwa opolskiego w 2023 roku (I nabór)

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Całkowity koszt zadania	Kwota dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Brzegu	Brzeg, kościół parafialny pw. św. Mikołaja (XIV w.): ratunkowe prace konserwatorskie elewacji zakrystii i nawy bocznej południowej i kaplicy kościoła - etap IX	673 678,68 zł	20 000,00 zł
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach	Małujowice, kościół pw. św. Jakuba Apostoła - pełna konserwacja gotyckiej kamiennej chrzcielnicy	71 200,00 zł	25 000,00 zł
3	Korneliusz Paweł Pszczyński (osoba fizyczna)	Badania stratygraficzne elewacji, murów kurtynowych, sklepienia, fasady, ścian wewnętrznych i zewnętrznych kaplicy rokokowej (1773) w Mikołinie, gm. Lewin Brzeski	33 948,00 zł	23 000,00 zł
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Głubczycach	Głubczyce, ołtarz boczny z kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP (XIX w.): konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza pw. św. Floriana	263 748,42 zł	30 000,00 zł
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Tomasza Apostoła w Kietrze	Konserwacja chrzcielnicy z kościoła pw. św. Tomasza Apostoła w Kietrze	144 120,58 zł	30 000,00 zł
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie	Konserwacja ołtarza głównego w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie - etap III	136 993,10 zł	20 000,00 zł
7	Paweł Marcinkowski (osoba fizyczna)	Rewitalizacja stadniny koni "Na Wyspie" Stajnia nr 5	179 221,18 zł	50 000,00 zł
8	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Prace konserwatorskie przy kruchcie od strony północnej wraz z drzwiami wejścia bocznego kościoła ewangelicko-augsburskiego w Kluczborku	177 945,23 zł	45 000,00 zł
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wołczynie	Konserwacja zespołu zabytków będących na wyposażeniu kościoła pw. Narodzenia NMP w Brzezinkach - etap I - wzmocnienie wstępne drewna	30 906,73 zł	20 000,00 zł
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej	Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. św. Jacka w Wierzbicy Górnej - etap II - konserwacja estetyczna	233 495,61 zł	30 000,00 zł
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Jasionej	Renowacja Kaplicy Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Oleszce	175 130,13 zł	35 000,00 zł
12	Mariola Wiesiołek (osoba fizyczna), Joachim Wiesiołek - Transannaberg Group Joachim Wiesiołek - PAŁAC ŻYROWA	Żyrowa, pałac (XVII w.): Rekonstrukcja i renowacja sztukaterii w pokoju C105	156 990,61 zł	50 000,00 zł
13	Moszna Zamek Sp. z o. o.	Odtworzenie i renowacja drzwi wewnętrznych trzeciego piętra skrzydła wschodniego w Pałacu w Mosznej	72 979,00 zł	30 000,00 zł
14	Gmina Krapkowice	Wymiana drzwi wejściowych, drzwi na szczycie wieży oraz remont sfery wejścia w budynku Wieży Bramy Górnej w Krapkowicach	96 347,71 zł	30 000,00 zł
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	Konserwacja polichromii na ścianie północnej i południowej prezbiterium kościoła pw. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	57 750,00 zł	35 000,00 zł
16	Gmina Pokój	Konserwacja wazy kamiennej w parku w Pokoju	42 963,15 zł	10 000,00 zł

17	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Konserwacja i restauracja ołtarza głównego-ambonowego w kościele ewangelickim w Pokoju - konserwacja estetyczna (restauracja polichromowanej nastawy ołtarzowej)	186 624,00 zł	40 000,00 zł
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa w Fałkowicach	Prace remontowe - wymiana stolarki okiennej wieży	130 933,50 zł	50 000,00 zł
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Kowalowicach	Wykonanie prac konserwatorskich okna nr 7 (witraż) w kościele parafialnym pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Kowalowicach	43 443,60 zł	10 000,00 zł
20	Parafia Rzymskokatolicka pw. Oczyszczenia NMP w Bukowiu	Remont elewacji kościoła św. Piotra i Pawła w Pągowie	60 000,00 zł	20 000,00 zł
21	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Łąbinowicach	Przeprowadzenie prac konserwatorskich zabytkowego muru w kościele św. Marii Magdaleny w Łąbinowicach	399 750,84 zł	100 000,00 zł
22	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Bolesnej w Nysie	Renowacja sygnaturki (wieżyczki) kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Bolesnej w Nysie	103 858,41 zł	20 000,00 zł
23	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Floriana w Przydrożu Małym	Prace konserwatorskie rzeźby Chrystusa z kościoła Matki Bożej Bolesnej w Przydrożu Małym - "Szwedzka Górka"	46 012,80 zł	22 000,00 zł
24	Teresa Gawryjolek, Marian Gawryjolek (osoby fizyczne)	Domaszkowice, pomnik Jana Nepomucena I poł. XVIII w. - kompleksowa konserwacja techniczna i estetyczna obiektu	51 033,91 zł	35 000,00 zł
25	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Prace konserwatorskie i restauratorskie dwóch skrzydeł tryptyku z kościoła pw. św. Anny	37 134,10 zł	18 000,00 zł
26	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych w Borkach Wielkich	Wymiana podłóg drewnianych w kościele pw. św. Marcina i św. Bartłomieja w Borkach Wielkich, ul. Alarda 3 - II etap (nawa główna, zakrystia)	95 111,78 zł	25 000,00 zł
27	Gmina Olesno	Pielęgnacja zabytkowego drzewostanu na cmentarzu żydowskim w Oleśnie	56 805,76 zł	17 000,00 zł
28	Sylwia Respondek, Krzysztof Respondek (osoby fizyczne)	Naprawa pokrycia dachowego na budynku mieszkalnym-pałacowym w Starym Oleśnie - etap II	90 527,57 zł	30 000,00 zł
29	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Opolu	Kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej - remont ogrodzenia murowanego - etap 2	109 000,00 zł	60 000,00 zł
30	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Opolu	Prace konserwatorskie przy podłęczach w nawie lewej bocznej.	53 742,00 zł	25 000,00 zł
31	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Niepokalanego Poczęcia NMP w Chrzęstowicach	Konserwacja i renowacja ambony z kościoła pw. św. Niepokalanego Poczęcia NMP w Chrzęstowicach	58 800,00 zł	35 000,00 zł
32	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Tarnowie Opolskim	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna zagrożonego zniszczeniem ruchomego wyposażenia z gotyckiej kaplicy św. Marcina w kościele św. Marcina w Tarnowie Opolskim - etap II	199 869,93 zł	45 000,00 zł
33	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wawrzyńca w Dąbrowie	Dąbrowa, kościół pw. św. Wawrzyńca, XVII wiek - remont elewacji zewnętrznej oraz dachu świątyni - etap V prace remontowo-konserwatorskie przy dachu nawy głównej - połąć północna	139 824,21 zł	30 000,00 zł

34	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Szczepana w Brynicy	Remont pokrycia dachowego. Uszkodzonego na skutek wiatrów od stycznia do marca 2022 r., w kościele rzymskokatolickim pw. św. Szczepana w Brynicy, wzniesionym w latach 1901-1903	321 436,40 zł	30 000,00 zł
35	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Głogówku	Głogówek, kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła (XIV w.): konserwacja trzech gotyckich rzeźb: Matka Boska z Dzieciątkiem oraz święci Jan Chrzciciel i Jan Ewangelista, zakończenie prac konserwatorskich	104 680,00 zł	30 000,00 zł
36	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Leśnicy	Remont drewnianej konstrukcji dachu kościoła pw. Zwiastowania NMP w Leśnicy	327 224,18 zł	40 000,00 zł
37	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Jemielnicy	Prace konserwatorskie polegające na remoncie północnej części zabytkowego muru kamiennego zespołu klasztorowego w ciągu ul. Wiejskiej w Jemielnicy	70 036,82 zł	35 000,00 zł
Razem				1 200 000,00 zł

Wykaz dotacji na realizację zadań w zakresie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnych ewidencjach zabytków, znajdujących się na obszarze województwa opolskiego w 2023 roku (II nabór)				
Lp.	Beneficjent	Nazwa zadania	Całkowity koszt zadania	Kwota dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Michałowie	Konserwacja i restauracja ołtarza głównego z kościoła pw. św. Józefa w Michałowie, etap II	240 542,60 zł	20 000,00 zł
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Pełna konserwacja obrazu św. Bartłomieja z kościoła w Więcmierzycach	20 400,00 zł	14 000,00 zł
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu	Brzeg, - etap do realizacji w roku 2023	1 289 481,69 zł	40 000,00 zł
4	Specjalistyczny Szpital im. ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach	Prace konserwatorsko-restauratorskie przy malowidle ściennym pn. "Wygnanie z raju" w kaplicy szpitalnej	31 800,00 zł	22 000,00 zł
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Skąłagach	Konserwacja dachu, wieżyczki i prezbiterium filialnego kościoła pw. św. Piotra i Pawła w Rożnowie - parafia Skąłagi	55 000,00 zł	30 000,00 zł
6	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku	Prace konserwatorskie przy rokokowej chrzcielnicy w kościele ewangelicko-augsburskim w Kluczborku	66 465,31 zł	30 000,00 zł
7	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 23, ul. Pułaskiego, 46-200 Kluczbork	Remont świetlika	82 782,84 zł	10 000,00 zł
8	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 7a, ul. Katowicka, 46-200 Kluczbork	Remont dachu i kominów	58 721,00 zł	30 000,00 zł
9	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 2, ul. Dzierżona, 46-200 Kluczbork	Remont elewacji zachodniej	47 551,68 zł	30 000,00 zł
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Krapkowicach	Przygotowanie kościoła pw. Wniebowzięcia NMP w Krapkowicach Otmęcie do obchodów 800-lecia poprzez renowację elewacji i wymianę orynnowania	262 287,77 zł	30 000,00 zł
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Biestrzykowicach	Remont wieży kościoła w Jastrzębiu	108 551,15 zł	27 000,00 zł
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa w Fałkowicach	Remont zabytkowej kapliczki w Domaradzu	38 602,73 zł	25 000,00 zł
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy oknie witrażowym w kościele pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie	33 000,00 zł	23 000,00 zł

14	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Ścinawie Małej	Konserwacja techniczna i estetyczna figury Archaniola Rafała, postumentów i konsoli pod czterema figurami oraz rekonstrukcja aureoli czterech figur w prezbiterium kościoła filialnego pw. św. Piotra i Pawła w Ścinawie Nyskiej	158 291,16 zł	20 000,00 zł
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina Biskupa w Ratnowicach	Jasienica Górna, kościół pw. św. Mikołaja (1835-1836) - remont elewacji kościoła filialnego - elewacja północna - etap V	181 793,14 zł	44 000,00 zł
16	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Polskim Świątowie	Etap III - remont pokrycia dachowego wieży na kościele pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Polskim Świątowie	54 761,16 zł	20 000,00 zł
17	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Tarnowie Opolskim	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna obrazów i rzeźb z gotyckiej kaplicy św. Marcina w kościele św. Marcina w Tarnowie Opolskim	44 611,21 zł	20 000,00 zł
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Zimnicach Wielkich	Konserwacja i restauracja barokowego ołtarza bocznego pw. św. Rocha w Zimnicach Wielkich	51 067,70 zł	20 000,00 zł
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Grabinie	Konserwacja rzeźby Chrystus na krzyżu z kościoła pw. św. Mikołaja w Grabinie	23 486,85 zł	15 000,00 zł
20	Wspólnota Mieszkaniowa Budynku nr 11, ul. Pułaskiego, 46-200 Kluczbork	Remont elewacji budynku wielorodzinnego ul. Pułaskiego 11 w Kluczborku	140 000,00 zł	30 000,00 zł
Razem			500 000,00 zł	

Wykaz dotacji udzielonych ze środków rządowych:

Dotacje w ramach Programu MKiDN „Ochrona zabytków”				
Lp.	Beneficjent	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)	Wartość zadania (zł)
2023				
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Olesno, drewniany kościół św. Anny (XVI w.): prace remontowo - konserwatorskie przy wnętrzu kościoła	478 734,77	487 037,27
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP we Włodarach	Włodary, kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny (XVIII w.): remont konserwatorski posadzki kościoła	155 000,00	172 454,07
3.	Gmina Lewin Brzeski	Lewin Brzeski, kościół farny, ołtarz główny (1613 r.): konserwacja estetyczna- restauracja ołtarza głównego - etap II	51 000,00	174 865,00
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Ścięcia Jana Chrzciciela w Grobnikach	Grobniki, kościół pw. Ścięcia Jana Chrzciciela (XV w., cz. zach. 1700-1701, cz. wsch. 1900 r.): remont więźby i pokrycia dachu.	175 000,00	353 383,92
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Nawiedzenia NMP w Łączniku	Łącznik, kościół pw. Nawiedzenia NMP (XVIII w.): konserwacja ambony	70 000,00	141 383,29
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzebinie	Trzebina, kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (XV w.): remont dachu kościoła	165 000,00	183 329,34
7.	Parafia Rzymskokatolicka Trójcy Świętej w Graczach	Gracze, kościół pw. Trójcy Świętej (XVII-XIX): remont dachu kościoła	220 000,00	244 455,97

8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej	Dytmarów, kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej (1857 r.): konserwacja elewacji kościoła – etap IV	142 000,00	157 771,92
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Imienia Maryi w Czepielowicach	Kościarzyce, kościół pw. Wniebowzięcia NMP (XIV w.), wieża (XVII w.): ratowniczy remont zagrożonej konstrukcji wieży kościoła - etap III	446 707,12	496 206,88
10.	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smółki w Opolu	Opole, pałacyk na Wyspie Pasięka (XIX w.): remont i konserwacja elewacji	144 000,00	588 000,00
11.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła	Grodków, kościół pw. św. Michała Archanioła (XIII w.): remont konserwatorski elewacji kościoła - etap II	1 000 000,00	1 010 939,34
12.	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Pokój, kościół ewangelicki (XVIII w.): konserwacja i restauracja ołtarza głównego-ambonowego - etap III, konserwacja estetyczna, restauracja polichromowanej nastawy ołtarzowej - zakończenie prac	69 000,00	186 624,00
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pakosławicach	Pakosławice, kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła (XIII w.): remont konserwatorski elewacji - etap II	223 000,00	247 785,92
14.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Jakuba Apostoła w Małujowicach	Małujowice, kościół pw. św. Jakuba Apostoła (XIII w.): remont dachu	249 000,00	249 658,36
15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Kopice, kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIX w.): remont elewacji kościoła – etap III	740 000,00	822 237,71
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika	Naczęsławice, cmentarz przy kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika, grobowiec rodziny Deloch (1877 r.): prace konserwatorskie i restauratorskie elementów kamiennych przy grobowcu - etap II	100 000,00	105 037,67
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej	Korfantów, kościół pw. Trójcy Świętej (XIII w., XVIII w., XX w.): prace remontowo- konserwatorskie przy dachu kościoła - etap IV	125 000,00	202 035,08
18.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Apostoła Ewangelisty w Paczkowie	Paczków, kościół pw. św. Jana Ewangelisty (XIV w.): konserwacja elewacji południowej - kontynuacja	495 000,00	498 203,14
19.	Parafia Rzymskokatolicka Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Więcmierzycze, kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła (XVII w.): konserwacja zabytkowego ołtarza - etap III	114 000,00	138 640,00
Razem 2023			5 162 441,89	6 460 048,88
2022				
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryi Panny w Czepielowicach	Kościarzyce, kościół pw. Wniebowzięcia NMP (XIV w.), wieża (XVII w.): remont zagrożonej konstrukcji wieży kościoła - etap II	129 677,88	187 917,27
2.	Gmina Byczyna	Byczyna, mury miejskie z wieżami oraz basztą (XV/XVI): roboty budowlane	116 763,59	163 942,59

		i prace konserwatorskie wieży bramnej zachodniej - etap II		
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Rudziczce	Rudziczka, kościół pw. Trójcy Świętej (XIV w.): remont konserwatorski, odwodnienie wokół kościoła - etap I	214 500,00	215 349,37
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Kopice, kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIX w.): remont elewacji kościoła – etap II	888 000,00	889 413,42
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu	Brzeg, kaplica pw. św. Jadwigi (XIV w.): prace konserwatorsko-restauratorskie elewacji - kontynuacja	235 000,00	237 404,11
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Kędzierzynie-Koźlu	Kędzierzyn-Koźle, kościół pw. św. Mikołaja (XX w.): ratunkowy remont dachu kościoła	290 000,00	316 058,59
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Głuszynie	Głuszyna, kościół pw. Wszystkich Świętych rzeźba św. Anny Samotrzeć (pocz. XVI w.): konserwacja techniczna obiektu	25 000,00	36 620,30
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. NNMP w Chocianowicach	Chocianowice, kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (1662 r.): fumigacja obiektu	49 500,00	78 720,00
9.	Gmina Lewin Brzeski	Lewin Brzeski, kościół farnego, ołtarz główny (1613 r.): prace konserwatorskie przy ołtarzu z wyłączeniem mensy ołtarzowej - etap II	30 959,10	61 918,20
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Pakosławicach	Pakosławice, kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła (XIII w.): remont elewacji	120 000,00	160 021,41
11.	Monika Jaroszyńska	Ziemielowice, zespół pałacowoparkowy (XIX w.) remont dachu	470 000,00	635 136,16
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Rudziczce	Rudziczka, kościół pw. Trójcy Świętej, ołtarz boczny pw. Matki Boskiej (XVIII w.): prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza	70 000,00	141 397,42
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Baborowie	Baborów, kościół pw. św. Józefa (XVII-XVIII): prace ratunkowe zabezpieczające konstrukcję kościoła - etap VIII	636 000,00	636 653,35
14.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Baborowie	Baborów, kościół pw. św. Józefa (XVII-XVIII): prace konserwatorskie ołtarza Matki Bożej Szkaplerznej	273 000,00	275 058,82
15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Brzegu	Brzeg, kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.): ratunkowe prace konserwatorskie elewacji nawy bocznej południowej i kaplicy kościoła - etap VIII	165 000,00	366 748,17
16.	Pałac Żyrowa Joachim Wiesiołek	Żyrowa, Pałac (XVII w.): odtworzenie sztukaterii wewnątrz pałacu, dwie sale na I piętrze	66 000,00	273 488,85
17.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Tomasza Apostoła w Kietrze	Kietrz, kaplica cmentarna pw. św. Krzyża (XVIII w.): remont dachu nawy	360 000,00	489 749,60
18.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Kopicach	Więcmierzycze, kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła (1621 r., rozb. 1910 r.): konserwacja ołtarza - etap II	205 000,00	216 984,00

19.	Klasztor Zakonny Braci Mniejszych Prowincji Św. Jadwigi w Borkach Wielkich	Borki Wielkie, kościół cmentarny pw. św. Marcina i św. Bartłomieja (1697 r.): ratunkowy remont konstrukcji drewnianego kościoła - etap II	314 494,06	319 877,33
Razem 2022			4 658 894,63	5 702 458,96
Razem 2022-2023			9 821 336,52	12 162 507,84

W omawianym okresie realizowany był jednostkowy program krajowy związany z dofinansowaniem realizacji zadań inwestycyjnych mających na celu przeciwdziałanie COVID-19, o którym mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2021 poz. 2095, z późn. zm.) w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

Podmiotami uprawnionymi do składania wniosków o dofinansowanie były samorządy: gminy, powiaty i województwa. Dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków przeznaczone było na pokrycie wydatków związanych z realizacją zadań inwestycyjnych w ramach następujących obszarów inwestycyjnych:

1) finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, do którego tytuł prawny wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego posiada wnioskodawca lub jednostka organizacyjna zaliczana do sektora finansów publicznych, podlegająca wnioskodawcy;

2) udzielanie przez wnioskodawcę dotacji, o której mowa w art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na nakłady konieczne, określone w art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami lub znajdującym się w ewidencji zabytków wskazanej w art. 22 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków mogło być przyznane w przypadku posiadania przez wnioskodawcę udziału własnego na realizację zadania w wysokości nie niższej niż 2% wartości zadania inwestycyjnego.

Wnioskodawcy mogli złożyć maksymalnie dziesięć wniosków o dofinansowanie w trzech kategoriach: a) do 150 000 złotych, b) do 500 000 złotych, c) do 3 500 000 złotych¹³.

¹³ <https://www.bgk.pl/programy-i-fundusze/programy/rzadowy-program-odbudowy-zabytkow-edycja-druga/>

W pierwszej edycji dotację w regionie otrzymało 148 podmiotów na łączną kwotę 63 106 624,48 zł. Zaś w drugiej edycji było to 53 645 399,37 zł przyznane 104 podmiotom. Większość dotacji została udzielona na prace remontowe i konserwatorskie budynków sakralnych.

Lp.	Nazwa Wnioskodawcy	Nazwa inwestycji	Kwota dofinansowania (zł)
1	Gmina Popielów	Remont podłogi kościoła filialnego pw. św. Judy Tadeusza w Kurzniach	149 940,00
2	Gmina Byczyna	Konserwacja pokrycia dachowego z gontu oraz szalowania ścian w zabytkowym kościele filialnym pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Proślicach	110 294,10
3	Gmina Wołczyn	Renowacja zabytkowych obiektów na terenie gminy Wołczyn	820 653,94
4	Gmina Skarbimierz	Udzielenie dotacji na przeprowadzenie kompleksowych prace konserwatorskich i remontowych średniowiecznego kościoła pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach	980 000,00
5	Gmina Wilków	Wymiana pokrycia dachowego w kościele p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Pągowie	485 100,00
6	Gmina Wilków	Roboty elewacyjne kościoła p.w. Św Mikołaja w Wilkowie	490 000,00
7	Gmina Strzeleccki	Renowacja zabytkowej kapliczki - dzwonnicy w Dziedzicach	120 000,00
8	Gmina Gogolin	Remont kaplicy-dzwonnicy w Choruli	140 000,00
9	Gmina Gorzów Śląski	Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Wojska Polskiego w Gorzowie Śląskim	980 000,00
10	Gmina Skoroszyce	Remont kościoła odpustowego pw. Znalezienia Krzyża Świętego i MB Częstochowskiej	980 000,00
11	Gmina Tarnów Opolski	Renowacja budynku kaplicy sakralnej w Nakle	50 000,00
12	Gmina Baborów	Remont wieży budynku Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Najświętszego Serca Jezusa w Tłustomostach	245 000,00
13	Gmina Strzeleccki	Remont wieży przy zabytkowym budynku kościoła w Pisarzowicach – demontaż istniejącego poszycia dachu i prace dekarские blachą z miedzi	173 547,19
14	Gmina Głuchołazy	Konserwacja ołtarza głównego i bocznego w Kościele św. Bartłomieja Ap. w Burgrabicach	284 200,00
15	Gmina Korfantów	Renowacja ołtarza głównego (przyściennego - stiukowego) z ok. 1780 r. z obrazem św. Jana Chrzciciela z XVIII w. w kościele w Przechodzie.	199 989,89
16	Gmina Otmuchów	Remont elewacji wieży, ścian, kruchty w kościele w Jasienicy Górnej gm. Otmuchów	244 987,17
17	Gmina Skarbimierz	Konserwacja ceglanej elewacji kościoła pw. NMP Różańcowej w Kruszynie wraz z remontem zabytkowego ceglanoego ogrodzenia	117 000,00
18	Powiat Namysłowski	Odnowienie tynków i okładzin architektonicznych w zabytkowym budynku Namysłowskiego Centrum Zdrowia	510 000,00
19	Powiat Nyski	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku zabytkowego nr 19 w Jarnońtówku 'Aleksandrówka'	1 666 197,13
20	Gmina Lewin Brzeski	Remont ogrodzenia kościoła filialnego w Buszycach	504 210,00
21	Gmina Biała	Renowacja kościoła parafialnego w Grabinie – etap II	338 000,00
22	Gmina Praszka	Renowacja zabytkowego prezbiterium w Kościele Świętego Leopolda Opata w Wierzbii	147 000,00
23	Gmina Gogolin	Malowanie wnętrza kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętego Jacka w Kamieniu Śląskim	106 820,00
24	Gmina Olesno	Prace restauratorskie i konserwatorskie przy ołtarzu głównym z kościoła filialnego pw. św. Antoniego Padewskiego w Sowczycach	129 078,63

25	Gmina Namysłów	Konserwacja i restauracja organów firmy Berschdorf z Nysy w kościele pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Namysławie	170 000,00
26	Gmina Lasowice Wielkie	Wzmocnienie, uszczelnienie i konserwacja dachu, stropu i wieży kościoła w Lasowicach Wielkich	441 000,00
27	Gmina Popielów	Remont cokołu oraz schodów zewnętrznych w kościele pw. św. Michała Archanioła w Karłowicach	365 540,00
28	Powiat Namysłowski	Remont konserwatorski części elewacji kościoła filialnego p.w. św. Jakuba Apostoła w Bukowie Śląskiej.	28 506,00
29	Gmina Pakosławice	Remont i modernizacja elewacji Kościoła parafialnego p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Pakosławicach	450 800,00
30	Gmina Głogówek	Kościół NMP na Glinianej Górze (XVIII w.): Remont dachu i elewacji	284 000,00
31	Gmina Otmuchów	Renowacja elewacji nawy głównej i absydy kościoła w Otmuchowie obręb Wójcice.	511 059,95
32	Gmina Grodków	Remont pokrycia dachowego na kościele św. Marcina w Młodoszowicach	1 176 000,00
33	Gmina Wołczyn	Renowacja zabytkowych obiektów na terenie gminy Wołczyn	383 102,21
34	Gmina Murów	Udzielenie dotacji na prace konserwatorskie w zabytkowym kościele w Starych Budkowicach	490 000,00
35	Gmina Murów	Udzielenie dotacji na prace konserwatorskie w zabytkowym kościele w Zagwizdzu	392 000,00
36	Gmina Krapkowice	Renowacja i konserwacja Kościoła Parafialnego p.w. Świętych Fabiana i Sebastiana w Kórnicy	205 800,00
37	Gmina Świerczów	Dotacja na prace konserwatorskie i remontowe przy kościele filialnym pw. Wniebowstąpienia Pana Jezusa w Miejsu	230 300,00
38	Gmina Lubrza	Remont dachu kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Dytmarowie	980 000,00
39	Gmina Baborów	Remont budynku Kościoła Rzymskokatolickiego pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Babicach	245 000,00
40	Powiat Namysłowski	Prace konserwatorskie przy Grupie Ukrzyżowania w kościele parafialnym p.w. św. Michała Archanioła w Michalicach.	31 987,00
41	Gmina Nysa	Renowacja zewnętrznej stolarki drzwiowej w Bazylice Mniejszej w Nysie	532 881,43
42	Gmina Lubrza	Remont konserwatorski okien witrażowych w prezbiterium kościoła parafialnego pw. św. Jakuba Starszego w Lubrzy	98 000,00
43	Gmina Pawłowiczki	Remont kościoła parafialnego w Pawłowiczkach	490 000,00
44	Gmina Namysłów	Zabezpieczenie budynku pałacu do dalszych etapów inwestycji 'Dom Seniora'	490 000,00
45	Gmina Rudniki	Remont zabytkowego kościoła p.w. Trójcy Przenajświętszej w Jaworznie	976 080,00
46	Gmina Niemodlin	Renowacja pięciu zabytków ruchomych i wyeksponowanie ich w kościele p. w. WNMP w Niemodlinie	127 400,00
47	Gmina Domaszowice	Zabezpieczenie przed wilgocią kościoła pw. św. Jadwigi w Woskowicach Górnych	355 165,46
48	Gmina Świerczów	Remont kapliczek oraz krzyży przydrożnych na terenie Gminy Świerczów	190 120,00
49	Gmina Biała	Prace konserwatorskie przy XVIII-wiecznym obrazie z przedstawieniem Nawiedzenia NMP w ołtarzu głównym kościoła parafialnego w Łączniku	150 000,00
50	Gmina Ujazd	Prace konserwatorskie i restauratorskie ambony i dwóch obrazów w kościele p.w. Matki Boskiej Śnieżnej w Olszowej	117 844,36
51	Gmina Bierawa	Zabezpieczenie wyremontowanej Kaplicy św. Marii Magdaleny z XVIII w. przed dewastacją w samym środku lasu bez dostępu do sieci energetycznej	78 400,00
52	Gmina Radłów	Prace restauratorskie i konserwatorskie oraz roboty budowlane przy kościele pw. św. Jadwigi Śląskiej w Biskupicach	147 000,00

53	Powiat Nyski	Prace renowacyjno-konserwatorskie Kościoła Wniebowzięcia NMP w Nysie przy Rynku Solnym	3 500 000,00
54	Gmina Lubrza	Remont konserwatorski więźby dachowej kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP w Trzebinie.	98 000,00
55	Powiat Namysłowski	Konserwacja, częściowa rekonstrukcja oraz restauracja witraży w kościele parafialnym p.w. św. Jana Chrzciciela w Smogorzowie.	38 184,00
56	Gmina Branice	Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich dla rzeźby św. Jana Nepomucena w Lewicach.	68 600,00
57	Gmina Korfantów	Remont konserwatorski wewnątrz kościoła - posadzki etap I	196 000,00
58	Gmina Paczków	Prace konserwatorskie przy kościele pw. św. Jerzego w Kamienicy	571 670,64
59	Gmina Olesno	Prace restauratorskie i konserwatorskie oraz roboty budowlane przy kościele pw. św. Marii Magdaleny w Starym Oleśnie	197 680,00
60	Gmina Prudnik	Renowacja zabytkowej kapliczki przy ul. Wiejskiej w Prudniku	490 000,00
61	Gmina Chrzastowice	Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich budynku plebanii kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	387 100,00
62	Gmina Domaszowice	Fumigacja kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Włochach	183 220,80
63	Gmina Pakosławice	Konserwacja i restauracja ambony z Kościoła p.w. św. Michała Archaniola w Prusinowicach	186 200,00
64	Gmina Pawłowiczki	Remont kościoła parafialnego w Maciowakrz	490 000,00
65	Gmina Zdzeszowice	Renowacja Kaplicy Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Oleszce	400 820,00
66	Gmina Radłów	Prace konserwatorskie w kościele pw. św. Jacka w Biskupicach	140 140,00
67	Gmina Baborów	Odnowienie głównego ołtarza w budynku Kościoła Rzymskokatolickiego św. Mikołaja w Dzielowie	245 000,00
68	Gmina Korfantów	Konserwacja ołtarza głównego i drewnianych figur wolnostojących w prezbiterium kościoła filialnego pw. Św. Piotra i Pawła w Ścinawie Nyskiej	196 000,00
69	Gmina Świerczów	Dotacja na prace konserwatorskie i restauratorskie w kościele filialnym pw. Św. Jadwigi w Dąbrowie	172 480,00
70	Gmina Korfantów	Remont dachu kościoła w Korfantowie	262 600,00
71	Miasto Opole	Renowacja Podstawowej Szkoły Publicznej nr 13 oraz sali gimnastycznej przy ul. Książąt Opolskich 21 w Opolu	2 000 000,00
72	Gmina Krapkowice	Przygotowanie kościoła pw. Wniebowzięcia N.M.P. w Krapkowicach Otmęcie do obchodów 800-lecia poprzez renowację elewacji i wymianę orynnowania.	294 000,00
73	Gmina Łambinowice	Prace restauratorskie i konserwatorskie przy zabytkowym kościele p.w. Św. Marii Magdaleny w Łambinowicach	196 000,00
74	Gmina Głucholazy	Konserwacja ołtarza bocznego pw. Boga Ojca w kościele w Nowym Świętowie	235 200,00
75	Gmina Pakosławice	Prace konserwatorskie dwóch figur z elewacji Kościoła p.w. św. Małgorzaty i Doroty w Reńskiej Wsi	88 200,00
76	Gmina Paczków	Prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym kościoła parafialnego pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Ujeźdźcu	317 968,53
77	Gmina Byczyna	Renowacja witraży w kościele p.w. św. Antoniego Padewskiego w Roszkowicach	185 024,00
78	Gmina Paczków	Prace konserwatorskie i restauratorskie drzwi głównych wejściowych do kościoła pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Trzeboszowicach.	90 414,80
79	Gmina Głogówek	Kościół filialny pw. Św. Barbary w Starych Kotkowicach (XVIII w.): prace termomodernizacyjne	146 500,00

80	Gmina Radłów	Prace restauratorsko-konserwatorskie przy zabytkowej chrzcielnicy w Kościeliskach.	29 400,00
81	Gmina Kietrz	Renowacja części dachu kościoła pw. Św. Tomasza w Kietrzu	980 000,00
82	Gmina Radłów	Prace restauratorsko-konserwatorskie i ogólnobudowlane przy kościele filialnym pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Radłowie.	186 200,00
83	Miasto Opole	Siedziba Komendy Miejskiej i Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu ul. Powolnego / Korfantego – renowacja na 100 – lecie (częściowy remont elewacji zewnętrznych)	3 428 187,74
84	Powiat Prudnicki	Odtworzenie elementów zabytkowego obiektu Zakładu Opieki Zdrowotnej w Białej	150 000,00
85	Gmina Olesno	Prace restauratorskie i konserwatorskie oraz roboty budowlane przy drewnianym kościele w Borkach Wielkich oraz przy rzeźbach i obrazie z tego kościoła	127 889,71
86	Gmina Olesno	Prace restauratorskie i konserwatorskie oraz roboty budowlane, przy kościele św. Marii Magdaleny w Boroszowie oraz przy ambonie z tego kościoła	150 708,45
87	Gmina Byczyna	Remont wieży, dachu, nawy i prezbiterium z wymianą pokrycia dachowego w kościele p.w. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Jakubowicach	433 944,00
88	Gmina Namysłów	Konserwacja polichromowanego stropu nawy Kościoła p.w. św. Wawrzyńca w Woskowicach Małych	205 800,00
89	Gmina Prószków	Remont organów kościelnych w Kościele p. w. Trójcy Świętej w Boguszycach	343 000,00
90	Gmina Brzeg	Ratunkowe prace konserwatorskie elewacji zakrystii i nawy bocznej południowej kościoła p.w. św. Mikołaja w Brzegu – etap X	147 000,00
91	Gmina Brzeg	Remont konserwatorski górnej części południowo-wschodniej wieży kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Brzegu – etap II	490 000,00
92	Gmina Nysa	Remont pomieszczenia czytelnicy i klatki schodowej w budynku Domu Wagi Miejskiej w Nysie	192 968,03
93	Gmina Dobrodzień	Renowacja kamienicy przy Placu Wolności 12 w Dobrodzieniu	304 378,20
94	Gmina Lubsza	Remont zabytkowej kapicy św. Józefa w Roszkowicach	98 000,00
95	Miasto Opole	Konserwacja i renowacja elewacji korpusu południowego oraz kruchty wejściowej Katedry pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Opolu	3 429 000,00
96	Gmina Lewin Brzeski	Poprawa stanu zachowania i bezpieczeństwa kościoła w Łosiowie, gmina Lewin Brzeski	490 000,00
97	Gmina Lubsza	Wymiana ceramicznego pokrycia dachu na zabytkowym kościele w Szydłowicach	531 950,43
98	Powiat Strzelecki	Wewnętrzna modernizacja, osuszanie ścian oraz iniekcja w budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich	1 161 432,00
99	Gmina Olszanka	Ochrona dziedzictwa kulturowego na 'Szlaku Polichromii Brzeskich' poprzez wymianę pokrycia dachu Kościoła w Przylesiu	931 000,00
100	Gmina Korfantów	Konserwacja obudowy zabytkowej studni w Korfantowie	130 470,25
101	Gmina Strzeleczy	Renowacja wnętrza kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Dobrej	40 000,00
102	Gmina Dąbrowa	Remont dachu kościoła parafialnego pw. Św. Wawrzyńca w Dąbrowie - ETAP II	150 000,00
103	Gmina Tarnów Opolski	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna zagrożonej zniszczeniem ambony z gotyckiej kaplicy św. Marcina w kościele św. Marcina w Tarnowie Opolskim	150 000,00
104	Powiat Namysłowski	Ratunkowe zabezpieczenie i remont kościoła parafialnego p.w. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary w Namysłowie - etap 3	490 000,00

105	Powiat Brzeski	Remont i konserwacja zabytkowego budynku Domu Pomocy Społecznej w Grodkowie	980 000,00
106	Gmina Gogolin	Remont drewnianego Kościoła św. Franciszka w Malni	300 000,00
107	Gmina Pokój	Wykonanie prac restauratorskich, konserwatorskich i budowlanych przy zabytkowych kościołach znajdujących się na obszarze gminy Pokój	1 000 000,00
108	Gmina Krapkowice	Osuszanie budynku zabytkowego kościoła z XIII - XVI w. w Rogowie Opolskim	175 420,00
109	Gmina Głogówek	Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Kazimierzu (XVI w.): osuszenie i renowacja elewacji	425 000,00
110	Gmina Dobrodzień	Renowacja i modernizacja budynku Ratusza w Dobrodzieniu	715 674,40
111	Powiat Krapkowicki	Zamek w Krapkowicach (Zespół Szkół Zawodowych im. Piastów Opolskich w Krapkowicach)– rewitalizacja ściany zachodniej (frontowej)	999 061,00
112	Gmina Olesno	Remont zdegradowanych ścian wieńcowych na styku prezbiterium i łoży w zabytkowym kościele drewnianym w Wachowie	210 950,00
113	Gmina Bierawa	Prace konserwatorskie witraży postaciowych na parterze kościoła wraz z oknami witrażowymi zakrystii Kościoła pw. Św. Maksymiliana Marii Kolbego w Kotlarni	352 800,00
114	Gmina Baborów	Wymiana podłogi w zabytkowym budynku Kościoła Rzymskokatolickiego pw. św. Józefa w Baborowie	245 000,00
115	Gmina Bierawa	Renowacja płaskorzeźby z drewna 'Adoracja Dzieciątka' w kościele parafialnym w Starym Koźlu	60 000,00
116	Gmina Tarnów Opolski	Wymiana okien w wieży kościoła parafialnego Opatrzności Bożej w Raszowej	50 935,50
117	Gmina Namysłów	Remont wieży kościoła filialnego w Jastrzębiu (Parafia Biestrzykowice Jastrzębie - powiat i Gmina Namysłów).	55 000,00
118	Gmina Otmuchów	Remont pokrycia dachu kościoła pw. Świętego Fabiana i Sebastiana w Kwiatkowie gm. Otmuchów.	294 542,43
119	Gmina Kietrz	Wymiana drzwi wejściowych zewnętrznych na elewacji południowej kościoła klasztorного pw. Trzech Króli	47 000,00
120	Gmina Chrzastowice	Wykonanie prac konserwatorskich przy kapliczce w Suchym Borze	47 010,60
121	Gmina Pakosławice	Remont konserwatorski muru Kościoła p.w. św. Michała Archanioła w Prusinowicach	147 000,00
122	Powiat Prudnicki	Prace odtworzeniowe w zabytkowym obiekcie Zespołu Szkół Rolniczych w Prudniku ul. Kościuszki 55	500 000,00
123	Powiat Namysłowski	Konserwacja i restauracja elementów drewnianych oraz obrazów z ołtarza głównego w kościele filialnym p.w. św. Jadwigi w Dąbrowie	66 965,00
124	Gmina Cisek	Renowacja ambony z kościoła pw. Trójcy Świętej w Miejsu Odrzańskim	245 000,00
125	Gmina Kamiennik	Wymiana posadzki w kościele parafialnym pw. Św. Marii Magdaleny w Karłowicach Wielkich	490 000,00
126	Gmina Byczyna	Ratunkowe roboty budowlane kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Biskupicach w gminie Byczyna (województwo opolskie)	561 716,00
127	Gmina Strzeleczy	Prace renowacyjne w kościele pw. św. Marii Magdaleny w Racławiczkach	352 288,53
128	Gmina Lasowice Wielkie	Remont drewnianego kościoła w Chocianowicach - etap II	568 400,00
129	Gmina Popielów	Prace konserwatorskie we wnętrzu zabytkowego XVII-wiecznego drewnianego kościoła pw. Św. Andrzeja w Popielowie	499 800,00
130	Gmina Domaszowice	Renowacja zabytków ruchomych w kościele p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Marcina w Strzelcach	271 476,18

131	Gmina Łambinowice	Prace restauratorskie, konserwatorskie i roboty budowlane przy zabytkowym obiekcie dawnego kasyna oficerskiego w Łambinowicach (obecnie siedziba GOKSiR)	784 000,00
132	Powiat Kluczborski	Prace konserwatorskie, roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - Zespół Szkół Nr 1 w Kluczborku	1 078 000,00
133	Gmina Biała	Renowacja wnętrza zabytkowego kościoła pw. Aniołów Stróżów w Gostomii	214 272,00
134	Gmina Branice	Przebudowa, rozbudowa i częściowa rozbiórka zabytkowego budynku w Branicach przy ul. Lwowskiej 20 ze zmianą sposobu użytkowania na posterunek Policji.	490 000,00
135	Powiat Oleski	Odnowienie pokrycia dachowego budynku Zespołu Szkół w Gorzowie Śląskim	784 000,00
136	Gmina Bierawa	Prace remontowe renowacyjne kaplicy cmentarnej w Dziergowicach	98 000,00
137	Gmina Świerczów	Droga dojazdowa wraz ze zjazdem w zabytkowym parku w Staroście	490 000,00
138	Gmina Strzeleczki	Renowacja zabytkowej kapliczki w Ścigowie	100 000,00
139	Gmina Nysa	Remont części elewacji Kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Kępnicy	149 000,00
140	Gmina Prószków	Renowacja polichromii oraz przedmiotów ruchomych w kościele p. w. Św. Jana Chrzciciela w Zimnicach Wielkich	501 270,00
141	Gmina Głucholazy	Renowacja i konserwacja Kościoła pw. Chrystusa Króla w Konradowie	146 500,00
142	Gmina Olesno	Prace restauratorskie i konserwatorskie przy ołtarzu głównym z kościoła pw. św. Rocha w Grodzisku	309 753,65
143	Gmina Brzeg	Remont konserwatorski elewacji Kaplicy p.w. św. Jadwigi w Brzegu – etap II	339 993,15
144	Gmina Dąbrowa	Remont zabytkowej dzwonnicy przy kościele pw. św. Piotra i Pawła w Chróście	500 000,00
145	Gmina Ujazd	Prace konserwatorskie przy zespole zabytków z kościoła pątniczego pw. Nawiedzenia NMP w Ujeździe - konserwacja 2 organów.	421 400,00
146	Gmina Prudnik	Remont konserwatorski elewacji kościoła pw. św. Anny w Niemysłowicach	588 000,00
147	Gmina Głogówek	Kościół pw. Świętej Anny Zawada-Golczowice (XIX w.) wymiana pokrycia dachowego	196 000,00
148	Gmina Pawłowiczki	Prace konserwatorskie i restauracyjne zabytkowego ołtarza w kościele filialnym pw. MB Dobrej Rady w Trawniskach	147 000,00
SUMA			63 106 624,48

2 edycja:

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa inwestycji	Kwota dofinansowania (zł)
1	Gmina Baborów	Naprawy i konserwacje w budynku Kościoła Rzymskokatolickiej Parafii pw. św. Bartłomieja w Księżym Polu	245 000,00
2	Gmina Baborów	Konserwacja techniczna części sklepienia w zabytkowym budynku Kościoła Rzymskokatolickiego pw. św. Józefa w Baborowie.	147 000,00
3	Gmina Biała	Rekonstrukcja bramy głównej cmentarza żydowskiego w Białej	240 000,00
4	Gmina Biała	Remont budynku kościoła parafialnego w Białej	1 300 000,00
5	Gmina Branice	Remont zabytkowych elewacji Kościoła św. Marii Magdaleny w Lewicach	200 000,00
6	Gmina Branice	Renowacja zabytkowego budynku świetlicy wiejskiej w Wiechowicach	200 000,00

7	Gmina Brzeg	Rewaloryzacja elewacji budynku Przedszkola Publicznego nr 4 w Brzegu	400 000,00
8	Gmina Brzeg	Rewaloryzacja dawnego założenia „Gaju Bohaterów” przy zbiorniku Kwadratówka na terenie Parku Wolności w Brzegu	833 000,00
9	Gmina Brzeg	Przebudowa schodów terenowych w Parku Centralnym w Brzegu	142 100,00
10	Gmina Byczyna	Remont ogrodzenia zabytkowego cmentarza komunalnego przy ul. Kluczborskiej w Byczynie – etap I.	490 000,00
11	Gmina Chrzastowice	Renowacja drzwi w kościele parafialnym pw. Narodzenia NMP w Dębku	30 380,00
12	Gmina Chrzastowice	Renowacja cokołów elewacji kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Dębku	40 180,00
13	Gmina Chrzastowice	Konserwacja i renowacja barokowego ołtarza głównego w kościele p.w. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Łędzinach	205 800,00
14	Gmina Chrzastowice	Renowacja ogrodzenia cmentarnego w Chrzastowicach	173 460,00
15	Gmina Cisek	Wymiana pokrycia dachowego i oszalowań ścian na kościele pw. Trójcy Świętej w Miejscu Odrzańskim	980 000,00
16	Gmina Cisek	Prace konserwatorskie i restauracyjne dwóch zabytkowych ołtarzy w kościele Świętego Bartłomieja w Łanach	264 600,00
17	Gmina Dąbrowa	Modernizacja obiektów zabytkowych w Gminie Dąbrowa	398 000,00
18	Gmina Dobrodzień	Rewitalizacja Zabytkowego Parku Miejskiego w Dobrodzieniu	298 900,00
19	Gmina Domaszowice	Remont kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Siemysłowie	392 000,00
20	Gmina Głogówek	Kościół pw. Św. Franciszka w Głogówku (XIV/XV w.) remont konserwatorski elewacji	490 000,00
21	Gmina Głogówek	Kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Mochowie (XVIII w.) przebudowa więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia dachowego	392 000,00
22	Gmina Głubczyce	Remont Kościoła Parafialnego pw. ściecia Jana Chrzciciela w Grobnikach	1 273 792,83
23	Gmina Głubczyce	Zabezpieczenie zabytkowego dworca w Głubczycach	3 430 000,00
24	Gmina Głuchołazy	Ochrona witraży i odrestaurowanego wnętrza kościoła pw. św. Jerzego w Podlesiu przez montaż zewnętrznych okien.	54 094,16
25	Gmina Głuchołazy	Konserwacja ołtarza bocznego w kościele parafialnym w Biskupowie	172 400,00
26	Gmina Gogolin	Remont elewacji kościoła w Obrowcu	380 000,00
27	Gmina Gorzów Śląski	Rzeźby gotyckie oraz obrazy barokowe Kościoła parafialnego w Uszycach	84 508,99
28	Gmina Gorzów Śląski	Okresowa konserwacja kościoła w Kozłowicach	98 000,00
29	Gmina Gorzów Śląski	Renowacja murów zewnętrznych kościoła katolickiego w Gorzowie Śląskim	98 000,00
30	Gmina Gorzów Śląski	Renowacja kamienicy 'Pocztą' w Gorzowie Śląskim	392 000,00
31	Gmina Gorzów Śląski	Wymiana okien w kościele parafialnym w Zdziechowicach	98 000,00
32	Gmina Grodków	Remont kościoła filialnego pw. św. Antoniego w Jeszkotlach w gminie Grodków	833 000,00
33	Gmina Izbicko	Remont zabytkowej elewacji budynku mieszkalno-usługowego (żłobek) w Izbicku przy ul. Powstańców Śląskich 18.	833 000,00
34	Gmina Kamiennik	Konserwacja ambony usytuowanej w kościele parafialnym pw. Św. Michała Archanioła w Szklarach	470 400,00
35	Gmina Kietrz	Rewitalizacja ruiny kościoła oraz placu wokół niej	500 000,00
36	Gmina Kietrz	Zmiana posadzki w kościele św. Bartłomieja w Dzierżysławiu	100 294,22

37	Gmina Kietrz	Prace remontowe oraz renowacyjno-konserwatorskie zabytkowych organów kościoła parafialnego pw. św. Józefa Robotnika w Wojnowicach	294 000,00
38	Gmina Komprachcice	Wykonanie prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym kościoła Gustawa Adolfa w Osinach, gm. Komprachcice	194 473,03
39	Gmina Korfantów	Remont Konserwatorski ołtarza bocznego św. Józefa z kościoła pw. Narodzenia NMP we Włodarach.	123 480,00
40	Gmina Korfantów	Prace konserwatorskie elewacji kościoła odpustowego Matki Boskiej Bolesnej w Przydrożu Małym na 'Szwedzkiej Górze'	267 932,00
41	Gmina Lasowice Wielkie	Konserwacja ołtarza głównego z kościoła w Laskowicach	343 000,00
42	Gmina Lewin Brzeski	Remont nawierzchni wokół kościoła w Skorogoszczy	225 400,00
43	Gmina Lewin Brzeski	Remont zabytkowego Ratusza w Lewinie Brzeskim	166 600,00
44	Gmina Lubsza	Przebudowa zabytkowego kościoła w Mąkoszycach	752 640,00
45	Gmina Łambinowice	Prace restauratorskie i konserwatorskie przy XVIII-wiecznej kaplicy pw. Krzyża Świętego w Wierzbii wraz z konserwacją regencyjnego ołtarza głównego	294 000,00
46	Gmina Łambinowice	Prace restauratorskie i konserwatorskie prezbiterium w zabytkowym kościele p.w. Św. Marii Magdaleny w Łambinowicach	98 000,00
47	Gmina Łubniany	Remont zabytkowego budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Brynicy	2 548 000,00
48	Gmina Namysłów	Przebudowa otoczenia wschodniego odcinka historycznych murów miejskich w Namysłowie	400 000,00
49	Gmina Niemodlin	Remont konserwatorski elewacji kościoła pw. Trójcy Świętej w Graczach, gm. Niemodlin	480 200,00
50	Gmina Niemodlin	Odtworzenie, odnowienie dachu, stabilizacja konstrukcji XVIII w. budynku oficyny mieszkalnej przedzamcza zespołu Zamkowego Niemodlin	965 300,00
51	Gmina Nysa	Remont elewacji Kościoła P.W. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Nysie od strony ul. Emilii Gierczak wraz z wieżami (bez kopuły)	3 385 357,61
52	Gmina Olesno	Prace remontowe przy zabytkowym budynku dawnej Katolickiej Szkoły Powszechnej (Ludowej) w Oleśnie.	818 772,00
53	Gmina Olesno	Prace konserwatorskie przy zabytkowej Kolumnie Maryjnej na Rynku w Oleśnie	175 326,22
54	Gmina Olesno	Remont elewacji bocznych zabytkowego Ratusza w Oleśnie	610 464,44
55	Gmina Olszanka	Ochrona dziedzictwa kulturowego na 'Szlaku Polichromii Brzeskich' poprzez renowację nawy bocznej Kościoła w Jankowicach Wielkich	145 040,00
56	Gmina Otmuchów	Renowacja organów firmy Berschdorf z zabytkowego kościoła parafialnego romańsko gotyckiego w Kałkowie gm. Otmuchów.	376 832,15
57	Gmina Ozimek	Ochrona zabytku kościoła p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej i Św. Wojciecha w Grodzie	248 920,00
58	Gmina Paczków	Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej na odbudowę kościoła pw. św. Jana Ewangelisty i zagospodarowanie terenu byłego cmentarza w Paczkowie	392 000,00
59	Gmina Pakosławice	Remont i modernizacja dachu oraz elewacji Kościoła parafialnego p.w. św. Andrzeja w Nowakach	480 200,00
60	Gmina Pawłowiczki	Zabezpieczenia strefy przyziemia murów we wnętrzu kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP w Gościęcinie.	238 140,00
61	Gmina Pawłowiczki	Rekonstrukcja kolorystyczna wnętrza kościoła parafialnego w Naczęstawicach	215 600,00
62	Gmina Pokój	Wymiana pokrycia dachowego kaplicy i dzwonnicy na terenie zabytkowego cmentarza komunalnego w Zieleńcu	214 182,92
63	Gmina Pokój	Renowacja prospektu organowego w kościele parafialnym Podwyższenia Krzyża Świętego w Pokoju	185 817,08

64	Gmina Pokój	Wykonanie prac restauratorskich i konserwatorskich przy ołtarzach bocznych prezbiterium w kościele pw. św. Stanisława Bpa i M. w Fałkowicach	147 000,00
65	Gmina Polska Cerekiew	Prace konserwatorsko - restauratorskie ołtarzy i ambony oraz grupy chrzcielnej kościoła p.w. św. Mikołaja w Zakrzowie	1 274 000,00
66	Gmina Popielów	Montaż ogrzewania oraz stolarki okiennej i drzwiowej w zabytkowej stajni i wozowni w Karłowicach	142 100,00
67	Gmina Praszka	Remont kaplicy organów oraz renowacja chóru w Kościele p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.	495 000,00
68	Gmina Prószków	Renowacja i malowanie ścian zewnętrznych kościoła pw. Św. Jana Chrzciciela w Zimnicach Wielkich	176 296,12
69	Gmina Prószków	Renowacja zabytkowego ołtarza głównego w kościele pw. Jana Chrzciciela w Zimnicach Wielkich	274 400,00
70	Gmina Prudnik	Renowacja 7 szt. zabytkowych łuków przyporowych zlokalizowanych na ul. Kościelnej oraz Sobieskiego w Prudniku	490 000,00
71	Gmina Prudnik	Renowacja zabytkowego pomnika Świętego Nepomucena w Łące Prudnickiej	147 000,00
72	Gmina Radłów	Konserwacja zabytkowego obrazu w kościele parafialnym w Kościeliskach	30 000,00
73	Gmina Radłów	Prace konserwatorskie w kościele p.w. św. Mateusza w Sternalicach	210 704,00
74	Gmina Radłów	Wymiana gontu na kościele p.w. św. Jadwigi Śląskiej w Biskupicach - etap 2.	169 540,00
75	Gmina Reńska Wieś	Prace renowacyjne w kościele parafialnym pw. Nawiedzenia NMP w Łęczach	539 000,00
76	Gmina Rudniki	Remont zabytkowego kościoła pw. Św. Mikołaja w Rudnikach	200 000,00
77	Gmina Rudniki	Remont zabytkowej Publicznej Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Jaworznie	200 000,00
78	Gmina Skarbimierz	Remont dachu kościoła w Łukowicach Brzeskich	290 000,00
79	Gmina Skoroszyce	Remont instalacji elektrycznej w Kościół p. w. Trójcy Przenajświętszej – STARY GRODKÓW	401 800,00
80	Gmina Strzelce Opolskie	Wykonanie niezbędnych prac konserwatorskich i robót budowlanych w Zespole Pałacowym w Błotnicy Strzeleckiej	360 000,00
81	Gmina Strzeleczki	Remont budynku gospodarczego przy plebanii w Strzeleczkach	120 000,00
82	Gmina Strzeleczki	Prace konserwatorskie i budowlane elewacji północno wschodniej oraz południowo zachodniej kościoła parafialnego pw. Nawiedzenia NMP w Komornikach	200 000,00
83	Gmina Strzeleczki	Remont elewacji kościoła w Pisarzowicach	80 000,00
84	Gmina Świerczów	Dotacja na prace konserwatorskie i restauratorskie w kościele filialnym pw. Św. Jadwigi w Dąbrowie	171 500,00
85	Gmina Świerczów	Dotacja na prace remontowe i renowacyjne kapliczki zlokalizowanej na działce 426/1 w Świerczowie	14 700,00
86	Gmina Tarnów Opolski	Remont szafy organowej w kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Nakle	59 365,95
87	Gmina Tułowice	Osuszenie i renowacja ścian w budynku kościoła parafialnego p.w. Św. Rocha w Tułowicach.	500 000,00
88	Gmina Turawa	Wymiana dachu gontowego i fumigacja w kościele filialnym p.w. św. Piotra i Pawła w Zakrzowie Turawskim.	470 000,00
89	Gmina Wilków	Remont elewacji kościoła Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Wojciechowie	529 200,00
90	Gmina Wołczyn	Renowacja zabytków na terenie gminy Wołczyn	342 326,29
91	Gmina Zębówice	Remont kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Radawiu	147 000,00

92	Miasto Opole	Ocalić od zapomnienia polskie ślady na cmentarzu przy ul. Wrocławskiej w Opolu oraz zabytki sztuki sakralnej Śląska Opolskiego	2 254 000,00
93	Miasto Opole	Remont i przebudowa pokrycia dachu Klasztoru Franciszkanów wraz z kompleksowym remontem istniejącej więźby dachowej	1 867 119,36
94	Powiat Brzeski	Remont i konserwacja zabytkowej Auli I Liceum Ogólnokształcącego w Brzegu	299 000,00
95	Powiat Głubczycki	Remont windy w Domu Pomocy Społecznej w Klisinie Filia w Branicach z dostosowaniem do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	196 000,00
96	Powiat Krapkowicki	Zamek w Krapkowicach (Zespół Szkół Zawodowych im. Piastów Opolskich w Krapkowicach) – częściowa rewitalizacja ściany południowej	400 000,00
97	Powiat Namysłowski	Odnowienie tynków i okładzin w zabytkowym budynku Namysłowskiego Centrum Zdrowia - etap II	392 000,00
98	Powiat Nyski	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku zabytkowego nr 19 w Jarnośtówku 'Aleksandrówka' - Etap II	3 500 000,00
99	Powiat Nyski	Prace renowacyjno-konserwatorskie Kościoła Wniebowzięcia NMP w Nysie przy Rynku Solnym - Etap II	3 500 000,00
100	Powiat Oleski	Zachowanie historycznej substancji zabytkowego pałacu w Sowczycach, ul. Długa 37	313 600,00
101	Powiat Oleski	Zachowanie historycznej substancji zabytkowego pałacu w Radawiu, ul. Żwirowa 1	480 200,00
102	Powiat Prudnicki	Ocalenie od zniszczenia zabytkowej auli w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Prudniku	500 000,00
103	Powiat Prudnicki	Renowacja wczesnobarokowej kropielnicy z XVI/XVII w.	11 760,00
104	Powiat Prudnicki	Remont konserwatorski elewacji wieży kościoła w Śmiczu	431 200,00
SUMA			53 645 399,37

8. Charakterystyka działań dotyczących zabytków, których właścicielem jest Województwo Opolskie, podjętych w latach 2022-2023

W poszczególnych jednostkach były realizowane następujące zadania:

➤ Muzeum Śląska Opolskiego

W okresie sprawozdawczym prowadzono jedynie bieżące remonty zabytkowych obiektów należących do muzeum w Opolu, dla budynków oddziału Muzeum Śląska Opolskiego – Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny, dzięki opracowaniu niezbędnej dokumentacji, Muzeum pozyskało dofinansowane w ramach projektu pn. „Termomodernizacja budynków Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny – I etap” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2022. Prace przy zabytkowym Domu Polskim oraz sali wystawienniczej realizowane były w latach 2022-2023. W ramach zadania zostały przeprowadzone prace mające głównie na celu usunięcie wad technologicznych budynków i poprawę ich efektywności energetycznej poprzez wymianę istniejących termoizolacji, stolarki okiennej i drzwiowej, a także zużytych i niesprawnych technicznie instalacji niskiego i wysokiego napięcia oraz wodno-kanalizacyjnych. Ponadto istotnym celem zadania było maksymalne ograniczenie zużycia tradycyjnej energii nieodnawialnej na korzyść pozyskiwania jej ze źródeł energii odnawialnej

pochodzącej z gruntu, co spowodowało wyposażenie obiektu w nowoczesne pompy ciepłe. Koszt całości prac wyniósł 5 441 348,99 zł.

➤ **Muzeum Wsi Opolskiej**

Stan techniczny obiektów zgromadzonych na terenie parku jest ogólnie dobry, wymagający prowadzenia jedynie regularnych prac konserwacyjnych. W okresie sprawozdawczym odbywały się według bieżących potrzeb naprawy dachów chałup, dezynsekcje i impregnacje drewna itp. prace. Najważniejszym zadaniem było wykonanie przeniesienia budynku ze Sławięc oraz odbudowa zagrody rybackiej i remont systemu wodnego na terenie muzeum w ramach projektu „Głos mają ryby”.

Lp.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania	Termin realizacji
1.	Spichlerz ze Sternalic	wymiana słomianego poszycia dachu	12 300 brutto	Budżet własny	XII 2022
2.	Spichlerz z Grudyni Małej	wymiana gontowego poszycia dachu	79 285 brutto	PO MKiDN	X 2021 – III.2022
3.	Chałupa z Wichrowa	wymiana gontowego poszycia dachu	84 870 brutto	Dotacja celowa UMWO	XI 2022
4.	Młyn z Siołkowic Starych	wymiana gontowego daszku nad kołem młyńskim	10 000 brutto	Budżet własny	X 2023
5.	Altana ogrodowa ze Sławięc	odbudowa altany (tzw. Dom ogrodnika)	212 507,76 brutto	Dotacja celowa UMWO (44 314)	2023 - 2024
6.	Chałupa z Turza	odbudowa	1 638 000 brutto (cały projekt – odbudowa zagrody kozielsko-raciborskiej : chałupa z Turza, budynek gospodarczy z Turza i stodoła z Podlesia, zagospodarowanie terenu)	RPO WO	2020-2022
7.	Stodoła z Podlesia	odbudowa			2020-2022
8.	Budynek gospodarczy z Turza	rekonstrukcja			2020-2022
9.	Chałupa w Kielczy	remont instalacji SAP	11 710,82 brutto	Budżet własny	2022
10.	Spichlerz z Grudyni	opracowanie dokumentacji remontu spichlerza	59 788,00 brutto	Dotacja celowa UMWO	2022

Wykaz robót realizowanych w obiektach Muzeum Wsi Opolskiej w latach 2022-23

➤ **Centralne Muzeum Jeńców Wojennych**

W omawianym okresie prowadzono prace przy budynku głównym Muzeum w Łambinowicach oraz w budynku po tzw. wartowni na terenie objętym ochroną konserwatorską. Głównym celem prac było dostosowanie trzykondygnacyjnego i podpiwniczonego budynku Muzeum w Łambinowicach do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także wymaganych zabezpieczeń wynikających z Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów muzealnych przed pożarem, kradzieżą i innymi niebezpieczeństwami grożącymi ich zniszczeniem lub utratą.

W ramach zadania inwestycyjnego pn. „Przebudowa budynku Muzeum w Łambinowicach wraz z poprawą otoczenia” w latach 2022 i 2023 wykonano:

- dobudowę pawilonu wejściowego do budynku Muzeum w Łambinowicach oraz jego kompleksową przebudowę i rozbudowę uwzględniającą przede wszystkim wprowadzenie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami (nowa klatka schodowa z windą, toalety), dostosowanie obiektu do wymogów ww. rozporządzenia oraz wprowadzeniem zmian funkcjonalno-organizacyjnych umożliwiających przyjmowanie grup zorganizowanych;
- przebudowę pomieszczeń na wszystkich kondygnacjach budynku głównego, tj. stworzenie nowych magazynów muzealiów, sal edukacyjnych, pomieszczeń pokoi gościnnych na poddaszu budynku oraz pomieszczeń biurowych;
- wyposażenie modernizowanych pomieszczeń, sal edukacyjnych, magazynów muzealiów, pomieszczeń poddasza i pomieszczeń biurowych w meble, sprzęt komputerowy i biurowy;
- zagospodarowanie terenu wokół nowego pawilonu, tj. strefy wejścia do Muzeum;
- przebudowa pomieszczeń w budynku po tzw. byłej wartowni na potrzeby obsługi zwiedzających

Koszt całości prac finansowanych przez MKiDN i UMWO wyniósł 12 199 927,00 zł, w tym wkład samorządu to 3 182 000,00 zł.

➤ **Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. E. Smołki – pałacyk przy ul. Piastowskiej 20 w Opolu oraz zespół zamkowo-parkowy w Rogowie Opolskim**

W latach 2022-2023 prowadzono następujące prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane w obiektach:

Lp.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania
1	Zamek Rogów Opolski	Wymiana, naprawa uszkodzonych elementów ogrodzenia zewnętrznego, czyszczenie i konserwacja	76 726,50	Dotacja celowa ze środków budżetu województwa opolskiego
2	Pałacyk	Remont i konserwacja elewacji budynku	737 630,24	Dotacja celowa ze środków budżetu województwa opolskiego, Dotacja MKiDN

3	Pałac	Remont dachu	174 000,00	Dotacja celowa ze środków budżetu województwa opolskiego
---	-------	--------------	------------	--

➤ **Zespół Szkół Medycznych im. Janusza Korczaka w Prudniku**

Zespół szkół mieści się w zabytkowej willi pofabrykanckiej, w omawianym okresie wykonano:

Lp.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac (2022-2023)	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania
1.	Zespół Szkół Medycznych im. Janusza Korczaka w Prudniku – budynek szkoły przy ul. Piastowskiej 26	Remont dachu: - naprawa i wymiana pokrycia z papy na pokrycie zgodnie z istniejącym, - naprawa i wymiana uszkodzonych obróbek blacharskich, - wymiana sześciu okien wyłazowych na nowe o konstrukcji drewniano-aluminiowej.	169 901,50 zł	środki własne

➤ **Zespół Szkół Medycznych w Brzegu**

Dawny szpital miejski wpisany do rejestru. W omawianym okresie w budynku nie realizowano prac remontowo-konserwatorskich.

➤ **Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu**

Prace prowadzone były w budynku Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, ul. Kościuszki 14 (historycznie dawne gimnazjum dla dziewcząt). W omawianym okresie zrealizowane zostały jedynie prace modernizacyjne:

Lp.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac (2022-2023)	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania
1.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Opolu, ul. Kościuszki 14	Wykonanie klimatyzacji	54 016,00	środki własne

➤ **Specjalistyczny Szpital im. ks. Biskupa Józefa Nathana w Branicach**

W pawilonie szpitalnym J, dawnym domu sióstr Maryi Niepokalanej, przeprowadzono konserwację i restaurację stolarki drzwiowej z witrażami (5 sztuk).

➤ **Zespół zamkowo-parkowy w Korfantomie**

W Opolskim Centrum Rehabilitacji w Korfantomie obiekty są w dobrym stanie technicznym. W latach 2022-2023 wykonano wewnętrzną windę w dawnym zamku. Koszt całkowity 458 175 zł, źródło finansowania: Opolskie wspiera szpitale w walce z „COVID-19”, nr projektu RPOP.08.01.00-16-0034/20.

➤ **Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych**

Działania podejmowane w latach 2022-2023 dotyczyły wykonania prac przy zabytkowym pałacu:

L p.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac (2022-2023)	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania
1.	Pałac wraz z innymi budynkami w Woskowicach Małych (wymiana źródła ciepła)	Wymiana wysokoemisyjnego źródła ciepła – kocioł na węgiel kamienny na pompy ciepła (powietrzne pompy ciepła – dwie kaskady po 3 i 4 pompy) wraz z infrastrukturą towarzyszącą (budowa wewnętrznej linii zasilającej pompy ciepła z nową instalacją elektryczną). Modernizacja instalacji c.o., montaż klimakonwektorów, modernizacja oświetlenia - wymiana oświetlenia na energooszczędne (LED) we wszystkich budynkach OLO, modernizacja c.w.u., budowa instalacji fotowoltaicznej.	7 213 354,77	Dotacja z UE – 3 768 797,65 zł; Dotacja z UMWO – 3 154 155,42 zł, Wkład własny OLO w Woskowicach Małych – 290 401,70 zł
2.	Pałac w Woskowicach Małych (rewitalizacja pałacu wraz z dobudową windy)	1. Roboty związane z remontem wieży pałacu i przebudową: - roboty rozbiórkowe elementów drewnianej klatki schodowej w obrębie murowanej części wieży, -rekonstrukcja, odbudowa elementów konstrukcyjnych drewnianych z wprowadzeniem stalowych belek wzmacniających, - wykonanie wydzielenia klatki schodowej, - odbudowa elementów wykończeniowych schodów, - renowacje stolarki drzwiowej i montaż stolarki drzwiowej, - remont konstrukcji drewnianego zwieńczenia wieży z wymianą wskazanych elementów i konserwacja pozostawionych, - rozebranie obróbek blacharskich, rozebranie istniejącego pokrycia dachu wieży, - wymiana skorodowanych i zniszczonych drewnianych elementów na nowe, - wykonanie wzmocnień stabilizujących, - wykonanie zabezpieczeń przeciwgrzybiczych i przeciwpożarowych, - wykonanie nowych warstw pokrycia dachowego, - krycie połaci dachu blachą tytanowo-cynkową, - prace wykończeniowe: odtworzenie detalu architektonicznego, - elementy dekoracyjne drewnianej ciesiołki należy je odtworzyć do stanu pierwotnego lub zastosować metody konserwatorskie w przypadku mniejszych uszkodzeń, - wykonanie niezbędnych instalacji elektrycznych, - wykonanie nowych wypraw tynkarskich i powłok – malarskich, - roboty wykończeniowe ścian i sufitów. 2. Roboty związane z dobudową windy dla osób niepełnosprawnych: - wykonanie odkrywek fundamentów wykopu pod fundament, - wykonanie prac zabezpieczających istniejący fundament wieży, - przełożenie instalacji napowietrznych kolidujących z lokalizacją szybu, - demontaż istniejącej stolarki w obrębie szybu, częściowe zamurowania otworów,	1 164 935,32	Dotacja UMWO – 1 164 935,32 zł

	- montaż nadproży otworowych w projektowanych otworach drzwiowych, - wykonanie nowych otworów i poszerzeń istn. otworów w ścianach zewnętrznych - wykonanie płyty żelbetowej, wykonanie ścian żelbetowych podszybia, - wykonanie konstrukcji stalowej szybu windy, systemowej, - montaż tafli szklanych ze szkła zespolonego mocowanych wielopunktowo na podkonstrukcji systemowej nośnej w systemie fasady, - montaż windy, szaf instalacyjnych elementów progowych i drzwi windowych, - roboty instalacyjne i wykończeniowe, - montaż nowego orygnnowania z wymianą rury spustowej, 3. roboty budowlane związane z remontem elewacji pałacu: - odkrywki fundamentów, oczyszczenie, uzupełnieni ubytków, - wykonanie robót izolacyjno-osuszających ścian fundamentowych, - czyszczenie elewacji ze zbędnych elementów metalowych oraz przewodów i instalacji elektrycznych i teletechnicznych, - skucie strukturalnie zniszczonych i odspojonych tynków, - czyszczenie i wzmocnienie elewacji, konserwacja z odbudową detalu sztukatorskiego. 4. Roboty pozostałe: - nałożenie nowych warstw, malowanie, - wykonanie opierzeń i orygnnowania - odtworzenie, - renowacja istniejącej, pozostawionej stolarki drzwiowej, - renowacja istniejących schodów i stopni kamiennych zewnętrznych.		
--	--	--	--

Realizacja prac remontowych w pałacu w Woskowicach (źródło: Ośrodek Leczenia Odwykowego w Woskowicach Małych), rewitalizacja parku w Mosznej (partery ogrodowe), fot. I. Solisz

➤ **Zespół pałacowo-parkowy w Mosznej**

Poniższe zadania dotyczą prac zrealizowanych lub będących w trakcie realizacji w zespole pałacowo-parkowym w Mosznej, park i pałac wpisane są do rejestru zabytków i stanowią własność Województwa Opolskiego. Kontynuowano oraz rozpoczęto nowe prace, w latach 2022 i 2023 dotyczyły one:

Lp.	Obiekt	Zakres przeprowadzonych prac (2022-2023)	Koszt całkowity (zł)	Źródło finansowania
1	Park w Mosznej – Śladami bioróżnorodności w sercu Opolszczyzny - bogactwo przyrody Gmin Strzelecki, Krapkowice oraz Powiatu Krapkowickiego - Rewitalizacja parku w Mosznej poprzez częściowe zagospodarowanie terenu, w tym utworzenie parterów ogrodowych w pobliżu zachodniego skrzydła budynku Zamku	- rozebranie istniejących i budowa nowych murków oporowych oraz schodów terenowych wraz z wyposażeniem terenu w elementy małej architektury – ławki parkowe i kosze na śmieci - wykonanie rabat z obrzeżami - wykonanie trawników dywanowych siewem - wykonanie nowych nasadzeń (byliny oraz krzewy liściaste i iglaste)	1 696 436,85	Środki własne WO i fundusze europejskie w ramach RPO WO
2	Budynek zamku – „Odtworzenie i renowacja drzwi wewnętrznych trzeciego piętra skrzydła wschodniego w Pałacu w Mosznej”	- demontaż współczesnych drzwi - wykonanie nowych drzwi na wzór oryginalnych. - wykonanie elementów metalowych na wzór oryginalnych	49 200,00	Środki własne WO i środki Moszna Zamek Sp. z o.o.
3	Budynek byłej przepompowni - <i>Przebudowa budynku byłej przepompowni – stworzenie Centrum Informacji Turystycznej (CIT) z podłączeniem budynku do sieci wodociągowej i światłowodowej</i>	- dostosowanie układu funkcjonalnego dla potrzeb pełnienia funkcji Centrum Informacji Turystycznej - wymiana pokrycia dachowego, - wzmocnienie konstrukcji więźby dachowej, - wykonanie izolacji termicznej stropu nad przyziemiem, - wykonanie izolacji przeciwwilgociowej oraz termicznej posadzki na gruncie, - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, - wymiana rynien, rur spustowych oraz obróbek blacharskich, - wykonanie instalacji wentylacji, - wykonanie instalacji wod.-kan., - wykonanie instalacji CO, - wykonanie instalacji elektrycznej (zasilającej, oświetleniowej, iluminacji), - wykonanie instalacji słaboprądowych, - wykonanie instalacji odgromowej,	955 730,91	Środki własne WO

		- podłączenie do gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - połączenie siecią światłowodową z budynkiem zamku		
--	--	---	--	--

9. Podsumowanie realizacji Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego z lat 2022-2023

Na terenie województwa opolskiego realizowana jest systematyczna ochrona i opieka nad zabytkami. Nadal wyzwaniem dla samorządów pozostaje uchwalanie planów miejscowych, z pewnością brakuje ich w części obszarów miejskich, a jako problem należy wskazać niewielką ilość wsi objętych taką formą ochrony prawnej. Jednym z wyzwań stojących przed samorządami jest konieczność aktualizowania danych na temat liczby obiektów zabytkowych na podległym sobie terenie. Konieczna jest weryfikacja i ujednolicenie danych urzędów gminnych z danymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Gminna ewidencja zabytków jest podstawą do tworzenia wszelkich dokumentów strategicznych i planistycznych, które muszą uwzględniać problematykę dziedzictwa kulturowego. Aktywność opolskich gmin w tym obszarze jest wyższa niż w innych województwach, niemniej pozostaje wciąż sporo obszarów wymagających rozpoznania i właściwej ochrony. Nadal są gminy, które nie opracowały gminnej ewidencji zabytków (m.in. Jemielnica, Dąbrowa, Pakosławice, Skarbimierz) oraz nie opracowały podstawowych dokumentów programowych dotyczących opieki nad zabytkami (np. Brzeg, Byczyna, Korfantów, Łambinowice).

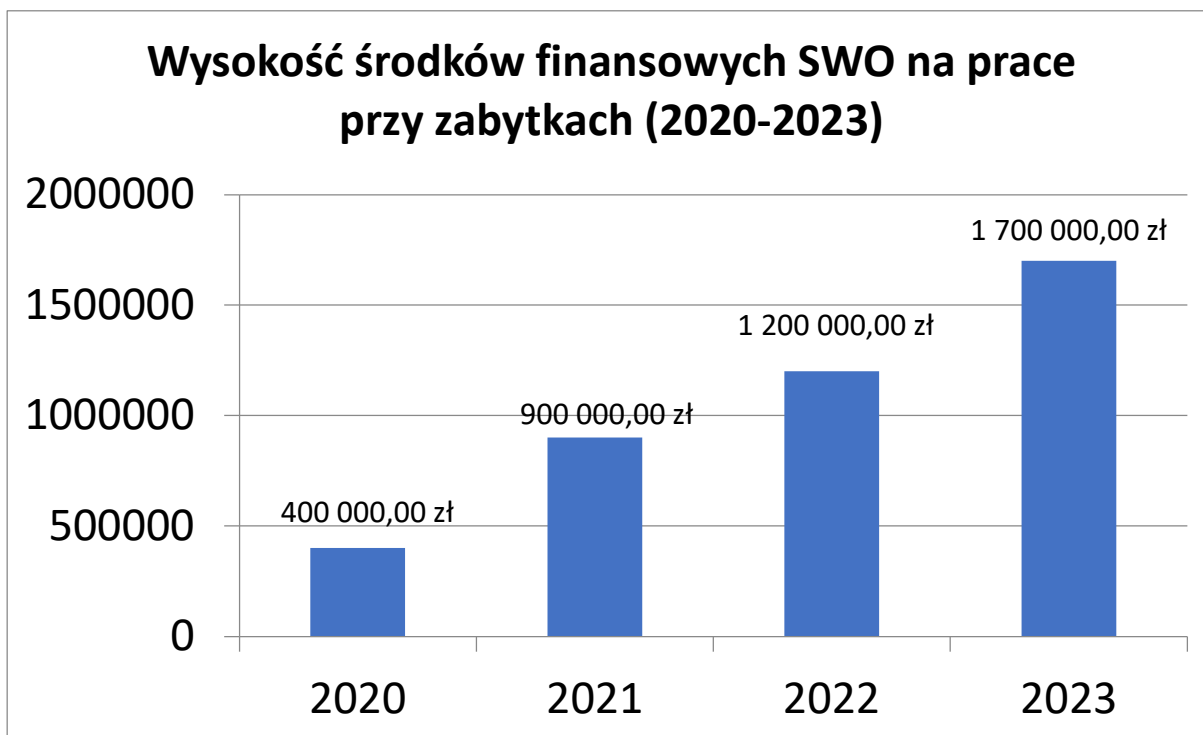
Istotnym wskaźnikiem realizacji celów strategicznych jest wysokość nakładów na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przeprowadzone w obiektach zabytkowych. Na Opolszczyźnie w latach 2022 i 2023 dotacje przyznawane były przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, samorząd wojewódzki oraz samorządy gminne i powiatowe. Uruchomione zostały także największe jak do tej pory środki finansowe w ramach Krajowego Planu Odbudowy w dwóch transzach na łączną kwotę 116 752 023,85 zł. Niemniej ich dystrybucja nie miała uzasadnienia merytorycznego, tj. analizy wartości i stanu zachowania zasobu zabytkowego, część gmin i powiatów otrzymała znaczne środki finansowe na wiele zabytków na swoim terenie, a niektóre samorządy mimo cennego zasobu zabytkowego, wymagającego podjęcia pilnych prac remontowych, nie otrzymały żadnych środków finansowych.

W trakcie trwania programu samorząd województwa dążył do poprawy systemu wspierania właścicieli zabytków poprzez zwiększanie dofinansowania prac w obiektach zabytkowych, w latach 2020-2023 na ten cel zostały przeznaczone następujące fundusze:

Lata	Liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych dotacji	Całkowite koszty zadań (zł)	Oczekiwane kwoty dotacji z budżetu (zł)	Suma przyznanych dotacji (zł)
2020	61	23	11 195 468,80	5 058 765,76	400 000

2021	114	45	24 749 920,82	9 007 655,51	900 000
2022	103	37	19 085 909,15	9 132 719,09	1 200 000
2023	132	57	25 230 188,16	12 716 992,78	1 700 000

Warto podkreślić, że w roku 2023 odbyły się dwa nabory, w pierwszym wysokość przeznaczonych środków na dotacje wynosiła 1 200 000 zł, a w drugim 500 000 zł.

Wysokość dotacji przyznanych w poszczególnych latach przez Samorząd Województwa Opolskiego.
Opracowanie: na podstawie danych Departamentu Kultury i Dziedzictwa Regionalnego

Analizując dane dotyczące udzielania dotacji przez pozostałe samorządy, należy zauważyć, że w stosunku do lat 2020-2021 spadła liczba gmin udzielających dotacji. W okresie sprawozdawczym tj. w 2022 roku dotacji udzieliło 26 gmin, a w 2023 roku tylko 15 samorządów gminnych, przy czym systematycznie w każdym roku dotacje przyznawało tylko 10 gmin. Najwięcej corocznie na ten cel przeznaczają gminy Opole, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork. W przypadku samorządów powiatowych środki na dotacje przeznaczyło w 2022 roku sześć powiatów, a w 2023 siedem powiatów. A więc odmiennie niż w przypadku gmin, tu zwiększyły się dotacje na prace przy obiektach zabytkowych, w 2022 roku było to 300 000 zł, zaś 2023 roku powiaty przeznaczyły na ten cel 455 457,20 zł (najwięcej namysłowski i opolski).

Biorąc te fakty pod uwagę, niezwykle ważne jest, że był to okres w którym dziedzictwo kulturowe województwa opolskiego miało wsparcie z funduszy unijnych, dotacje pozyskały związki wyznaniowe, samorządy będące właścicielami obiektów zabytkowych, jednostki dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Opolskiego czy też spółki i fundacje.

W sumie w omawianym okresie kontynuowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Osi priorytetowej V Ochrona

środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego Działania 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury było kilkanaście projektów związanych z dziedzictwem kulturowym, które w sumie otrzymały 16 704 326,30 zł dotacji z funduszy UE. Jednocześnie znaczna część prac realizowana jest także w innych programach wspierających działania w obszarze dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego regionu, np. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w którym na 28 projektów przeznaczona została kwota 2 692 632,01 zł.

Utrzymuje się stały trend, iż samorząd województwa oraz gminy wykorzystują zasoby zabytkowe i przyrodnicze do swojej promocji, ponad połowa gmin ma opracowane programy opieki nad zabytkami, w ostatnich latach wiele obiektów będących własnością samorządów zostało poddanych pracom konserwatorskim, ale także adaptacyjnym, z wprowadzeniem nowej funkcji, poszerzającej ofertę kulturową i turystyczną. Poprawiała się także infrastruktura instytucji kultury. Na terenie wielu gmin systematycznie działają izby tradycji i izby regionalne. Systematycznie wzrasta dotacja podmiotowa dla muzeów, których organizatorem jest Samorząd Województwa Opolskiego.

Odczuwalny jest wzrost zainteresowania społecznego lokalną historią i zabytkami oraz upowszechnianie tej wiedzy. Społeczności lokalne szukają wyróżników swoich miejscowości, często są to elementy dziedzictwa kulturowego, co przyczynia się do kreowania nowych produktów turystycznych. Wzrosło również zainteresowanie dziedzictwem niematerialnym. Szczególna aktywność w tym obszarze zaowocowała kolejnymi wpisami zwyczajów i tradycji na Krajową listę dziedzictwa niematerialnego. Jednocześnie dynamicznie i efektywnie popularyzowane jest np. dziedzictwo kulinarne regionu czego najlepszym przykładem jest Szlak Kulinaryny Opolski Bifyj. Na terenie około 1/3 gmin działają twórcy ludowi¹⁴, choć analizując dane zawarte w sprawozdaniu za lata 2020-2021 i różnorodny opis danych te mogą nie być w pełni kompletne.

W ciągu trwania dwóch kolejnych lat realizowania Programu nie było możliwe wykonanie przez samorząd województwa całości zadań czy rozwiązywanie wszystkich pojawiających się problemów. Istniejące nadal wyzwania związane ze skuteczną opieką nad zabytkami to głównie niewystarczające fundusze, braki w edukacji dotyczącej regionalnego dziedzictwa, niepełna wiedza na temat zasobów i brak skutecznych narzędzi w ochronie zabytków. W województwie opolskim odczuwalny jest niedobór środków finansowych na prace przy zabytkach. Z jednej strony to wynik niewystarczającego zaangażowania gmin w finansowanie opieki nad zabytkami (dotacji udziela średnio tylko połowa gmin), który w ostatnich dwóch latach ponownie się zmniejszył – szczególnie w roku 2023. Poważnym i wciąż nierozwiązanym problemem jest przyznawanie funduszy na remonty zabytków właścicieli prywatnych, którzy mają mniejsze szanse na pozyskanie dotacji, a w przypadku funduszy unijnych są w zasadzie wykluczeni z takiej możliwości, ale także ograniczenia występują w systemie dystrybucji funduszy z budżetu państwa – budżet Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest niewielki, nieadekwatny do liczby zabytków i stanu ich

¹⁴ Dane z zebranych ankiet dotyczące m.in. muzeów, izb regionalnych i innych placówek gromadzących zbiory historyczne w gminach oraz twórców ludowych umieszczone są w załączniku nr 2.

zachowania, szczególnie w porównaniu do innych województw¹⁵. Ważnym, ale jednorazowym wsparciem finansowym dla zabytków, głównie sakralnych, na terenie województwa był Krajowy Plan Odbudowy dystrybuowany przez samorządy.

Z pewnością samorząd regionalny oraz samorządy lokalne stoją przed wyzwaniem prowadzenia działań na rzecz zabytków zagrożonych, zarówno poprzez system dotacji, jak i projekty aktywizujące społeczności wokół konkretnych działań przy zabytkach oraz ciekawych wydarzeń promujących zasoby. W okresie realizacji Programu nie uległa zmianie to, że systematycznie od lat do szczególnie zagrożonych kategorii należą zabytki techniki oraz zespoły pałacowo-folwarczne, które szczególnie wywołują społeczne emocje i pytania o zasady i możliwości ochrony tych obiektów przed degradacją. Działania w tym obszarze wymagają rozwiązań systemowych i oczywiście właściwych regulacji prawnych, ale też mogą pobudzać działania osób i organizacji pozarządowych na rzecz budowania wrażliwości i troski o zasób kulturowy regionu. Takie działania w trakcie realizacji Programu były wspierane przez Samorząd Województwa Opolskiego.

Podsumowując, realizacja Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego, w okresie dwóch lat 2022 i 2023 roku, przebiegała zgodnie z założonymi celami i priorytetami. W przypadku niektórych zadań warto rozważyć ich kontynuację w kolejnym okresie, z pewnością zadaniami wymagającymi kontynuacji są edukacja na rzecz dziedzictwa kulturowego, popularyzacja i promocja wiedzy o zabytkach oraz systematyczne zwiększanie nakładów finansowych na prace przy obiektach zabytkowych.

10. Załączniki:

1. Dane dotyczące finansowania prac w obiektach zabytkowych w ramach udzielanych dotacji i w obiektach będących własnością samorządów gmin w latach 2022-2023.
2. Dane dotyczące izb regionalnych i twórców ludowych w poszczególnych gminach.
3. Dane powiatowe dotyczące zadań własnych powiatów oraz udzielanych dotacji.
4. Dotacje udzielone przez OWKZ w latach 2022 i 2023 – źródło: www.wuozopole.pl.

Załącznik Nr 1 Dane dotyczące finansowania prac w obiektach zabytkowych w ramach udzielanych dotacji oraz w obiektach będących własnością samorządów gmin w latach 2022-2023

Kwoty zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim to fundusze pozyskane z programu Polski Ład, przy czym powinno się uwzględnić, że więcej dotacji i wydatków gmin mogło być w ramach tego programu finansowane – nie wszystkie gminy korzystające z Polskiego Ładu wskazywały to źródło finansowania.

¹⁵ Zagadnienia te zostały omówione w diagnozie opracowanej na potrzeby Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023.

GMINA	Dotacje na prace konserwatorskie i roboty udzielone właścicielom zabytków na podstawie art. 81 ustawy o ochronie zabytków (uchwała)*				Wydatki gminy w rozdziale 92120 – finansowanie prac w obiektach stanowiących własność gminy*	
	2022		2023		2022	2023
	liczba dotacji	suma udzielonych dotacji (zł)	liczba dotacji	suma udzielonych dotacji (zł)	suma wydatków (zł)	suma wydatków (zł)
1	2	3	4	5	6	7
BABORÓW	0		0		0	0
BIAŁA	0		3	17 000,97	1 463 794,51	0
BIERAWA	1	90 000,00	0		0	0
BRANICE	1	28 000,00	0		0	0
BRZEG	1	100 000,00	0		268 214,10	2 913 027,32
BYCZYNA	3	27 715,20	0		251 703,66	1 753 733,96
CHRZĄSTOWICE	0		0		0	0
CISEK	1	20 000,00	0		0	0
DĄBROWA	0		0		0	0
DOBRODZIEN	0		0		0	0
DOBRZEŃ WIELKI	0		0		16 432,80	0
DOMASZOWICE	0		0		0	0
GŁOGÓWEK	1	25 000,00	1	689 000,00	30 000	5 446 336,12
GŁUBCZYCE						
GŁUCHOŁAZY	0		0		267 333,73	387 227,83
GOGOLIN						
GORZÓW ŚL.	0		0		0	0
GRODKÓW	2	82 352,22	2	155 000,00	0	0
IZBICKO	0		0		0	0
JEMIELNICA	0		0		0	3 249 275,01
KAMIENNIK	0		2	25 500	0	0
KĘDZIERZYN-KOŹLE	4	459 625,05	3	272 285,03	467 609,55	289 390,03
KIETRZ	1	18 750,00	0		43 050,00	743 267,61
KLUCZBORK	17	623 897,16	7	190 000,00	0	0
KOLONOWSKIE	0		0		0,00	25 215,00
KOMPRACHCICE	0		0		0	0
KORFANTÓW	3	40 000,00	4	60 000,00	0	0
KRAPKOWICE	0		0		15 750,00	186 174,00
LASOWICE WIELKIE	1	20 000,00	1	8 000,00	0	0
LEŚNICA	0		1	20 000,00	9 840,00	97 074,45
LEWIN BRZESKI	4	40 000,00	0		61 918,20	174 865,02
LUBRZA	0		0		0,00	10 692,00
LUBSZA	1	25 736,00	1	24 749,88	0	0
ŁAMBINOWICE	0		0		151 290,00	146 250,00

ŁUBNIANY	0		1	40 000,00	0	0
MURÓW	0		0		14 000,00	10 000,00
NAMYSŁÓW	15	500 000,00	0		1 863 432,78	1 905 580,84
NIEMODLIN	0		1		10 000,00	
NYSZA	5	287 000,00	0		418 380,00	5 627 413,66
OLEŚNO	0		0		552 771,80	99 800,00
OLSZANKA	0		0		0	1 173 194,89
OPOLE	10	370 785,37	10	400 000,00	87 441,94	51 982,59
OTMUCHÓW	2	40 000,00	0		0	0
OZIMEK	0		0		232 973,44	42 840,90
PACZKÓW	0		0		66 096	24 788,88
PAKOŚLAWICE	0		5	0,00	0	0
PAWŁOWICZKI	0		0		0	0
POKÓJ						
POLSKA CEREKIEW	0		0		0	0
POPIELÓW	1	50 000,00	0		1 400,00	0
PRASZKA	0		2	0,00	0	0
PRÓSZKÓW	0		0		0	0
PRUDNIK	0		0		50 000,00	0
RADŁÓW						
REŃSKA WIEŚ						
RUDNIKI	1	20 000,00	0		0	0
SKARBIMIERZ	1	6 500,00	2	84 200,00	48 200,00	171 723,50
SKOROSZYCE	0		0		0	0
STRZELCE OPOLSKIE	0		0		5 478 727	4 690 398,99
STRZELECZKI	0		0		0	0
ŚWIERCZÓW	2	41 000,00	2	40 500,00	0	0
TARNÓW OPOLSKI	0		0		14 760,00	0
TUŁOWICE						
TURAWA	0		0		0	0
UJAZD	1	30 000,00	0		0	0
WALCE	1	20 000,00	0		3 620,54	35 205,74
WILKÓW	1	15 000,00	1	10 000,00	0	0
WOŁCZYN	10	178 497,88	0		0	0
ZAWADZKIE						
ZDZIESZOWICE	0		0		0	0
ZĘBOWICE	0		0		0	0
SUMA		3159858,88		2036235,88	11888740,62	29255458,34

Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez urzędy gmin

Załącznik nr 2 Dane dotyczące izb regionalnych i twórców ludowych w poszczególnych gminach

Przekreślone w tabeli nazwy izb, miejscowości to dane, które były podane w ankietach za lata 2020-2021 przez gminy, jednak nie pojawiły się w ankietach za omawiany okres, tj. lata 2022-2023, wytłuszczone informacje nie były natomiast podawane w poprzednich ankietach gmin.

GMINA	Muzea, izby tradycji, izby pamięci	Twórcy ludowi (dziedzina, liczba osób)
1	2	3
BABORÓW	brak	0
BIAŁA	Izba regionalna w Centrum Społeczno-Kulturalnym w Białej	0
BIERAWA	Izba Regionalna „Lubieszewska Izba”	0
BRANICE	brak	0
BRZEG	Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu	0
BYCZYNA	Izba tradycji w Urzędzie Miejskim w Byczynie, Ekspozeum w Byczynie, ul. Krótka	6 os., zespoły ludowe ok. 46 osób
CHRZĄSTOWICE	Regionalna Izba Śląska im. Konrada Mientusa w Dańcu, Izba Muzealno-Kolekcjonerska Jerzego Szwugera w Dębskiej Kuźni	kroszonkarstwo - 4 os.
CISEK	Izba Tradycji przy Szkole Podst. w Cisku, Muzeum Wsi Joannitów w Cisku	wyplatanie sieci rybackich i koszy z wikliny - 1 os.
DĄBROWA	Izba Historyczna w Dąbrowie, Izba Pamięci w Żelaznej	0
DOBRODZIĘ	Muzeum Regionalne w Dobrodzieniu, Izba Regionalna w Pludrach	malarstwo, grafika - 2 os. koronkarstwo - 3 os. zdobienie porcelany - 2 os. intarsja - 1 os., fotografia - 3 os.
DOBRZEŃ WIELKI	brak	0
DOMASZOWICE	brak	Zespół ludowy „Tęcza” ze Strzelec
GŁOGÓWEK	1. Muzeum Regionalne w Głogówku 2. Farska Stodoła - Izba Muzealna Biedrzychowice 3. Izba Śląska w Głogówku 4. Obserwatorium miasta w Głogówku,	0
GŁUBCZYCE	Powiatowe Muzeum Ziemi Głubczyckiej	0
GŁUCHOŁĄZY	Wystawa muzealiów w Centrum Informacji Turystycznej w Głucholazach	0
GOGOLIN	brak	0
GORZÓW ŚL.	brak	0
GRODKÓW	Izba pamięci przy bibliotece gminnej	kowalstwo artystyczne - 1 os., malarstwo - 5 os., plastyka - 2 os.
IZBICKO	Izby tradycji przy szkołach (PSP) w Otmicach, Izbicku, Krośnicy	kroszonki, wędrówki po Gminie Izbicko
JEMIELNICA	brak	0
KAMIENNIK	brak	0
KĘDZIERZYN-KOŹLE	Muzeum Ziemi Kozielskiej, Muzeum Śląskiej Bitwy o Paliwo Blechhammer 1944 w organizacji	0
KIETRZ	brak	0
KLUCZBORK	Muzeum im. Jana Dzierżona w Kluczborku, Pasieka Zarodowa w Maciejowie, Izba	batikowe zdobienie jajek - 1 os., kowalstwo - 1 os., Pracownia

	tradycji w Kuniowie , Izba Regionalna „Chałupa Starzików” w Bogacicy	Rękodzieła i Edukacji Ekologicznej
KOLONOWSKIE	Izba Regionalna Historii Lokalnej w Kolonowskiem	rzeźbiarz - 1 os., kroszonkarstwo - 6 os.
KOMPRACHCICE	brak	0
KORFANTÓW	brak	0
KRAPKOWICE	Baszta –Wieża Bramy Górnej, Zespół Zamkowo-Parkowy w Rogowie Opolskim, Izby: Żużela, Pietna, Kórnicza, Dąbrówka Górna	kroszonkarstwo, korony żniwne, koronkarstwo
LASOWICE WIELKIE	Izby tradycji w Lasowicach Wielkich, Laskowicach, Chocianowicach i prywatna izba tradycji Tuły 1 (stary młyn)	0
LEŚNICA	Muzeum Czynu Powstańczego i Muzeum Krzyża Świętego w Górze Św. Anny	0
LEWIN BRZESKI	Izba tradycji i pamięci przy MDK w Lewinie B., Izba muzealna w wieży ciśnień w Skorogoszczy	0
LUBRZA	Izba muzealna - budynek bramny Trzebina	0
LUBSZA	brak	0
ŁAMBINOWICE	CMJW w Łambinowicach, Izba Regionalna w Jasienicy Dolnej	2 os.-rzeźba 1 os.-ceramika
ŁUBNIANY	Regionalne Izby Pamięci: Luboszyce, Biadacz, Brynica	rękodzieło w tym kroszonki, tkactwo, rzeźba, malowanie porcelany oraz zespół Silesia - śląska muzyka ludowa
MURÓW	Izba tradycji w Zagwiździu	0
NAMYSŁÓW	Izba Regionalna i Izba Techniki Młynarskiej w Namysławowie	grafika, rysunek, malarstwo - 19 os., rękodzieło - 2 os., twórczość literacka - 2 os., zespoły ludowe – 3 os.
NIEMODLIN	brak	0
NYSIA	Muzeum Powiatowe w Nysie	0
OLEŚNO	Oleskie Muzeum Regionalne, Izba Tradycji Śląskiej w Borkach Wielkich	0
OLSZANKA	brak	0
OPOLE	Muzeum Polskiej Piosenki, Izba Pamięci Solidarności	0
OTMUCHÓW	brak	0
OZIMEK	Muzeum Hutnictwa Doliny Małej Panwi Park Nauki i Rozrywki Krasiejów; Izba Ołmy i Ołpy w Biestrzynie; Izba Wiejska w Szczedrzyku; Izba Tradycji i Pamięci w Dylakach; Muzeum Paleontologiczne w Krasiejowie;	malowanie porcelany, toreb, drewna i kroszonek wzorem opolskim – 2 osoby, produkty mydlane – 1 osoba, prace szydełkowe – 2 osoby, biżuteria ozdobna – 1 osoba,
PACZKÓW	Muzeum Gazownictwa, Metamuzeum i Dom Kata w Paczkowie	0
PAKOSŁAWICE	brak	0
PAWŁOWICZKI	brak	0
POKÓJ	brak ankiety	
POLSKA CERKIEW	brak ankiety	
POPIELÓW	Izba Pamięci Jakuba Kani w Starych Siótkowicach, Izba Śląska przy Samorządowym Centrum Kultury w Popielowie, Muzeum kołodziejstwa	szydełkowanie - 7 os., haft - 4 os. poezja/tekściarstwo -3 os., muzyka - 5 os., kroszonkarstwo - 3 os., rzeźba - 2 os., rękodzieło

	w Popielowie, Skansen Maszyn Rolniczych - Stare Kolnie	artystyczne - 2 os., śpiew (zespół ludowy Siołkowiczanki) – 19 os.
PRASZKA	Muzeum w Praszce	rzeźba - 1 os.
PRÓSZKÓW	Muzeum Kowalstwa - Prószków, Regionalna Izba Pamięci „Chaupka przed blychym” – Przysiecz, Regionalna Izba Pamięci „Małe Goreckie Muzeum” - Górki	malarze, rzeźbiarze – 3 osoby, zespół muzyczny -1 (8 osób) Poeta – 1 osoba
PRUDNIK	Muzeum Ziemi Prudnickiej i Centrum Tradycji Tkackich	17 twórców: hafciarstwo, robótki ręczne, makrama, wyroby drewniane, szydełkowanie, rękodzieło, pszczelarstwo, ceramika artystyczna
RADŁÓW	brak ankiety	
REŃSKA WIEŚ	Izba regionalna w Reńskiej Wsi	koronkarstwo - 2 os.
RUDNIKI	Centrum Tradycji Strażackiej i Historii Wsi w Rudnikach	kwiaty z bibuły – 2 os., wieńce dożynkowe – 1 os., hafciarstwo – 2 os., koronkarstwo -2 os., zdobienie jaj wielkanocnych „obszywanki” – 1 os.
SKARBIMIERZ	brak	0
SKOROSZYCE	brak	0
STRZELCE OPOLSKIE	Izba Tradycji Lotniczych w Ligocie Dolnej, Izba tradycji w Rozmierzy, Kadłubska Zagroda, Muzeum Sztuki Sakralnej w Ligocie Dolnej	0
STRZELCZKI	Izba Regionalna przy GOK w Racławiczkach	0
ŚWIERCZÓW	brak	0
TARNÓW OPOLSKI	Muzeum wiejskie w Raszowej, Izba tradycji w Kosorowicach	0
TUŁOWICE	Izba Regionalna w Skarbiszowicach	10 osób
TURAWA	brak	0
UJAZD	Izba pamięci i tradycji w PSP w Ujeździe	kroszonkarstwo - 1 os.
WALCE	Izba Tradycji w Walcach, Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Turystycznego w Brożcu	kroszonkarstwo - 4 os. rękodzieło – 2 os.
WILKÓW	brak	0
WOŁCZYN	brak	pracownia ceramiczna – 1 os., zdobienie szkła i porcelany – 1 os.
ZAWADZKIE	Izba Muzealna w Zabytkowej Chacie w Kielczy	rzeźbiarz – 1 os., kroszonkarstwo – 1 os.
ZDZIESZOWICE	brak	0
ZĘBOWICE	Izby pamięci w Zębownicach, Kadłubie Wolnym, Radawiu	malowanie porcelany – 1 os.

Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez urzędy gmin

Załącznik Nr 3 Dane powiatowe dot. zadań własnych oraz udzielanych dotacji

POWIAT	OCHRONA ZABYTEKÓW			Udzielanie dotacji na prace przy zabytkach nie będących własnością powiatu (sumy w zł)	
	Program Opieki nad Zabytkami obejmujący lata 2022-2023	Znakowanie zabytków	Społeczni Opiekunowie Zabytków ustanowieni w latach 2022-2023	2022	2023

BRZESKI	brak	0	0	0	0
GŁUBCZYCKI	brak	0	0	b.d.	b.d.
KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI	brak	0	0	5 000,00	0
KLUCZBORSKI	brak	1	0	20 000,00	33 000,00
KRAPKOWICKI	brak	0	0	0	20 000,00
NAMYSŁOWSKI	brak	0	0	105 000,00	231.598,00
NYSKI	brak	0	0	50 000,00	32 000,00
OLESKI	brak	0	0	0	0
OPOLSKI	2020-2023 Uchwała nr XVI/115/19	0	0	100 000,00	100 000,00
PRUDNICKI	brak	0	0	0	8859,20
STRZELECKI	2023-2026 Uchwała nr LVII/495/23	0	0	20 000,00	30 000,00
SUMA				300 000,00	455 457,20
	dotacje z lat 2020-21			155 000,00	247 275,08

Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez starostwa powiatowe

Załącznik Nr 4 Dotacje udzielone przez OWKZ w latach 2022 i 2023

źródło: www.wuozopole.pl

Wykaz dotacji udzielonych przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2022 r. na prace konserwatorskie i roboty budowlane				
Lp.	Miejscowość	Wnioskodawca	Obiekt - zakres prac	Kwota przyznanej dotacji
1.	Kościerzycy	Parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszego Imienia Maryi Panny w Czepielowicach	kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP w Kościerzycach - remont wieży etap I (kontynuacja): remont szkieletu zewnętrznego	49 000,00
2.	Brzezinki	Parafia rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wołczynie	kościół filialny, drewniany pw. Narodzenia NMP w Brzezinkach - fumigacja	30 000,00
3.	Byczyna	Gmina Byczyna	mury miejskie i wieża zachodnia - remont dachu wieży	15 000,00
4.	Jasienica Górna	Parafia rzymskokatolicka pw. Marcina Biskupa w Ratnowicach	kościół filialny pw. Mikołaja Biskupa w Jasienicy Górnej - remont wieży	30 000,00
5.	Opole	Wspólnota Mieszkaniowa Grunwaldzka 6	kamienica przy ul. Grunwaldzkiej 6 w Oplu - remont elewacji frontowej	36 000,00
6.	Brzeg	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja	kościół parafialny pw. św. Mikołaja - prace konserwatorskie elewacji nawy bocznej południowej i kaplicy etap VIII	40 000,00
7.	Nasale	Wspólnota mieszkaniowa dworek Nasale	dwór w Nasalach - remont portyku kolumnowego	20 000,00
8.	Trzeboszowice	Osoba fizyczna	kapliczka przydrożna w Trzeboszowicach 92 - prace zabezpieczające i remontowe ścian, sklepienia, dachu	24 000,00
9.	Głogówek	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Bartłomieja Ap.	kościół parafialny pw. św. Bartłomieja Ap. - remont elewacji zakrystii	20 000,00
10.	Branice	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa Nathana	Dom siostr Maryi Niepokalanej ob. Pawilon Szpitalny J - konserwacja i restauracja stolarki drzwiowej z witrażami 5szt.	50 000,00
11.	Grodzisko	Parafia rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	kościół pw. św. Rocha - konserwacja dachu i ścian	18 000,00
12.	Biskupice	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Jacka i św. Jadwigi	kościół drewniany pw. św. Jadwigi Śl. - konserwacja i restauracja wnętrza	50 000,00

13.	Kamienica	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Kamienicy	Rzeźba „Matka Boska z Dzieciątkiem” z kościoła paraf. pw. św. Jerzego w Kamienicy	19 000,00
14.	Kamiennik	Osoba fizyczna	Dwie płyty nagrobne z postacią rycerzy na elewacji dawnego dworu w Kamienniku	25 000,00
15.	Otmuchów	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja i Franciszka Ksawerego w Otmuchowie	Obrazy Stacje Drogi Krzyżowej (I etap siedem stacji) z kościoła paraf. pw. św. Mikołaja i Franciszka Ksawerego w Otmuchowie	35 000,00
16.	Pokój	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Pokoju	Ołtarz główny z kościoła ewangelickiego w Pokoju - II etap konserwacja estetyczna	40 000,00
17.	Mroczkowa	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Skoroszycach	Rzeźba św. Judy Tadeusza przy kościele Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Mroczkowej	20 000,00
18.	Brzeg	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Brzegu	Rzeźba św. Anna Samotrzeć z kaplicy zamkowej pw. św. Jadwigi Śląskiej w Brzegu - II etap konserwacja estetyczna	20 000,00
19.	Bąkowice	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Bąkowicach	Ambona, chrzcielnica, rzeźba św. Jan Nepomucen z kościoła paraf. pw. św. Anny w Bąkowicach	15 000,00
20.	Nasale	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego w Roszkowicach	Obraz „Matka Boska z Dzieciątkiem” z ołtarza głównego z kościoła filialnego pw. św. Wawrzyńca w Nasalach	3 500,00
21.	Łącznik	Parafia Rzymskokatolicka Nawiedzenia NMP w Łączniku	Szafka na oleje z kościoła paraf. pw. Nawiedzenia NMP w Łączniku	9 500,00
22.	Michałów	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Michałowie	Ołtarz główny z kościoła pomocniczego pw. św. Józefa w Michałowie (etap I – architektura ołtarza i część snycerki)	50 000,00
23.	Grodzisko	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	obraz z kościoła filial. pw. św. Rocha w Grodzisku - konserwacja i restauracja obrazu wraz z ramą	5 000,00
Łączna kwota udzielonych dotacji 624 000,00 zł				

Wykaz dotacji udzielonych przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2023 r. na prace konserwatorskie i roboty budowlane				
Lp.	Miejscowość	Wnioskodawca	Obiekt - zakres prac	Kwota przyznanej dotacji
1.	Trzeboszowice	Osoba fizyczna	Remont elewacji i wnętrza kapliczki przydrożnej w Trzeboszowicach 92	17 000,00
2.	Jasienica Góma	Parafia Rzymskokatolicką pw. św. Marcina Biskupa w Ratnowicach	Remont elewacji północnej nawy głównej kościoła filialnego w Jasienicy Górnej	50 000,00
3.	Głogówek	Osoba fizyczna	Wymiana stolarki okiennej w kamienicy Rynek 16 w Głogówku	40 000,00
4.	Przylesie	Rzymskokatolicka parafia pw. Św. Stanisława Bp. w Przylesiu	Remont cokołu elewacji kościoła pw. Św. Stanisława Bp. w Przylesiu	40 000,00
5.	Gracze	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Św. w Graczach	Remont elewacji zewnętrznej kościoła pw. Trójcy Św. w Graczach - etap I	19 500,00
6.	Brzeg	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Brzegu	Remont fragmentu nawy bocznej oraz elewacji wschodniej zakrystii etap IX kościoła pw. Św. Mikołaja	50 000,00
7.	Byczyna	Gmina Byczyna	Remont i konserwacja murów obronnych odcinek A etap III - A012,5-A69, A095-A109 str. Zewnętrzna, A006-A040, A095-A109 korona murów, A094-A101	50 000,00
8.	Opole	Wspólnota Mieszkaniowa Kościuszki 25 w Opolu	remont balkonów w elewacji północnej i południowej kamienicy przy ul. Kościuszki 25 w Opolu - refundacja	34 546,00
9.	Kluczbork	Osoba fizyczna	wymiana 5 szt. stolarki okiennej w lokalu mieszkalnym nr 6 kamienicy przy ul. Mickiewicza 17 w Kluczborku – refundacja	12 000,00
10.	Olesno	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Oleśnie	Konserwacja dwóch rzeźb z Grupy Ukrzyżowania (Matka Boska i św. Jan) i rzeźby -św. Jan Chrzciciel z kościoła odpustowego pw. św. Anny w Oleśnie	15 000,00

11.	Brzezinki	Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wołczynie	Konserwacja (I etap - wzmocnienie strukturalne drewna): ołtarz główny, ambona, prospekt organowy, ławy kościelne, z kościoła filialnego pw. Narodzenia NMP w Brzezinkach, gm. Wołczyn	10 000,00
12.	Chudoba	Parafia Rzymskokatolicka pw. NSPJ w Chudobie	Konserwacja rzeźby MB z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego pw. NSPJ w Chudobie, gm. Lasowice Wielkie	7 000,00
13.	Roszowski Las	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Biskupa w Roszowskim Lesie	Konserwacja balasek z kościoła parafialnego pw. św. Antoniego Padewskiego w Roszowskim Lesie, gm. Cisek	20 000,00
14.	Paczków	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie	Konserwacja rzeźb Św. Anna i Św. Maria Magdalena, z kaplicy św. Rocha w kościele parafialnym pw. św. Jana Ewangelisty w Paczkowie, gm. Paczków	13 000,00
15.	Małujowice	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Ap. w Małujowicach	Konserwacja chrzcielnicy z kościoła parafialnego pw. św. Jakuba Apostoła w Małujowicach	35 000,00
16.	Głogówek	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Głogówku	Konserwacja rzeźb MB z Dzieciątkiem, św. Jan Chrzciciel i św. Jan Ewangelista - II etap, z kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja Ap. w Głogówku, gm. Głogówek	26 000,00
17.	Gościćcin	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gościćcinie	Konserwacja ołtarza głównego (III etap prac) z kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP w Gościćcinie, gm. Pawłowiczki	50 000,00
18.	Branice	Specjalistyczny Szpital im. Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach	Konserwacja malowidła ściennego Koronacja NMP w kaplicy szpitalnej w Branicach, gm. loco	10 869,00
19.	Lipniki	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lipnikach	Konserwacja ołtarza bocznego pw. MB (II etap prac) z kościoła parafialnego	20 000,00

			pw. św. Marcina w Lipnikach, gm. Kamiennik	
20.	Michałów	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi w Michałowie	Konserwacja ołtarza głównego (II etap) w kościele pomocniczym pw. św. Józefa Robotnika w Michałowie, gm. Olszanka	50 000,00
21.	Olszowa	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Elżbiety Węgierskiej w Kluczu	Konserwacja ołtarza bocznego z obrazem Chrysta w Jordanie z kościoła filialnego pw. MB Śnieżnej w Olszowej, gm. Ujazd	38 000,00
	Łączna kwota udzielonych dotacji 607 915,00zł			